

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567 และแนวโน้มปี 2568

Agricultural Economic Outlook

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567 และแนวโน้มปี 2568

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
Office of Agricultural Economics
ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
www.oae.go.th

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

คำนำ

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้จัดทำเอกสารภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567 และแนวโน้มปี 2568 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานผลการวิเคราะห์ปัจจัยและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อภาคเกษตรและทิศทางการเติบโตของภาคเกษตรในปี 2567 และการคาดการณ์แนวโน้มในปี 2568 ตลอดจนเผยแพร่บทความที่เป็นผลการศึกษาและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนใช้ประโยชน์

การจัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจการเกษตรได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการสนับสนุนข้อมูลด้านเศรษฐกิจการเกษตรจากศูนย์สารสนเทศการเกษตร ข้อมูลดัชนีเศรษฐกิจการเกษตรจากศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ สถานการณ์ราคาสินค้าจากสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร และบทความจากส่วนต่าง ๆ ในกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร รวมทั้งได้มีการประมวลสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในภาพรวมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร โดยใช้ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน และหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

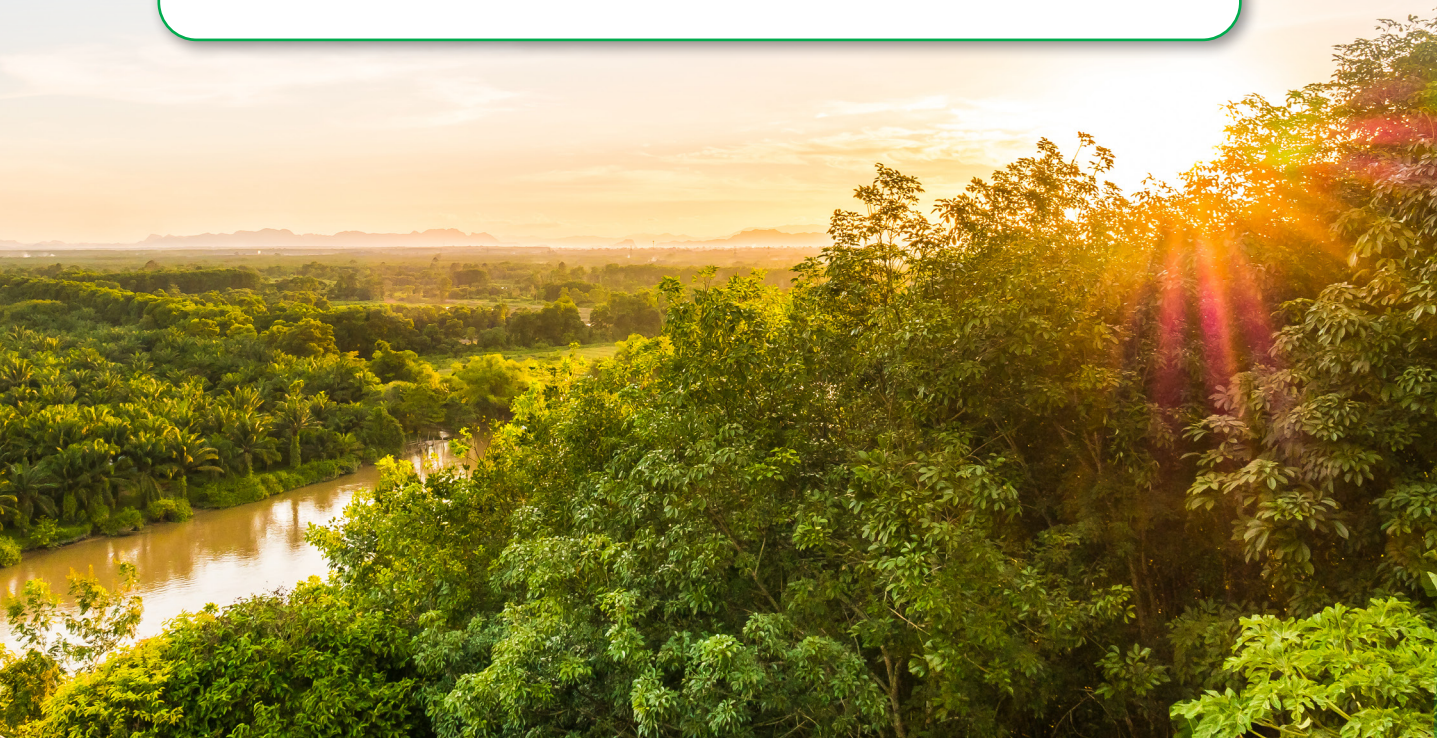
หากท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณาแจ้งกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร โทรศัพท์ 0-2940-6488 หรืออีเมล bappecon@gmail.com เพื่อจะได้ปรับปรุงรายงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ธันวาคม 2567

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร	ก
ส่วนที่ 1 ภาพเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567 และแนวโน้มปี 2568	1
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจภายนอก	2
เศรษฐกิจไทยในภาพรวม	9
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจการเกษตร	11
ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567	31
แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี 2568	40
ส่วนที่ 2 การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	53
เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร	
และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ปี 2567	
ส่วนที่ 3 โครงสร้างเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศสมาชิกอาเซียน	61
และประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก	
ส่วนที่ 4 ดัชนีความพาสูกของเกษตรกรปี 2566	71
ส่วนที่ 5 การศึกษาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร กรณีศึกษา	81
“ว่านหางจระเข้”	

บทสรุปผู้บริหาร

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567 หดตัวร้อยละ 1.1 เมื่อเทียบกับปี 2566 โดยสาขาพืช สาขาประมง และสาขาบริการทางการเกษตร หดตัว ขณะที่สาขาปศุสัตว์ และสาขาป่าไม้ ยังคงขยายตัวได้

ปัจจัยลบ

- ปรากฏการณ์เอลนีโญ – ลานีญา และสภาพอากาศที่แปรปรวน
 - ปรากฏการณ์เอลนีโญที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2566 ต่อเนื่องมาถึงช่วงต้นปี 2567 ทำให้ปริมาณฝนน้อยกว่าปีที่ผ่านมา สภาพอากาศร้อนจัดและแห้งแล้ง ส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูกและการเจริญเติบโตของพืชสำคัญหลายชนิด เกษตรกรบางส่วนงดหรือปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืช
 - การเข้าสู่ปรากฏการณ์ลานีญาในเดือนกันยายน 2567 ทำให้ประเทศไทยเผชิญกับมรสุมและมีฝนตกหนัก มีปริมาณน้ำสะสมจำนวนมาก เกิดอุทกภัยและน้ำป่าไหลหลากในหลายพื้นที่ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้ผลผลิตเกษตรบางส่วนได้รับความเสียหาย
 - เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2567 เกิดอุทกภัยทางภาคใต้ ทำให้พื้นที่ทางการเกษตรบางส่วนได้รับความเสียหาย
- ราคาปัจจัยการผลิตหลายชนิดยังอยู่ในระดับสูง ทั้งราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปุ๋ยเคมี และวัตถุดิบอาหารสัตว์ ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรมีต้นทุนสูง เกษตรกรบางส่วนจึงมีการปรับลด/ปรับเปลี่ยนการใช้ปุ๋ยและอาหารสัตว์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต
- เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าบางประเทศยังคงชะลอตัว ส่งผลกระทบต่อการค้าและความต้องการสินค้าเกษตรของไทย

➤ ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ในหลายภูมิภาคทั่วโลก อาทิ รัสเซียและยูเครน อิสราเอลและฮามาส ส่งผลต่อราคาพลังงาน ห่วงโซ่อุปทานโลก และการค้าระหว่างประเทศ ทำให้เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวช้า

ปัจจัยบวก

➤ ราคาสินค้าเกษตรหลายชนิดในช่วงปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี จูงใจให้เกษตรกรเพิ่มการผลิต และมีการบำรุงดูแลรักษามากขึ้น

➤ การบริหารจัดการฟาร์มปศุสัตว์ที่ดี มีการดูแลเฝ้าระวังโรคระบาดอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง

➤ เศรษฐกิจไทยปรับตัวดีขึ้น และมีแนวโน้มขยายตัวได้ต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการบริโภค และการส่งออก ทำให้มีความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้น

➤ การดำเนินนโยบายของภาครัฐในการพัฒนาศักยภาพการผลิตและบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตร การยกระดับสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับภัยพิบัติต่าง ๆ การเพิ่มช่องทางให้เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อการวางแผน และรองรับความเสี่ยง

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี 2568

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรในปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 1.8 – 2.8 โดยมีปัจจัยสนับสนุนดังนี้

➤ ปริมาณฝนที่มีมากขึ้นจากอิทธิพลของสภาวะลานีญาที่คาดว่าจะยังส่งผลจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2568 ส่งผลดีต่อการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ทำให้มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตของพืช รวมถึงการเพาะปลูกในรอบถัดไป

➤ เศรษฐกิจไทยปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวได้ดี โดยการบริโภคภายในประเทศ การท่องเที่ยว และการส่งออก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

➤ ความต้องการสินค้าเกษตรในตลาดโลกที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับความมั่นคงทางอาหารเนื่องจากเกิดภัยพิบัติในหลายประเทศ รวมถึงปัญหาด้านห่วงโซ่อุปทานจากภาวะสงครามที่อาจเกิดขึ้น ทำให้หลายประเทศมีความกังวลว่าจะมีผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศ

➤ **การดำเนินนโยบายของภาครัฐ** อาทิ การพัฒนาศักยภาพการผลิตและบริหารจัดการสินค้าเกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตร การยกระดับสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานและมีมูลค่าสูง การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตร ตลอดจนการพัฒนาระบบประกันภัย และการรองรับความเสี่ยงต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2568 ยังมีปัจจัยเสี่ยงและสถานการณ์สำคัญที่ต้องติดตาม ดังนี้

➤ **การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** โดยอิทธิพลของลานีญาที่คาดว่าจะส่งผลจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2568 อาจทำให้สภาพอากาศแปรปรวน เกิดวาตภัยและอุทกภัยที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ทางการเกษตรและการเจริญเติบโตของพืช

➤ **ราคาปัจจัยการผลิตหลายชนิดที่ยังคงอยู่ในระดับสูง** ทั้งราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดโรคและแมลง และวัตถุดิบอาหารสัตว์ ส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าเกษตรและความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

➤ **เศรษฐกิจโลกมีทิศทางชะลอตัว** โดยเฉพาะประเทศคู่ค้าสำคัญทั้งจีน สหรัฐอเมริกา ประเทศในกลุ่มยูโรโซน ส่งผลต่อการค้าและความต้องการสินค้าเกษตรของไทย

➤ **ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ในหลายภูมิภาคทั่วโลก** อาทิ ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ความขัดแย้งในภูมิภาคตะวันออกกลางที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น อาจเป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทย

➤ **กฎระเบียบและมาตรการกีดกันทางการค้าที่เข้มงวดมากขึ้น** โดยเฉพาะมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขอนามัยของสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นคู่ค้าที่สำคัญของไทย อาจส่งผลกระทบต่อการแข่งขันและการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย

➤ **สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน** อาจส่งผลกระทบต่อโซ่อุปทานโลก และการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทย

อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร

หน่วย: ร้อยละ

สาขา	ปี 2567	ปี 2568
ภาคเกษตร	-1.1	1.8 - 2.8
พืช	-1.7	2.6 - 3.6
ปศุสัตว์	3.2	1.7 - 2.7
ประมง	-2.8	(-0.5) - 0.5
บริการทางการเกษตร	-0.5	1.7 - 2.7
ป่าไม้	2.2	1.8 - 2.8

ที่มา: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
(ประมาณการ ณ เดือนพฤศจิกายน 2567)

A young green seedling with two leaves grows from dark brown soil. In the background, a bright sun sets behind a range of blue mountains under a cloudy sky. A white circular graphic with a blue rectangular box is centered over the image.

ส่วนที่ 1

ภาวะเศรษฐกิจ
การเกษตรปี 2567
และแนวโน้มปี 2568

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567 และแนวโน้มปี 2568

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจภายนอก

1.1 เศรษฐกิจโลก

ในเดือนตุลาคม 2567 กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจโลกปี 2567 จะขยายตัวร้อยละ 3.2 ชะลอตัวลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี 2566 ที่ขยายตัวร้อยละ 3.3 เนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มยูโรโซน ประเทศตลาดเกิดใหม่ (Emerging market countries) และประเทศกำลังพัฒนา ชะลอตัวลงจากการหยุดชะงักด้านการผลิตภาคอุตสาหกรรม และการขนส่งสินค้าโภคภัณฑ์ โดยเฉพาะน้ำมัน รวมถึงความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์และสภาพภูมิอากาศสุดขั้ว (Extreme weather event) อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวได้ดีมาจากการเติบโตทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา และประเทศตลาดเกิดใหม่ของเอเชียยังคงเติบโตได้จากความต้องการในอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ โดยคาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปของโลกในปี 2567 จะอยู่ที่ร้อยละ 5.8 ลดลงจากร้อยละ 6.7 ในปี 2566

เมื่อพิจารณาถึงเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญ คาดว่า **สหรัฐอเมริกา ขยายตัวร้อยละ 2.8** เนื่องจากการใช้จ่ายของผู้บริโภคปรับเพิ่มขึ้นตามค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้น สำหรับ**เศรษฐกิจกลุ่มยูโรโซน (เยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี และสเปน) ขยายตัวร้อยละ 0.8** เนื่องจากภาคบริการและการส่งออกสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภค รวมถึงการบริโภคภาคเอกชนที่เพิ่มขึ้นตามการปรับลดลงของราคาพลังงานและอัตราเงินเฟ้อ ในด้าน**เศรษฐกิจญี่ปุ่น ขยายตัวร้อยละ 0.3** ชะลอตัวลงเมื่อเทียบกับปี 2566 ที่ขยายตัวร้อยละ 1.7 เนื่องจากการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางญี่ปุ่น การอ่อนค่าของเงินเยน การหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมยานยนต์ และการลงทุนที่ลดลงของภาคเอกชนในไตรมาสแรกของปี 2567 อย่างไรก็ตาม ความต้องการบริโภคภายในประเทศและภาคการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ทำให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นยังคงขยายตัว **เศรษฐกิจจีน ขยายตัวร้อยละ 4.8**

ชะลอตัวลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี 2566 ที่ขยายตัวร้อยละ 5.3 เนื่องจากยังคงมีความเสี่ยงจากภาระหนี้สินในภาคอสังหาริมทรัพย์และความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่อยู่ในระดับต่ำ แม้จะมีการส่งออกที่เพิ่มขึ้น สำหรับเศรษฐกิจอาเซียน 5 (ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย และสิงคโปร์) ขยายตัวร้อยละ 4.5 เท่ากับการคาดการณ์ครั้งก่อนในเดือนกรกฎาคม 2567 เนื่องจากการบริโภคภาคเอกชนและการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ IMF คาดว่าเศรษฐกิจโลกในปี 2568 จะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 3.2 เท่ากับการเติบโตของปี 2567 เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะอยู่ในระดับต่ำและอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่มีแนวโน้มปรับตัวลดลง ส่งผลให้การใช้จ่ายภายในประเทศเพิ่มขึ้น รวมถึงตลาดแรงงานที่แข็งแกร่ง สะท้อนจากค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้นและอัตราการว่างงานที่ลดลง โดยคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ยุโรป จีน และอาเซียน 5 จะขยายตัวร้อยละ 2.2, 1.2, 1.1, 4.5 และ 4.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกและประเทศต่าง ๆ

หน่วย: ร้อยละ

ประเทศ	ปี 2566	ปี 2567f	ปี 2568f
โลก	3.3	3.2	3.2
สหรัฐอเมริกา	2.9	2.8	2.2
ยุโรปโซน	0.4	0.8	1.2
เยอรมนี	-0.3	0.0	0.8
ฝรั่งเศส	1.1	1.1	1.1
อิตาลี	0.7	0.7	0.8
สเปน	2.7	2.9	2.1
ญี่ปุ่น	1.7	0.3	1.1
จีน	5.3	4.8	4.5
อาเซียน 5	4.0	4.5	4.5
อินโดนีเซีย	5.1	5.0	5.1
มาเลเซีย	3.6	4.8	4.4
ฟิลิปปินส์	5.5	5.8	6.1
ไทย	1.9	2.8	3.0
สิงคโปร์	1.1	2.6	2.5

หมายเหตุ: f ตัวเลขประมาณการ

ที่มา: World Economic Outlook, October 2024, IMF

1.2 เศรษฐกิจการเกษตรโลก

สถานการณ์ด้านราคาสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดโลก สะท้อนจากดัชนีราคาอาหาร ซึ่งจัดทำโดยองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) พบว่า ดัชนีราคาอาหารเฉลี่ยในเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 อยู่ที่ระดับ 121.0 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 125.5 หรือลดลงร้อยละ 3.6 โดยกลุ่มสินค้าที่มีราคาเฉลี่ยลดลง ได้แก่ ธัญพืช และน้ำตาล ส่วนกลุ่มสินค้าที่มีราคาเพิ่มขึ้น ได้แก่ เนื้อสัตว์ ผลิตภัณฑ์นม และน้ำมันพืช สำหรับรายละเอียดในแต่ละกลุ่มสินค้านี้มีดังนี้

➤ **ราคาสินค้ากลุ่มธัญพืชเฉลี่ยลดลง โดยราคาข้าวสาลีลดลง** เนื่องจากผลผลิตข้าวสาลีในซีกโลกเหนือเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะรัสเซีย แคนาดา และสหรัฐอเมริกา ประกอบกับการแข่งขันของผู้ส่งออกที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับ**ราคาข้าวบาร์เลย์**ลดลง เนื่องจากผลผลิตบาร์เลย์ที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสหภาพยุโรป ออสเตรเลีย และแคนาดา ด้าน**ราคาข้าว**ลดลง เนื่องจากความต้องการนำเข้าทั่วโลกที่ลดลง ประกอบกับราคาข้าวอินดิคามีการปรับลดลง ซึ่งเป็นผลจากการเก็บเกี่ยวที่ดีขึ้น และการยกเลิกข้อจำกัดการส่งออกข้าวขาวที่ไม่ใช่ข้าวบาสมัติของอินเดีย ส่วน**ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์**เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีปริมาณผลผลิตลดลงจากสภาพอากาศแห้งแล้งในบราซิล อาร์เจนตินา และสหรัฐอเมริกา ขณะที่บราซิลมีความต้องการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้น

➤ **ราคาน้ำตาลเฉลี่ยลดลง** เนื่องจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย ส่งผลให้ผลผลิตทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผลผลิตอ้อยในบราซิล ไทย และอินเดีย นอกจากนี้ ราคาเอทานอลในบราซิลที่ปรับตัวลดลงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ทำให้มีการนำอ้อยมาผลิตน้ำตาลเพิ่มขึ้นส่งผลต่อราคาน้ำตาลที่ลดลง

➤ **ราคาสินค้ากลุ่มเนื้อสัตว์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยราคาเนื้อสัตว์ปีกเพิ่มขึ้น** เนื่องจากประเทศในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือมีความต้องการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกจากบราซิลเพิ่มขึ้น ด้าน**ราคาเนื้อวัว**เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีความต้องการนำเข้าที่สูงขึ้น และกลุ่มประเทศโอเชียเนียมีจำนวนสัตว์เข้าโรงฆ่าสัตว์ลดลง สำหรับ**ราคาเนื้อแกะ**เพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการบริโภคของทั่วโลกเพิ่มขึ้น ประกอบกับการคาดการณ์ผลผลิตของโอเชียเนียที่ลดลง และเกษตรกรบางส่วนของออสเตรเลียมีการเลิกเลี้ยงหลังเผชิญสภาพอากาศที่แห้งแล้งผิดปกติ ส่วน**ราคาเนื้อสุกร**ลดลง เนื่องจากยุโรปตะวันตกมีผลผลิตสุกรเข้าโรงฆ่าเพิ่มขึ้น ขณะที่ความต้องการบริโภคในประเทศและต่างประเทศลดลง โดยเฉพาะจีนที่มีการนำเข้าลดลง รวมถึงข้อจำกัดของการนำเข้าจากการระบาดของโรคหิวหวัดแอฟริกาในสุกร

➤ **ราคาสินค้ากลุ่มผลิตภัณฑ์นมเฉลี่ยเพิ่มขึ้น** โดย**ราคาเนยและราคาเนยแข็ง**เพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการนำเข้าทั่วโลกและความต้องการใช้ภายในประเทศผู้ผลิตเพิ่มขึ้น ขณะที่ปริมาณสินค้าคงคลังมีจำกัด และผลผลิตนมในยุโรปตะวันตกลดลง ด้าน**ราคานมผง**เพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเอเชีย ขณะที่ปริมาณการผลิตนมในเอเชียเนียลดลง และสินค้าคงคลังของประเทศผู้ผลิตหลักลดลง ส่วน**ราคานมผงขาดมันเนย**เพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการนำเข้าของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เนื่องและการค้าภายในยุโรปตะวันตกมีความต้องการใช้ภายในประเทศเพิ่มขึ้น

➤ **ราคาสินค้ากลุ่มน้ำมันพืชเฉลี่ยเพิ่มขึ้น** โดย**ราคาน้ำมันปาล์ม**เพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตของประเทศผู้ผลิตหลักในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ลดลง และความต้องการนำเข้าทั่วโลกที่เพิ่มขึ้น สำหรับ**ราคาน้ำมันเมล็ดดอกทานตะวันและน้ำมันเรพซิด**เพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณผลผลิตในปีเพาะปลูก 2567/2568 ในประเทศผู้ผลิตหลักหลายประเทศมีแนวโน้มลดลง ด้าน**ราคาน้ำมันถั่วเหลือง**เพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้น แต่มีปริมาณผลผลิตที่จำกัด ประกอบกับมีความต้องการของภาคการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพในทวีปอเมริกาเพิ่มขึ้น ขณะที่ความสามารถในการส่งออกของภูมิภาคทะเลดำลดลง

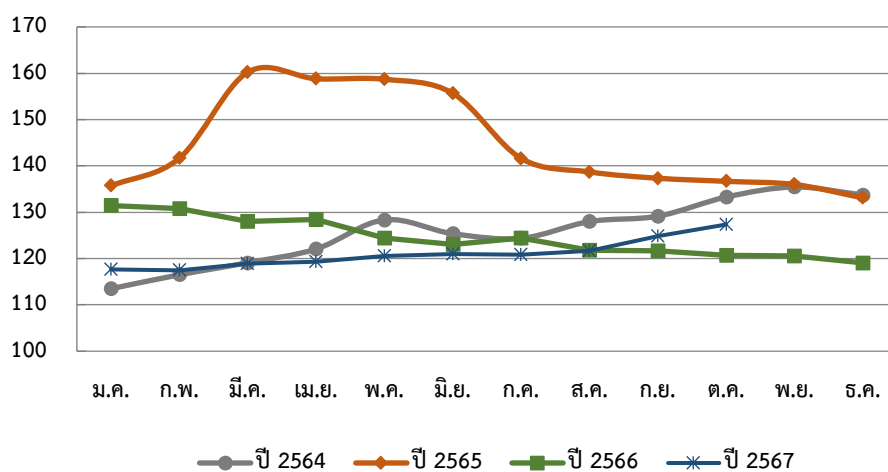
ตารางที่ 2 ดัชนีราคาอาหารโลก จำแนกตามกลุ่มสินค้า

กลุ่มสินค้า	เฉลี่ย ม.ค. - ธ.ค.		อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	ปี 2566	ปี 2567	
ดัชนีราคาอาหารโลก	125.5	121.0	-3.6
เนื้อสัตว์	114.7	117.1	2.1
ผลิตภัณฑ์นม	125.0	127.6	2.1
ธัญพืช	132.7	113.9	-14.2
น้ำมันพืช	126.9	133.1	4.9
น้ำตาล	144.4	126.3	-12.6

ที่มา: จากการคำนวณ โดยใช้ข้อมูลจาก FAO

ดัชนีราคาอาหารโลก ปี 2564 – 2567

(ปีฐาน 2557 – 2559)

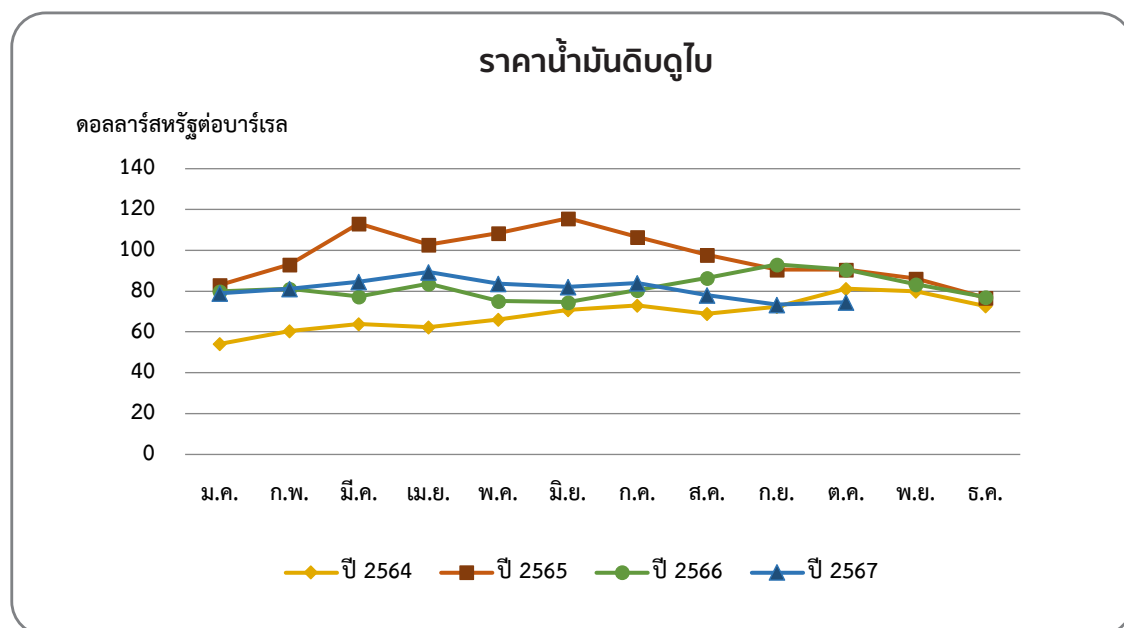

ที่มา: FAO

1.3 ราคาน้ำมันในตลาดโลก

ราคาน้ำมันดิบดูไบในเดือนมกราคม - ตุลาคม 2567 เฉลี่ยอยู่ที่ 80.98 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 82.31 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล หรือลดลงร้อยละ 1.62 โดยมีสาเหตุมาจากอุปสงค์น้ำมันที่ชะลอตัวลง โดยเฉพาะความต้องการน้ำมันที่ลดลงของจีนซึ่งเป็นผู้นำเข้าน้ำมันดิบอันดับหนึ่งของโลก เนื่องจากเศรษฐกิจภายในประเทศที่มีปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน และปัญหาหนี้สินในภาคอสังหาริมทรัพย์ ประกอบกับความต้องการใช้น้ำมันในช่วงฤดูหนาวของประเทศตะวันตกยังต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ และปริมาณน้ำมันดิบคงคลังในสหรัฐอเมริกาสูงกว่าที่คาดการณ์ ทั้งนี้ กลุ่ม OPEC+ ประกาศขยายระยะเวลาการปรับลดกำลังการผลิตน้ำมัน 2.2 ล้านบาร์เรลต่อวันออกไปถึงสิ้นเดือนธันวาคม 2567 เนื่องจากอุปสงค์ที่ยังคงอ่อนแอ ในขณะที่ผู้ผลิตนอกกลุ่ม OPEC+ มีแนวโน้มเพิ่มกำลังการผลิตอย่างต่อเนื่อง

ราคาน้ำมันดิบดูไบปี 2568 มีแนวโน้มทรงตัว โดยปัจจัยสำคัญที่ต้องติดตาม คือ เศรษฐกิจจีน และสหรัฐอเมริกาที่มีแนวโน้มชะลอตัว นโยบายของสหรัฐอเมริกา สงครามการค้าและการกีดกันทางการค้าที่อาจมีมากขึ้น การกระตุ้นเศรษฐกิจของจีนที่มุ่งเน้นการเพิ่มสภาพคล่องให้กับตลาดเงินและตลาดทุน เพื่อกระตุ้นกำลังซื้อในภาคอสังหาริมทรัพย์ที่ซบเซา และการเพิ่มกำลังซื้อให้กับภาคครัวเรือนภายในประเทศ รวมทั้งสถานการณ์ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ที่คาดว่าจะยังคงตึงเครียดและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

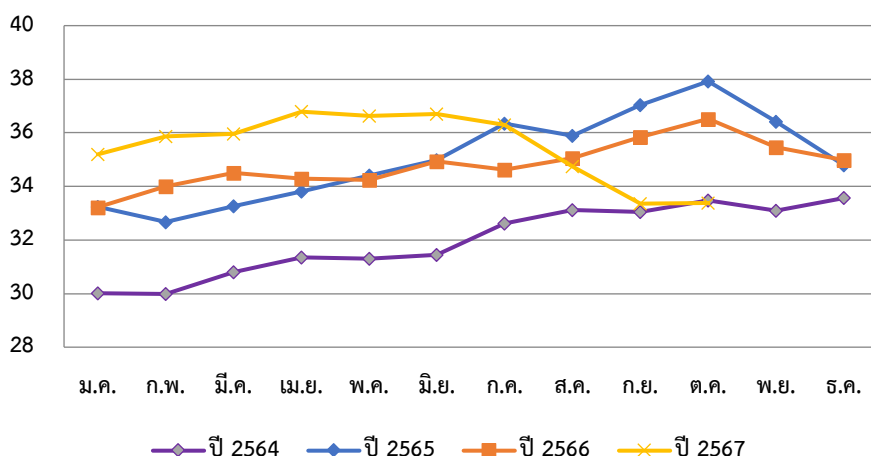

ที่มา: World Bank

1.4 อัตราแลกเปลี่ยน

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐเฉลี่ยเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 อยู่ที่ 35.49 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ อ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 34.72 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรืออ่อนค่าร้อยละ 2.21 เป็นผลมาจากการคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐอเมริการวมถึงสถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลางส่งผลให้ความต้องการสินทรัพย์ปลอดภัยเพิ่มสูงขึ้นสำหรับช่วงที่เหลือของปี 2567 คาดว่าเงินบาทมีแนวโน้มที่จะแข็งค่าขึ้นตามการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องของภาคการส่งออกและภาคการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ค่าเงินบาทยังมีความผันผวนจากนโยบายเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ และความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งหากค่าเงินบาทมีการแข็งค่าที่มากกว่าค่าเงินอื่นในภูมิภาคอาจเป็นปัจจัยลบต่อความสามารถในการแข่งขัน

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ

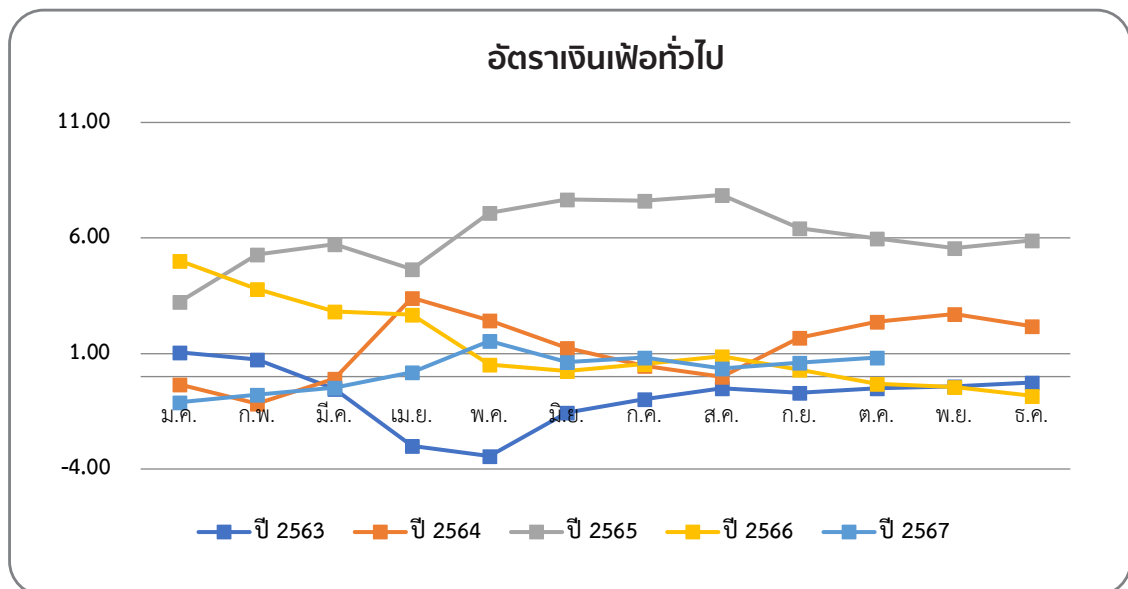
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

2. เศรษฐกิจไทยในภาพรวม

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) คาดว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2567 จะขยายตัวร้อยละ 2.6 (ณ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2567) โดยมีสมมติฐานที่สำคัญ ได้แก่ 1) การส่งออกสินค้าขยายตัวมากกว่าที่คาดไว้จากการต้องการสินค้าในหมวดอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบกับมีแนวโน้มส่งออกสินค้าไปสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในช่วงก่อนการประกาศปรับขึ้นภาษีศุลกากรขาเข้าของประธานาธิบดีทรัมป์ 2) การลงทุนและการบริโภคภาครัฐขยายตัวจากปัจจัยฐานที่อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นผลจากการเบิกจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่ล่าช้า และ 3) การบริโภคของภาคเอกชนยังขยายตัวได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเข้าสู่ฤดูท่องเที่ยว และโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจปี 2567 ผ่านผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐและคนพิการ ซึ่งช่วยสนับสนุนให้มีการบริโภคเพิ่มขึ้น

สศช. คาดว่าเศรษฐกิจไทยปี 2568 จะขยายตัวในช่วงร้อยละ 2.3 – 3.3 โดยมีปัจจัยสนับสนุน คือ 1) รายจ่ายภาครัฐเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเหลือปีประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 2) การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวสอดคล้องกับการฟื้นตัวของการผลิตภาคอุตสาหกรรมและการส่งออก สะท้อนจากปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนและสินค้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง ยอดการขอรับ การอนุมัติ และการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนเพิ่มขึ้น และพื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมขยายตัวต่อเนื่อง 3) การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวต่อเนื่อง จากตลาดแรงงานที่อัตราการว่างงานอยู่ในระดับต่ำและแนวโน้มการจ้างงานนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้น ประกอบกับแรงกดดันด้านเงินเฟ้อที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น แต่ยังมีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายของนโยบายการเงิน 4) ภาคการท่องเที่ยวฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องตามการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีแนวโน้มกลับเข้าสู่ระดับปกติมากขึ้น จากมาตรการยกเว้นการตรวจลงตราของประเทศสำคัญที่เพิ่มเข้ามาใหม่ ได้แก่ อินเดีย จีน ไต้หวัน และรัสเซีย และการจัดกิจกรรมกระตุ้นการท่องเที่ยวภายใต้โครงการ “Amazing Thailand Grand Tourism Year” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจของไทย ประกอบกับนักท่องเที่ยวไทยมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวระยะเร่งด่วน (Quick Win) เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูท่องเที่ยว รวมถึงมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาค ส่งผลให้ภาคบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องอาทิ ภาคการขนส่ง ภาคบริการที่พักและร้านอาหาร รวมถึงภาคการค้ามีแนวโน้มขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง และ 5) การส่งออกสินค้าขยายตัวต่อเนื่อง สอดคล้องกับทิศทางการค้าโลกที่มีแนวโน้มขยายตัวตามยอดคำสั่งซื้อใหม่ในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมหลัก และความต้องการสินค้าในกลุ่มสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น

สำหรับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย คณะกรรมการนโยบายการเงินมีมติเป็นเอกฉันท์ เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2567 ให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงร้อยละ 0.25 ต่อปี ทำให้อัตราดอกเบี้ยนโยบายอยู่ที่ร้อยละ 2.25 ต่อปี เพื่อบรรเทาภาระหนี้ภาคครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง แต่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการปรับลดสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อรายได้ และอัตราดอกเบี้ยปัจจุบันมีความเป็นกลางสอดคล้องกับศักยภาพเศรษฐกิจและสอดคล้องกับทิศทางนโยบายการเงินของทั้งประเทศเศรษฐกิจหลักและประเทศในภูมิภาค อาทิ สหภาพยุโรป แคนาดา จีน ฟิลิปปินส์ และเกาหลีใต้ ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยในเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 อยู่ที่ร้อยละ 0.3 และในปี 2568 มีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำ จากการแข่งขันด้านราคาของสินค้านำเข้าที่อยู่ในระดับสูง

ที่มา : กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจการค้า สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์

3. ปัจจัยทางด้านการเศรษฐกิจการเกษตร

3.1 ปัจจัยพื้นฐาน

1) เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และเนื้อที่ให้ผลของพืชที่สำคัญ

ในปี 2567 เนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่เก็บเกี่ยว มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน (รวมพันธุ์) และเนื้อที่กสิกรรมได้พยากรณ์ ลดลงจากปี 2566 ส่วนเนื้อที่ให้ผลปาล์ม น้ำมันเพิ่มขึ้น โดยคาดว่าในปี 2568 เนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่เก็บเกี่ยว มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน (รวมพันธุ์) และเนื้อที่ให้ผลปาล์ม น้ำมัน จะมีทิศทางเพิ่มขึ้น ขณะที่เนื้อที่กสิกรรมได้พยากรณ์แนวโน้มลดลง

ตารางที่ 3 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และเนื้อที่ให้ผลของพืชที่สำคัญ (Outlook)

หน่วย: ล้านไร่

สินค้า	ปี 2566	ปี 2567*	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	ปี 2568*	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ข้าวนาปี	62.10	62.02	-0.13	62.43	0.67
ข้าวนาปรัง	10.61	10.13	-4.53	12.00	18.56
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	6.55	6.46	-1.43	6.69	3.56
มันสำปะหลัง**	9.27	8.42	-9.14	8.63	2.47
อ้อยโรงงาน (รวมพันธุ์)**	10.49	9.56	-8.93	9.99	4.56
ยางพารา***	22.49	22.47	-0.10	22.43	-0.18
ปาล์มน้ำมัน***	6.21	6.34	2.14	6.44	1.52

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนพฤศจิกายน 2567

** เนื้อที่เก็บเกี่ยว

*** เนื้อที่ให้ผล

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2) สภาพลมฟ้าอากาศ (กรมอุตุนิยมวิทยา)

กรมอุตุนิยมวิทยาได้ประเมินผลกระทบของลมฟ้าอากาศที่มีต่อพืชในประเทศไทยในช่วงฤดูเพาะปลูก โดยจัดทำเป็นรายเดือน ตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงกันยายนของทุกปี ซึ่งเป็นระยะที่ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ การประเมินนี้จะพิจารณาเฉพาะผลกระทบอันเนื่องมาจากสภาวะฝนและพิจารณาจากค่า Generalized Monsoon Index (GMI) ซึ่งเป็นค่าดัชนีความแห้งแล้งทางด้านการเกษตร ที่แสดงถึงผลกระทบที่เกิดแก่พืชที่กำลังเจริญเติบโต อันมีสาเหตุเนื่องมาจากการขาดแคลนความชื้น โดย GMI จะมีค่าขึ้นอยู่กับปริมาณฝนรายเดือนในระหว่างช่วงฤดูมรสุมนั้น ๆ

เดือนมิถุนายน 2567 มรสุมตะวันตกเฉียงใต้กำลังปานกลางถึงค่อนข้างแรงพัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย และอ่าวไทย เกือบตลอดเดือน ประกอบกับร่องมรสุมพาดผ่านภาคเหนือตอนบนและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเป็นช่วง ๆ โดยพาดเข้าสู่ห่อมความกดอากาศต่ำที่ปกคลุมประเทศเวียดนามตอนบนและอ่าวตังเกี๋ยตลอดเดือน อย่างไรก็ตาม ในเดือนนี้มีปริมาณและการกระจายของฝนไม่สม่ำเสมอ ทำให้ปริมาณฝนรวมต่ำกว่าค่าปกติในเกือบทุกภาค เมื่อพิจารณาภาพรวมของทั้งประเทศไทย พบว่าปริมาณฝนรวมเฉลี่ยทั้งประเทศต่ำกว่าค่าปกติร้อยละ 7 สำหรับบริเวณที่มีปริมาณฝนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเดือนนี้ คือ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลบุรี ซึ่งวัดได้ 8.2 มิลลิเมตร (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ร้อยละ 94.0) ส่วนบริเวณที่มีปริมาณฝนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จังหวัดศรีสะเกษ วัดปริมาณฝน ได้ 431.7 มิลลิเมตร (สูงกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 130.0) โดยปริมาณฝนรวมมากที่สุดของประเทศไทยในเดือนนี้ วัดได้ 1,073.0 มิลลิเมตร ที่อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด

ผลการวิเคราะห์ GMI : พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีสภาวะฝนอยู่ในเกณฑ์ปกติถึงแล้งจัด (GMI มีค่าระหว่าง 0 - 60) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ แพร่ เพชรบูรณ์ สกลนคร มุกดาหาร ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด นครราชสีมา นครสวรรค์ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม กรุงเทพมหานคร ปราจีนบุรี สระแก้ว ชลบุรี ระยอง ตราด เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี สงขลา พัทลุง และสตูล ที่แล้งจัด (GMI มีค่าระหว่าง 0 - 20) สำหรับบริเวณพื้นที่ที่มีสภาวะฝนอยู่ในเกณฑ์ความชื้นสูงกว่าปกติ (GMI มีค่าระหว่าง 61 - 90) ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ลำพูน ลำปาง น่าน ตาก พะเยา เพชรบูรณ์ หนองคาย นครพนม ศรีสะเกษ นครราชสีมา ลพบุรี กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี จันทบุรี ตราด นครศรีธรรมราช นราธิวาส ยะลา พังงา และภูเก็ต

เดือนกรกฎาคม 2567 มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย และอ่าวไทย เกือบตลอดเดือน โดยมีกำลังค่อนข้างแรงในช่วงกลางเดือน ประกอบกับร่องมรสุมพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเป็นช่วง ๆ นอกจากนี้ ยังได้รับอิทธิพลจากพายุโซนร้อน “พระพิรุณ (PRAPIROON, 2404)” บริเวณทะเลจีนใต้ตอนบนได้เคลื่อนผ่านเกาะไหหลำลงสู่อ่าวตังเกี๋ยและเคลื่อนขึ้นฝั่งที่เมืองกวางนินห์ ประเทศเวียดนามตอนบน ทำให้บริเวณประเทศไทยตอนบนมีฝนตกหนาแน่น

กับมีฝนหนักถึงหนักมากเป็นระยะ ๆ เกือบตลอดเดือน โดยเฉพาะในช่วงกลางเดือนและปลายเดือนที่มีรายงานฝนตกหนักและหนักมากในพื้นที่บริเวณภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบริเวณชายฝั่งตอนล่างของภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย และอ่าวไทย มีกำลังแรงขึ้น เมื่อพิจารณาภาพรวมของทั้งประเทศไทย พบว่า ปริมาณฝนรวมตลอดเดือนสูงกว่าค่าปกติในเกือบทุกภาค และปริมาณฝนรวมเฉลี่ยทั้งประเทศสูงกว่าค่าปกติร้อยละ 21 โดยอุณหภูมิเฉลี่ยของประเทศไทยในเดือนนี้สูงกว่าค่าปกติ 0.3 องศาเซลเซียส สำหรับบริเวณที่มีปริมาณฝนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเดือนนี้ คือ อำเภอพัทยา จังหวัดชลบุรี วัดได้ 237.8 มิลลิเมตร (สูงกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 130.5) ส่วนบริเวณที่มีปริมาณฝนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดที่วัดได้ 38.8 มิลลิเมตร (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 64.8) คือ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยปริมาณฝนรวมมากที่สุดของประเทศไทยในเดือนนี้ วัดได้ 1,561.2 มิลลิเมตร ที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด (สูงกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 69.0)

ผลการวิเคราะห์ GMI : พบว่า บริเวณประเทศไทยตอนบนมีสภาวะฝนอยู่ในเกณฑ์ปกติถึงแล้งจัด (GMI มีค่าระหว่าง 0 - 60) ซึ่งเมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา จะเห็นว่า บริเวณประเทศไทยตอนบนมีความชื้นเพิ่มมากขึ้น ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่ไม่มีบริเวณที่อยู่ในเกณฑ์แล้งจัด ยกเว้นบริเวณจังหวัดนครสวรรค์ สุพรรณบุรี สมุทรปราการ และชลบุรี ที่อยู่ในเกณฑ์แล้งจัด (GMI มีค่าระหว่าง 0 - 20) ส่วนภาคใต้บริเวณที่อยู่ในเกณฑ์แล้งจัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา ประจวบคีรีขันธ์ และสตูล ส่วนบริเวณพื้นที่ที่อยู่ในเกณฑ์ความชื้นสูงเกินกว่าปกติ (GMI มีค่าระหว่าง 61 - 90) ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พะเยา น่าน ตาก เพชรบูรณ์ หนองคาย เลย ขอนแก่น มหาสารคาม ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี ศรีสะเกษ นครราชสีมา ลพบุรี กาญจนบุรี พระนครศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พังงา และภูเก็ต

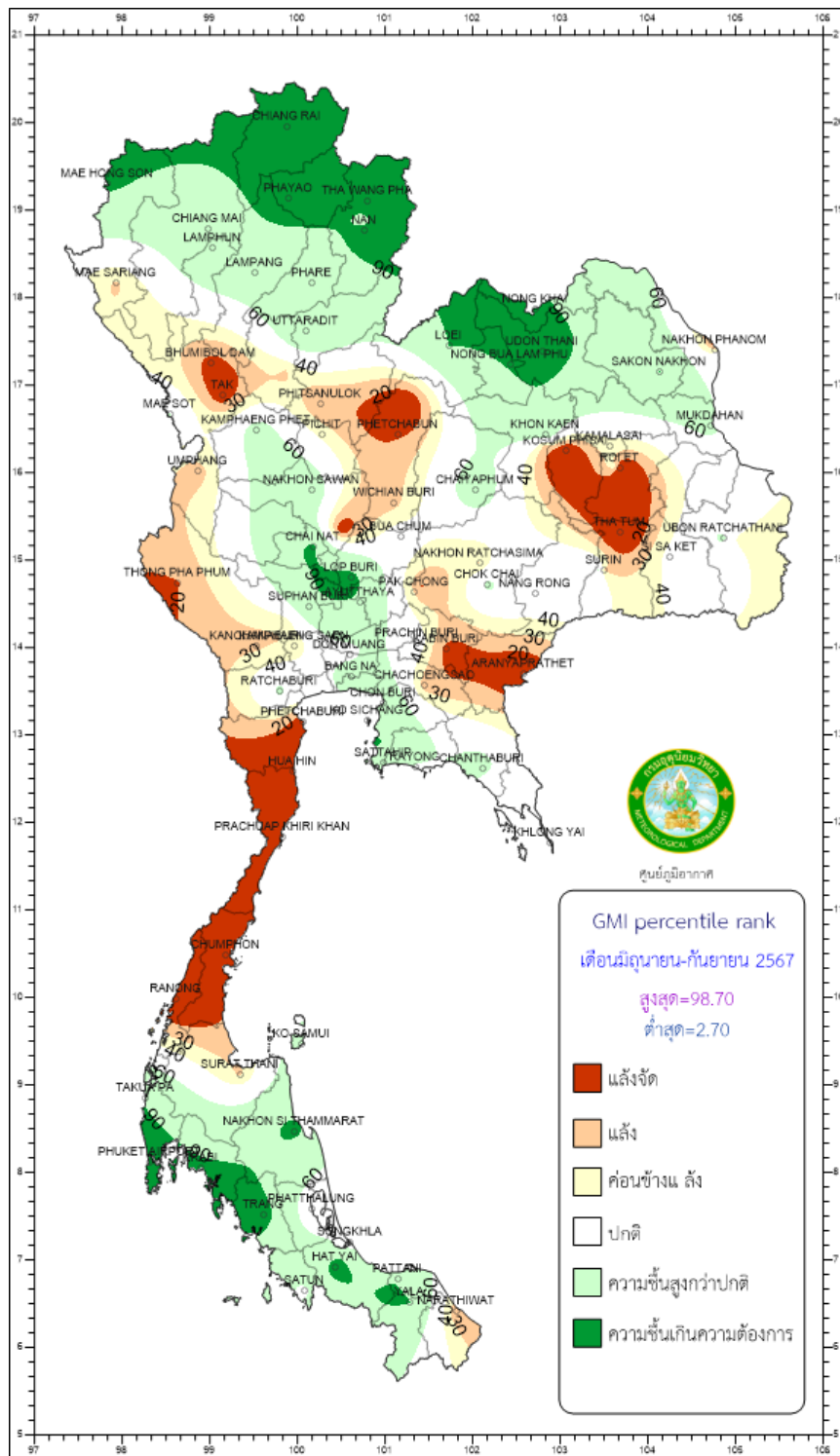
เดือนสิงหาคม 2567 มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย และอ่าวไทยเกือบตลอดเดือน โดยมีกำลังปานกลางถึงค่อนข้างแรงเกือบตลอดเดือน ประกอบกับร่องมรสุมพาดผ่านบริเวณภาคเหนือตอนบนและประเทศลาวตอนบนตั้งแต่กลางเดือน โดยพาดเข้าสู่ห้วงความกดอากาศต่ำที่ปกคลุมประเทศเวียดนามตอนบนเกือบตลอดเดือน นอกจากนี้ มีแนวลมพัดสอบของลมตะวันตกเฉียงใต้กับลมตะวันตกเฉียงใต้ปกคลุมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงกลางเดือน ทำให้บริเวณประเทศไทยมีฝนตกหนาแน่นกับมีฝนหนักถึงหนักมากเป็นระยะ ๆ ตลอดเดือน และมีรายงานน้ำท่วมหลายพื้นที่ เมื่อพิจารณาภาพรวมของทั้งประเทศไทย พบว่า ปริมาณฝนรวมตลอดเดือนสูงกว่าค่าปกติในเกือบทุกภาค และปริมาณฝนรวมเฉลี่ยทั้งประเทศสูงกว่าค่าปกติร้อยละ 5 โดยอุณหภูมิเฉลี่ยของประเทศไทยสูงกว่าค่าปกติ 0.8 องศาเซลเซียส สำหรับบริเวณที่มีปริมาณฝนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จังหวัดพะเยา วัดได้ 540.0 มิลลิเมตร (สูงกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 158.7) ส่วนบริเวณที่มีปริมาณฝนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ

อำเภอศรี จังหวัดชุมพร วัดได้ 49.0 มิลลิเมตร (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.5) โดยพื้นที่ที่มีปริมาณฝนน้อยที่สุด วัดได้ 33.8 มิลลิเมตร (ต่ำกว่าค่าปกติร้อยละ 60.0) คือ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิเคราะห์ GMI : พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีสถานะฝนอยู่ในเกณฑ์ปกติ ถึงความชื้นเกินความต้องการ (GMI มีค่าระหว่าง 41 - 100) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา น่าน เลย อุดรธานี ชัยนาท ลพบุรี นครศรีธรรมราช สงขลา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง ที่อยู่ในเกณฑ์ความชื้นเกินความต้องการ (GMI มีค่าระหว่าง 91 - 100) อย่างไรก็ตาม ยังคงมีพื้นที่ที่อยู่ในเกณฑ์แล้งจัด (GMI มีค่าระหว่าง 0 - 20) ได้แก่ จังหวัดตาก เพชรบูรณ์ นครพนม มหาสารคาม ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี นครราชสีมา สุรินทร์ นครสวรรค์ ลพบุรี กาญจนบุรี สระแก้ว ปราจีนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง

เดือนกันยายน 2567 มีฝนตกหนาแน่นเกือบตลอดเดือนจากอิทธิพลของร่องมรสุมที่พัดผ่านบริเวณประเทศไทยตอนบนเกือบตลอดเดือน ประกอบกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย และอ่าวไทย มีกำลังแรงในช่วงกลางเดือน นอกจากนี้ ยังได้รับอิทธิพลจากไต้ฝุ่น “ยาก็ (YAGI, 2411)” ที่เคลื่อนขึ้นฝั่งประเทศเวียดนามตอนบนในช่วงต้นเดือน รวมถึงพายุโซนร้อน “ซูลิก (SOULIK, 2415)” ซึ่งเป็นพายุหมุนเขตร้อนลูกแรกที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยในปี นี้ โดยพายุลูกนี้ได้เคลื่อนขึ้นฝั่งที่เมืองกวังตริ ประเทศเวียดนาม จากนั้นได้เคลื่อนผ่านประเทศลาว พร้อมทั้งอ่อนกำลังลงเป็นพายุดีเปรสชันก่อนเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยบริเวณจังหวัดนครพนม และอ่อนกำลังลงเป็นหย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงเคลื่อนเข้าปกคลุมบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่างในเวลาต่อมา ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีฝนตกหนาแน่น โดยเฉพาะในช่วงกลางและปลายเดือนที่มีฝนตกหนักและหนักมากหลายพื้นที่ ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมในหลายพื้นที่ และน้ำท่วมต่อเนื่องในบางพื้นที่ และมีรายงานดินถล่มในบางแห่ง เมื่อพิจารณาภาพรวมของทั้งประเทศไทย พบว่า ปริมาณฝนรวมตลอดเดือนสูงกว่าค่าปกติในเกือบทุกภาค และปริมาณฝนรวมเฉลี่ยทั้งประเทศสูงกว่าค่าปกติร้อยละ 21 โดยอุณหภูมิเฉลี่ยของประเทศไทยสูงกว่าค่าปกติ 0.6 องศาเซลเซียส สำหรับบริเวณที่มีปริมาณฝนมากที่สุด วัดได้ 1,189.3 มิลลิเมตร ที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด (สูงกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 52.8) ส่วนบริเวณที่มีปริมาณฝนน้อยที่สุด วัดได้ 37.2 มิลลิเมตร คือ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.9)

ผลการวิเคราะห์ GMI : พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีสถานะฝนอยู่ในเกณฑ์ปกติ ถึงความชื้นเกินความต้องการ (GMI มีค่าระหว่าง 41 - 100) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา น่าน หนองคาย อุดรธานี สกลนคร ชัยนาท ลพบุรี ชลบุรี นครศรีธรรมราช สงขลา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง ที่อยู่ในเกณฑ์ความชื้นเกินความต้องการ (GMI มีค่าระหว่าง 91 - 100) อย่างไรก็ตาม ยังคงมีพื้นที่ที่อยู่ในเกณฑ์แล้งจัด (GMI มีค่าระหว่าง 0 - 20) อยู่เพียงเล็กน้อยในบางพื้นที่

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา

3) สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำ (ศูนย์ประมวลวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ กรมชลประทาน ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2567)

สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศ ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2567 ปริมาณน้ำในอ่างฯ ทั้งหมด 63,348 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 82.98 ของความจุอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางทั้งหมด เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2566 ที่มีปริมาณ 60,884 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.05 สำหรับปริมาณน้ำที่สามารถใช้การได้ 39,405 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 75.17 ของปริมาณน้ำในอ่างฯ ทั้งหมด และสามารถรับน้ำได้อีก 13,016 ล้านลูกบาศก์เมตร

เมื่อพิจารณาถึงปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศ โดยแยกเป็นรายภาค มีรายละเอียดดังนี้

ภาคเหนือ ปริมาณน้ำในอ่างฯ รวม 22,601 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 87.24 ของความจุอ่างฯ เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ที่มีปริมาณ 18,601 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.50 ปริมาณน้ำใช้การได้ 15,766 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถรับน้ำได้อีก 3,333 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยอ่างฯ ที่สำคัญ ได้แก่ ภูมิพล มีปริมาณน้ำ 10,695 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 79.45) สิริกิติ์ มีปริมาณน้ำ 9,213 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 96.88) และแควน้อยบำรุงแดน มีปริมาณน้ำ 820 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 87.33)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปริมาณน้ำในอ่างฯ รวม 8,458 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 81.10 ของความจุอ่างฯ ลดลงจากปี 2566 ที่มีปริมาณ 9,889 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือลดลงร้อยละ 14.47 ปริมาณน้ำใช้การได้ 6,638 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถรับน้ำได้อีก 1,972 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยอ่างฯ ที่สำคัญ ได้แก่ อุบลรัตน์ มีปริมาณน้ำ 2,151 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 88.48) และสิรินธร มีปริมาณน้ำ 1,583 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 80.52)

ภาคกลาง ปริมาณน้ำในอ่างฯ รวม 1,608 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 87.49 ของความจุอ่างฯ เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ที่มีปริมาณ 1,545 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.08 ปริมาณน้ำใช้การได้ 1,523 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถรับน้ำได้อีก 230 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยอ่างฯ ที่สำคัญ ได้แก่ ป่าสักชลสิทธิ์ มีปริมาณน้ำ 960 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 100.00)

ภาคตะวันตก ปริมาณน้ำในอ่างฯ รวม 22,863 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 85.41 ของความจุอ่างฯ เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ที่มีปริมาณ 22,601 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.16 ปริมาณน้ำใช้การได้ 9,575 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถรับน้ำได้อีก 3,906 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยอ่างฯ ที่สำคัญ ได้แก่ ศรีนครินทร์ มีปริมาณน้ำ 14,876 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 83.83) และวชิราลงกรณ์ มีปริมาณน้ำ 7,915 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 89.33)

ภาคตะวันออก ปริมาณน้ำในอ่างฯ รวม 2,094 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 83.10 ของความจุอ่างฯ เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ที่มีปริมาตร 2,001 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.65 ปริมาณน้ำใช้การได้ 1,943 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถรับน้ำได้อีก 426 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยอ่างฯ ที่สำคัญ ได้แก่ คลองสิียด มีปริมาณน้ำ 239 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 56.90) ประแสร์ มีปริมาณน้ำ 287 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 97.29)

ภาคใต้ ปริมาณน้ำในอ่างฯ รวม 5,725 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 64.51 ของความจุอ่างฯ ลดลงจากปี 2566 ที่มีปริมาตร 6,247 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือลดลงร้อยละ 8.36 ปริมาณน้ำใช้การได้ 3,961 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถรับน้ำได้อีก 3,149 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยอ่างฯ ที่สำคัญ ได้แก่ รัชชประภา มีปริมาณน้ำ 4,004 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 71.00) บางยาง มีปริมาณน้ำ 743 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 51.10) และแก่งกระจาน มีปริมาณน้ำ 483 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 68.03)

3.2 ผลการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล เพื่อยกระดับและสร้างความเข้มแข็งด้านการเกษตรสู่ความสำเร็จ ด้วยหลักการ “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” และขับเคลื่อนการเกษตรไทยสู่การเป็นศูนย์กลางการเกษตรของโลก (Agricultural Hub) ด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันและความยั่งยืน และการยกระดับสินค้าเกษตรสู่การเพิ่มรายได้ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย “เกษตรกรกินดี อยู่ดี มีรายได้ มีอาชีพที่มั่นคง สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน และภาคเกษตรไทย คือ ผู้นำสินค้าเกษตรในตลาดโลก” ซึ่งมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) นโยบายพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์

มุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้วยการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร 99,917 ราย โรงเรียน 250 แห่ง สนับสนุนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า 101,978 ตัว ส่งเสริมความรู้ด้านการสหกรณ์ แก่สหกรณ์/กลุ่มสหกรณ์ 793 แห่ง ก่อสร้างแหล่งน้ำ 104 แห่ง ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน 44,120 ไร่ **การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน** ด้วยการถ่ายทอดความรู้และให้บริการด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ 85,886 ราย ผลิตสัตว์น้ำและปล่อยพันธุ์ปลาแหล่งน้ำ 1.39 ล้านตัว รวมถึงจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 7,400 ไร่ และ **การถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง** ผ่านการจัดงานตลาด

เศรษฐกิจพอเพียง จัดแสดงนิทรรศการ และจัดมหกรรมเฉลิมพระเกียรติฯ รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ พระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านการเกษตร นวัตกรรมเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียง

2) นโยบายระยะสั้น : แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ประกอบด้วย

2.1) การกระตุ้นเศรษฐกิจและแก้ปัญหาเร่งด่วน โดยสนับสนุนการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพให้สมาชิกกองทุนฟื้นฟู 257 ราย แก้ไขปัญหานี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร โดยการบริหารจัดการสินเชื่อแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีหนี้ค้าง (NPL) 710 แห่ง ถ่ายทอดความรู้ การบริหารจัดการหนี้และส่งเสริมอาชีพ 717 แห่ง 3,694 ราย สนับสนุนเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ 100 สหกรณ์ วงเงิน 244.612 ล้านบาท แก้ไขปัญหาทางพารา ด้วยการสนับสนุนสินเชื่อแก่สถาบันเกษตรกร เพื่อรวบรวมทางพารา (ปี 2557-2567) 376 แห่ง วงเงิน 17,427.801 ล้านบาท และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ยาง (ปี 2559-2567) 19 ราย วงเงิน 21,040.70 ล้านบาท สร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ด้วยการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี และสนับสนุนปัจจัยการผลิต 24,244 ราย จัดทำแปลงต้นแบบการจัดการฟาง ในพื้นที่ 40 ไร่ ส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกระบวนการผลิตสินค้าข้าว 2 ผลิตภัณฑ์ การนำเศษปลาเหลือทิ้ง มาใช้เป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์น้ำ การสร้างอาหารธรรมชาติจากฟางข้าวในการเลี้ยงสัตว์น้ำ 90 ราย ถ่ายทอดความรู้ จากการวิจัยในการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์แก่สมาชิกสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร 119 แห่ง และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้วยการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร ให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวเป็นต้นแบบด้านการท่องเที่ยว 56 แหล่ง รวมทั้งพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวด้านหม่อนไหม 6 แห่ง

2.2) การเตรียมมาตรการรองรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ/โรคระบาด ด้วยการจัดการงานชลประทาน และบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ชลประทาน 35.08 ล้านไร่ บริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ โดยก่อสร้างคลองระบายน้ำต่าง ๆ และเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร อุปโภค บริโภค และการปศุสัตว์ อาทิ โครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ (ระยะที่ 1) ลดผลกระทบเฉลี่ยปีละประมาณ 20,000 ไร่ และส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกฤดูฝน 18,610 ไร่ ฤดูแล้ง 1,850 ไร่ พัฒนาการปรับปรุงการระบายน้ำในพื้นที่เขตเศรษฐกิจ 153,982 ไร่ ปฏิบัติการฝนหลวง ในพื้นที่เกษตร 934.16 ล้าน ลบ.ม. ในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ 375.43 ล้าน ลบ.ม. ช่วยเหลือ พื้นฟู เกษตรกรในพื้นที่ประสบภัย ดังนี้ อุทกภัยด้านพืช 159,120 ราย พื้นที่ 1,328,160 ไร่ วงเงิน 1,957.78 ล้านบาท ด้านประมง 9,126 ราย พื้นที่ 30,841 ไร่ วงเงิน 53.74 ล้านบาท ด้านปศุสัตว์ 837 ราย สัตว์ตาย/สูญหาย 14,314 ตัว วงเงิน 11.70 ล้านบาท วาดภัยด้านพืช 652 ราย พื้นที่ 1,493 ไร่ วงเงิน 4.03 ล้านบาท ภัยแล้ง ด้านพืช 363 ราย พื้นที่ 1,089 ไร่ วงเงิน 4.32 ล้านบาท และเฝ้าระวังและป้องกันโรคปศุสัตว์/ประมง ด้วยการตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยและชันสูตรโรคสัตว์ ควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ ซากสัตว์ สินค้าปศุสัตว์ วัตถุอันตราย วัตถุอันตราย และบังคับกฎหมายและระเบียบในส่วนที่เกี่ยวข้อง 234,239 ตัวอย่าง เฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคในสัตว์น้ำและโรคอุบัติใหม่ 43,496 ตัวอย่าง

3) นโยบายระยะกลาง และระยะยาว

3.1) การสร้างรายได้ ด้วยการ

(1) **การใช้การทูตเศรษฐกิจเชิงรุก** โดยเสริมสร้างความร่วมมือด้านการเกษตร ในมิติต่าง ๆ และเปิด/ขยายตลาดสินค้าเกษตรต่างประเทศ 56 ครั้ง อาทิ ร่วมหารือกับนายเดวิด เดลี เอกอัครราชทูตสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ และมาตรฐานทั้งจากไทยและสหภาพยุโรป และร่วมเจรจาให้สินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีคุณภาพ และได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล อาทิ ร่วมเจรจาจัดทำกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก (IPEF) ร่วมประชุมคณะทำงานด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (WG-SPS) ภายใต้การเจรจากระชับ ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) 6 ครั้ง ร่วมเจรจาจัดทำข้อบหมตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน 7 ครั้ง และภายใต้ความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหภาพ ยุโรป 2 ครั้ง

(2) **การสร้างรายได้ภาคการเกษตร** โดยใช้หลักการ ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ ได้แก่

➤ **การเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพภาคเกษตร** ประกอบด้วย

○ **การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต** ดำเนินการผ่านโครงการต่าง ๆ อาทิ **ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่** สนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร สามารถลดต้นทุน การผลิต เพิ่มประสิทธิภาพ และมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ปัจจุบันมีแปลงใหญ่ 10,693 แปลง สมาชิก 571,221 ราย พื้นที่ 9,009,551 ไร่ สินค้าแปลงใหญ่มีมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุนการผลิต 44,378.77 ล้านบาท และการเพิ่มผลผลิต 92,834.41 ล้านบาท รวม 137,213.18 ล้านบาท เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน การผลิตสินค้าเกษตร รวม 203,665 ราย **ส่งเสริม พัฒนาอาชีพ และถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)** ได้พัฒนาศักยภาพของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย ให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกร 69,610 ราย พัฒนาศูนย์เรียนรู้/แปลงเรียนรู้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยี ด้านการผลิตพืชในชุมชน 145 ศูนย์ ด้านการพัฒนาที่ดิน 882 ศูนย์ ด้านบัญชี (ครูบัญชี) 882 ศูนย์ ด้านประมง 385 ศูนย์ **เพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาศกยภาพการผลิตสินค้าเกษตร** อาทิ ถ่ายทอด ความรู้การปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทนการทำนาปรัง 2,391 ราย ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว (พันธุ์คัด พันธุ์หลัก) 3,960 ตัน ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ขยายและจำหน่าย 90,177 ตัน ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านปศุสัตว์ 8,413 ราย และผลิตอาหารสัตว์ 48,327 ตัน บริการผ่าตัดทำหมัน 17,911 ตัว ขยายสัตว์พันธุ์ดี ด้วยการผสมเทียม 217,606 ตัว รวมทั้งส่งเสริมแนะนำให้ความรู้ด้านการประมง 11,564 ราย

○ **การสร้างมูลค่าเพิ่ม** ดำเนินการผ่านโครงการ/กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ **ส่งเสริมเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น** อาทิ พัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นด้านการตลาดแก่สหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร 57 แห่ง พัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมือง 10 พันธุ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่น

3 ผลิตภัณฑ์ ยกระดับคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 285,253 เมตร อนุรักษ์และพัฒนาผ้าไหมอัตลักษณ์พื้นถิ่น 8 ลวดลาย ส่งเสริมอาชีพเลี้ยงสัตว์อัตลักษณ์พื้นถิ่น 44 ราย พัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์อัตลักษณ์ 2 ผลิตภัณฑ์ พัฒนาและแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์ 2 ชนิด **พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน** ได้แก่ **เกษตรอินทรีย์** อาทิ ตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชเพื่อรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 3,083 แปลง พื้นที่ 15,796 ไร่ ตรวจรับรองมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ 210 ไร่ ส่งเสริมการปลูกข้าวอินทรีย์ 23,315 ไร่ **เกษตรทฤษฎีใหม่** ส่งเสริมองค์ความรู้พร้อมสนับสนุนปัจจัยการผลิต 44,407 ราย และ**เกษตรผสมผสาน** ถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และพัฒนาความรู้ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแก่เกษตรกร 800 ราย **ส่งเสริมเกษตรปลอดภัย** ด้วยการตรวจรับรองมาตรฐาน GAP แบ่งเป็น พืช 171,413 แปลง ประมง 648 แห่ง ปศุสัตว์ 20,224 แห่ง แหล่งผลิตผลไม้ส่งออก 33,046 ตู้ ตรวจรับรองสุขลักษณะโรงงาน แหล่งผลิต สถานแปรรูปตามมาตรฐาน GMP พืช 662 แห่ง ประมง 15,724 แห่ง ปศุสัตว์ 70,608 แห่ง และมาตรฐานฮาลาล 281 แห่ง รวมทั้งออกใบอนุญาต/ใบรับรองตาม พ.ร.บ. 126,649 ฉบับ และ**ส่งเสริมเกษตรชีวภาพ** อาทิ พัฒนาโรงงานแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพร จัดทำแปลงต้นแบบการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่นเพื่อการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ 9 แปลง ส่งเสริมการขยายพันธุ์สมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดิน 200,000 กล้า ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในสถาบันเกษตรกร 77 แห่ง รวมทั้งส่งเสริมการผลิตแมลงเศรษฐกิจ 700 ราย

○ การเพิ่มอาชีพบริการทางการเกษตร (Service Provider)

ด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรให้เป็นช่างเกษตรท้องถิ่น 4,300 ราย และสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร 8 เครือข่าย รวมทั้งสร้างผู้ประกอบการเพื่อให้บริการทางเกษตรอัจฉริยะ (ASP) 15 ราย

➤ การบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยนวัตกรรมเกษตรแม่นยำ

(Precision Farming) โดยบริหารแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่/เกษตรแม่นยำ ด้วยการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่มาใช้ในการเลี้ยงปศุสัตว์ 60 แปลง ฝักระวังศัตรูข้าวและแจ้งเตือนภัยการระบาด 52 ครั้ง **และใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มผลผลิต** อาทิ ผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 15 แปลง พื้นที่ 150 ไร่ พัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ 1 ระบบ และจัดทำแปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะ 6 แปลง

➤ การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ เพื่อเพิ่มผลผลิตและเพิ่มมูลค่าผลตอบแทนต่อไร่

ให้สูงขึ้น โดยส่งเสริมพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และปัจจัยการผลิต อาทิ พันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต 60 ชนิด พันธุ์สัตว์ 719,595 ตัว และพันธุ์สัตว์น้ำ 804,000 ตัว พัฒนาพันธุ์ข้าวและเสนารับรองเป็นพันธุ์ข้าวใหม่ 10 สายพันธุ์ **ขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์และการถ่ายทอดเทคโนโลยี** ผ่านการจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตกาแฟ มันสำปะหลัง และพืชผัก 20 ชุมชน และพัฒนาสถานที่และถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมการผลิตพืชสกุลกัญชาและพืชสายพันธุ์กระท่อม 3 แห่ง

➤ การหาตลาดให้สินค้าเกษตรได้ขายในราคาที่เหมาะสม อาทิ

การเชื่อมโยงตลาดข้าว สามารถระบายผลผลิตข้าว 131.88 ตัน มูลค่าจำหน่าย 4.78 ล้านบาท ส่งเสริมตลาดผู้บริโภคผลไม้ไทย สามารถระบายผลผลิตผลไม้ 155.76 ตัน มูลค่าจำหน่าย 5.09 ล้านบาท ส่งเสริมตลาดเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการสู่ตลาดสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ 77 จังหวัด

➤ การสนับสนุนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ โดยส่งเสริมให้เกษตรกร

ปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมเป็นผลิตสินค้าเกษตรชนิดใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ภูมิสังคม และตลาด 60,860 ไร่ อบรมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการปรับเปลี่ยน 3,649 ไร่ ส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพันธุ์ดี 51,944.75 ไร่ ปลูกไม้ยืนต้นชนิดอื่น 101,355.10 ไร่ และปลูกสวนยางยั่งยืน 1,103.60 ไร่

➤ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น โดยสนับสนุน

การแปรรูปแกวีสากกิจชุมชน 154 แห่ง ส่งเสริมการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร 300 แห่ง ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าข้าว 2 ผลิตภัณฑ์ พัฒนาสินค้าปศุสัตว์ให้เป็นสินค้า OTOP 9 ผลิตภัณฑ์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สินค้าสัตว์น้ำ 30 ผลิตภัณฑ์

➤ การส่งเสริมภาคการประมง แก้ไขข้อกฎหมายและการบังคับ

ใช้ให้เหมาะสมกับอุตสาหกรรมประมง โดยจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านการประมง ด้วยการปรับปรุงการออกหนังสือคนประจำเรือสำหรับคนต่างด้าว 54,443 ราย และร่วมตรวจในเรือประมง กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 90 ครั้ง **ป้องกันและแก้ไขปัญหการทำประมงผิดกฎหมาย** ด้วยการตรวจสอบ ติดตาม และเฝ้าระวังการทำประมงของเรือประมงไทยให้เป็นไปตามกฎหมาย 185,828 ครั้ง **บริหารจัดการทรัพยากรประมง** ด้วยการผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติ 506 ล้านตัว กำหนดมาตรการและการอนุญาตให้เป็นไปตาม พ.ร.ก. การประมงและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง 25 ฉบับ กำกับ ดูแลและติดตามการทำประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย 293 ครั้ง **ส่งเสริมอาชีพประมง** ด้วยการสนับสนุน การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 1,520 ราย พัฒนาเกษตรกรด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการประมง 3,210 ราย

➤ การพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร

อาทิ **พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง** ด้านพืช ปศุสัตว์ หม่อนไหม และบัญชี 27,824 ราย **พัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกร** เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร 222 แห่ง ยกระดับการบริหารจัดการทางการเงินการบัญชีด้วยนวัตกรรม 80 แห่ง ตรวจสอบบัญชีแก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร 11,038 แห่ง ถ่ายทอด ความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจการเงินขั้นพื้นฐานแก่สมาชิกสหกรณ์ 1,500 ราย **ส่งเสริมและสนับสนุนสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร ธุรกิจชุมชน และวิสาหกิจชุมชน** โดยส่งเสริมความรู้ด้านการสหกรณ์ 10,869 ราย ตรวจสอบความถูกต้องในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างสหกรณ์และสมาชิก 12,015 ราย ตรวจสอบ บัญชี 11,241 แห่ง ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน 1,100 แห่ง ส่งเสริมการรวมกลุ่ม อาทิ กลุ่มแม่บ้าน 154 กลุ่ม ผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม 20 กลุ่ม และการผลิตด้านประมง 200 องค์กร

➤ การอำนวยการและบริหารจัดการด้านการเกษตร อาทิ ศูนย์บริการเกษตรกร

พฤษภาคม 959 ศูนย์ให้บริการประชาชนในการขอรับบริการ/ร้องเรียน/ร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องในด้านการเกษตร 14,440 เรื่อง **พัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา** โดยการกำกับดูแลการทำสัญญา และแก้ไขปัญหาข้อพิพาท ให้เกิดความเป็นธรรมกับคู่สัญญา มีเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญา 235,012 ราย และรับแจ้ง ประกอบธุรกิจการเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา 362 ราย **บูรณาการส่วนภูมิภาค** ด้วยการสนับสนุน การขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในจังหวัด การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และการจัดทำฐานข้อมูลการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ

➤ การปราบปรามการนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตรที่ผิดกฎหมาย ประกอบด้วย

ด้านพืช โดยตั้งจุดสกัดเพื่อเฝ้าระวัง รับเรื่องร้องเรียน ปราบปราม ปักจายการผลิต วัตถุอันตราย ปุ๋ย และเมล็ดพันธุ์ ควบคุมที่ผิดกฎหมาย ในพื้นที่ 77 จังหวัด 8 ครั้ง จัดตั้งจุดสกัดเพื่อปราบปรามการลักลอบการนำเข้าอย่างพารา ผิดกฎหมายในจังหวัดระนอง กาญจนบุรี และตาก **ด้านปศุสัตว์** โดยบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดี แก่ผู้กระทำความผิด 619 ครั้ง เข้าตรวจสอบสถานที่ ยานพาหนะ บุคคล และยึดอายัดตามกฎหมาย 8,899 ครั้ง และ**ด้านประมง** โดยเฝ้าระวัง ป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกสินค้าประมง 52,604 ครั้ง มีการบูรณาการ ระหว่างกรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมวิชาการเกษตร ในการตรวจสอบสินค้าเกษตร ณ สถานประกอบการ และห้องเย็นรับฝาก 2,766 ห้องเย็น พบการกระทำความผิด 120 ห้องเย็น ตรวจสอบรถห้องเย็นขนส่งซากสัตว์ เพื่อเฝ้าระวังมิให้มีการกระจายขนส่งสินค้าหมูเถื่อน ณ จุดตรวจด่านกักกันสัตว์ห้วยยาง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 1,441 คัน รับผิดชอบการประกอบกิจการห้องเย็นเก็บรักษาสัตว์น้ำ 1,792 ห้องเย็น และดำเนินคดี กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการนำเข้าส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย 334 คดี

➤ ผลักดันสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

ในพื้นที่นำร่อง 145 ตำบล จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเพื่อส่งออก แบ่งเป็น ด้านพืช แมลงเศรษฐกิจ และบริการเชิงสร้างสรรค์ 83 กลุ่ม/ตำบล ด้านปศุสัตว์ 4 กลุ่ม/ตำบล และด้านประมง 8 กลุ่ม/ตำบล 2) กลุ่มสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เป็นสินค้าที่จำหน่ายในประเทศ มีศักยภาพในการส่งออกสูง จำนวน 45 กลุ่ม/ตำบล แบ่งเป็น ด้านพืช แมลงเศรษฐกิจ และบริการเชิงสร้างสรรค์ 1 กลุ่ม/ตำบล ด้านปศุสัตว์ 31 กลุ่ม/ตำบล และด้านประมง 15 กลุ่ม/ตำบล และ 3) กลุ่มสินค้าเกษตรและบริการเชิงสร้างสรรค์ เป็นสินค้าสะท้อนเอกลักษณ์และเสน่ห์ชุมชน เป็นแหล่งท่องเที่ยว 3 กลุ่ม/ตำบล แบ่งเป็น ด้านปศุสัตว์ 2 กลุ่ม/ตำบล และด้านประมง 1 กลุ่ม/ตำบล

3.2) การสร้างและขยายโอกาส ได้แก่

➤ การดำเนินการให้ประชาชนมีสิทธิในที่ดินทำกิน โดยจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกร

ออกหนังสือเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. 4-01 จำนวน 34,176 ราย จัดทำแผนที่แปลงที่ดิน ตามมาตรฐาน RTK GNSS จำนวน 297,561.83 ไร่ ตรวจสอบการถือครองที่ดิน 1,077,491 ไร่ ออกหนังสือ

อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ กสน.3 จำนวน 171 ราย 196 แปลง พื้นที่ 1,840 ไร่ และ กสน.5 จำนวน 312 ราย 353 แปลง พื้นที่ 2,820 ไร่ และปรับปรุง ส.ป.ก. 4-01 ให้เป็น “โฉนดเพื่อการเกษตร” 252,447 ฉบับ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ในพื้นที่ คทช. 36 พื้นที่ พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน 16 พื้นที่ จัดทำระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำ 12,724 ไร่ ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีการผลิต และสนับสนุนปัจจัยการผลิต 15,073 ราย

➤ **การยกเลิกและปรับปรุงกฎหมายที่ไม่จำเป็น** โดยการเสนอกฎหมาย มีผลใช้บังคับแล้ว 1 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติวิชาชีพสัตวบาล พ.ศ. 2565 และกฎหมายที่อยู่ระหว่างการยกร่างและรับฟังความคิดเห็น 10 ฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติปาล์มและน้ำมันปาล์ม พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. รวมทั้งยกร่างและพิจารณาแก้ไขประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนการออกใบสำคัญและการต่ออายุใบสำคัญ การขึ้นทะเบียนวัตถุดิบอันตราย ซึ่งจะรวบรวมความเห็นเพื่อนำเข้าที่ประชุมคณะทำงานพิจารณา ทบทวนกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติวัตถุดิบอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

➤ **การปรับปรุงการทำงานของภาครัฐให้เป็นรัฐบาลดิจิทัล** โดยปรับปรุง ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ด้านเพาะปลูกหรือกิจกรรมทางการเกษตร 5,881,343 ครัวเรือน ด้านปศุสัตว์ 3,412,904 ราย ด้านประมง 382,930 ราย และด้านหม่อนไหม 3,492 ราย พัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลใบรับรองสุขภาพอนามัยพืชอิเล็กทรอนิกส์ (ePhyto) ระบบการทำเครื่องหมายและขึ้นทะเบียนสัตว์แห่งชาติ (NID) และเครื่องหมายประจำตัวสัตว์สำหรับ ชากสัตว์ และระบบตรวจติดตามยานพาหนะบรรทุกสัตว์และชากสัตว์ผ่านระบบ GPS Tracking (DLDe-Tracking) ประยุกต์ใช้ดัชนีเชิงคลื่น (Spectral Indices) ที่ได้จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม ระบบ Optical Sensor เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ผลผลิตสินค้าเกษตร ข้าวนาปี ในจังหวัดสุพรรณบุรีและชัยนาท บูรณาการข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งพัฒนาเครื่องมือในการวิเคราะห์การประเมินความสูญเสีย (Loss) และความเสียหาย (Damage) ด้านต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรจากการเกิดภัยพิบัติด้านการเกษตร

3.3) การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ได้แก่

➤ **การส่งเสริมและเร่งฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน** อาทิ ปรับปรุงคุณภาพดิน 96,509 ไร่ ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 625,402 ไร่ ส่งเสริมการทำเกษตร แบบใช้สารอินทรีย์ 600,000 ไร่ จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 4,785 ไร่ ถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน 104,867 ราย ส่งเสริมการผลิตสารเร่ง พด. 450,000 ราย ขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล 761 ตำบล ปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรดิน พัฒนาฐานข้อมูลแผนการใช้ที่ดิน รวมทั้งพัฒนาและบริการ เทคโนโลยีการสำรวจและการจัดทำแผนที่ 5,000,000 ไร่

๖ การบริหารจัดการน้ำ ด้วยการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดใหญ่

14 แห่ง สนับสนุนงานด้านชลประทาน โดยบำรุงรักษาอาคารระบบชลประทาน ซ่อมแซม/ปรับปรุงงานชลประทาน 302,748 ไร่ จัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน โดยก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดกลาง แหล่งน้ำและระบบส่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ชุมชน/ชนบท โครงการแก้มลิง ทำให้มีปริมาตรเก็บกักน้ำเพิ่มขึ้น 52.71 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น 54,190 ไร่ บริหารจัดการนํ้านอกเขตชลประทาน โดยขุดสระน้ำในไร่นา 25,923 บ่อ ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำขนาดเล็ก 1,090 แห่ง พัฒนาแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยขุดสระเก็บน้ำสาธารณะ 1 แห่ง ก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำ 5 แห่ง สร้างฝายชะลอน้ำชั่วคราว 153 แห่ง จัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 21,457 ไร่ จัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม 21,686 ไร่ และพัฒนาหนองหารด้านการประมง โดยกำจัดวัชพืชลอยน้ำ 60,000 ตัน ขุดลอกตะกอนดิน 135,320 ลูกบาศก์เมตร

๗ การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5)

ด้วยการถ่ายทอดความรู้การลดพื้นที่เผาไหม้ในพื้นที่การเกษตร 17,523 ราย ส่งเสริมการไถกลบเศษวัสดุทางการเกษตร และผลิตปุ๋ยอินทรีย์ 21,000 ไร่ ตรวจรับรองการผลิตพืชแบบไม่เผา GAP PM 2.5 Free ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ข้าวโพดเมล็ดแห้ง และพืชอาหาร 1,472 แปลง เกษตรกร 932 ราย พื้นที่ 14,633 ไร่ และจังหวัดพะเยา ได้แก่ ข้าวโพดเมล็ดแห้ง 606 แปลง เกษตรกร 430 ราย พื้นที่ 5,161 ไร่

4) นโยบายวางรากฐานและโครงสร้างพื้นฐานใหม่

ดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติภายใต้การพัฒนา

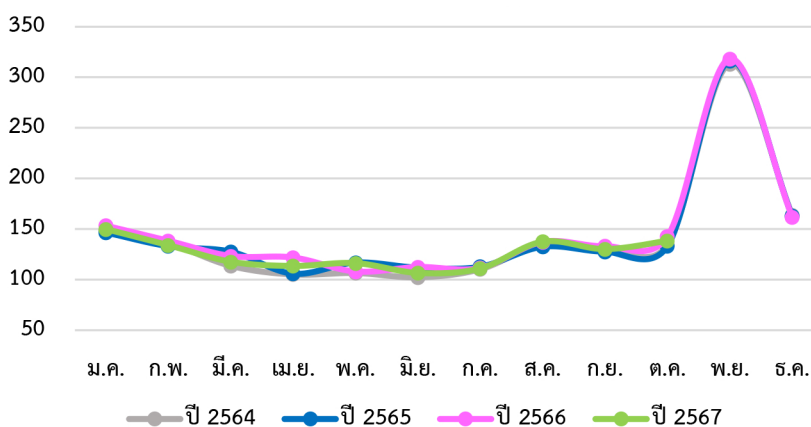
เพื่อมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) เพื่อลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และสร้างโอกาสทางการค้าระหว่างประเทศ ด้วยการทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) หรือ BCG/Carbon Credit โดยการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดิน 14,385 ไร่ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง 40,000 ไร่ จัดทำแปลงต้นแบบการผลิตข้าวเหลืองแบบ Low Carbon โดยเกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเหลืองพันธุ์ กว.เชียงใหม่ 60 จำนวน 137.50 ไร่ สมาชิก 62 ราย ได้เมล็ดพันธุ์ 16.38 ตัน เฉลี่ยไร่ละ 152.40 กิโลกรัม ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,419 บาท และรายได้สุทธิเฉลี่ยไร่ละ 1,997 บาท และศึกษาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือภาครัฐหรือภาคเอกชนในการร่วมลงทุนการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิตของการยางแห่งประเทศไทย พร้อมทั้งศึกษาระเบียบ การประเมินผล และระบบการซื้อขายคาร์บอนเครดิต

3.3 เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร

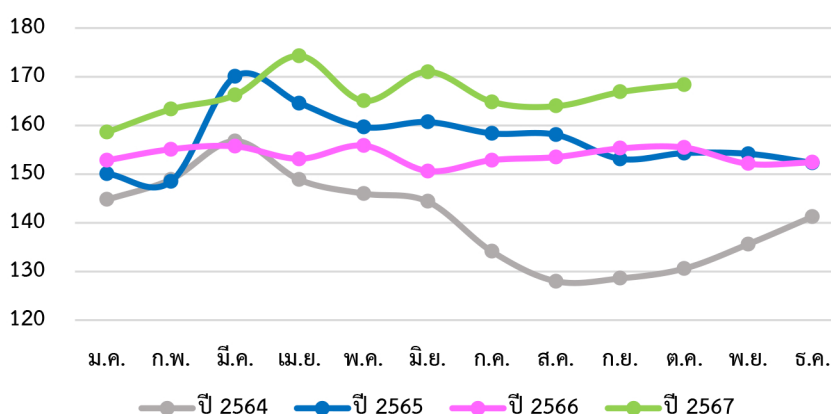
1) ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรและดัชนีราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกร

ขายได้ ในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 125.6 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 128.2 หรือลดลงร้อยละ 2.1 ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 166.3 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 154.0 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9

ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (ปีฐาน = 2548)

ดัชนีราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้

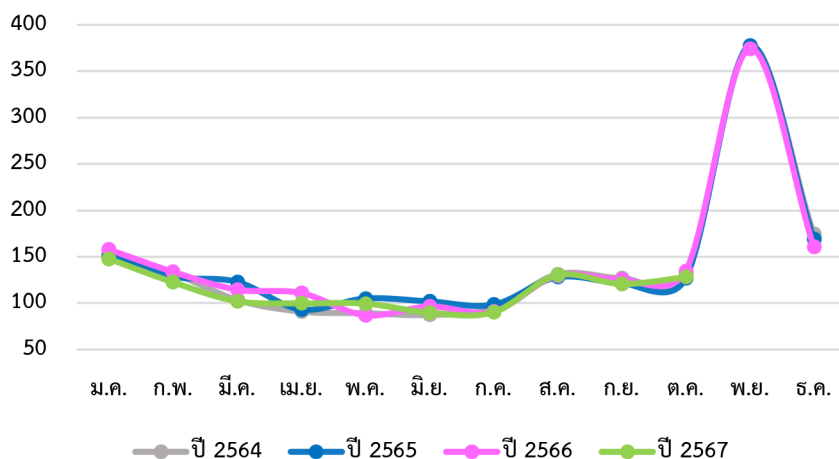

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

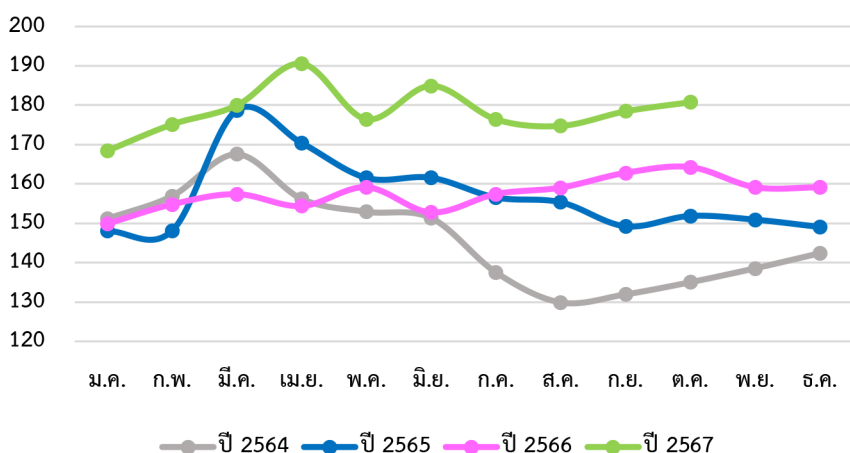
2) ดัชนีผลผลิตหมวดพืชผลและดัชนีราคาหมวดพืชผลที่เกษตรกรขายได้

ในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 ดัชนีผลผลิตหมวดพืชผลเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 113.0 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 118.0 หรือลดลงร้อยละ 4.3 ขณะที่ดัชนีราคาหมวดพืชผลที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 178.6 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 157.2 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.6

ดัชนีผลผลิตหมวดพืชผล (ปีฐาน = 2548)

ดัชนีราคาหมวดพืชผลที่เกษตรกรขายได้

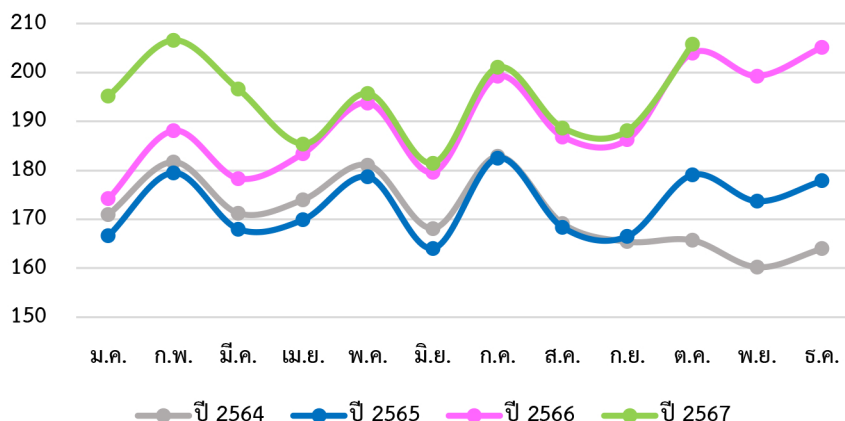

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

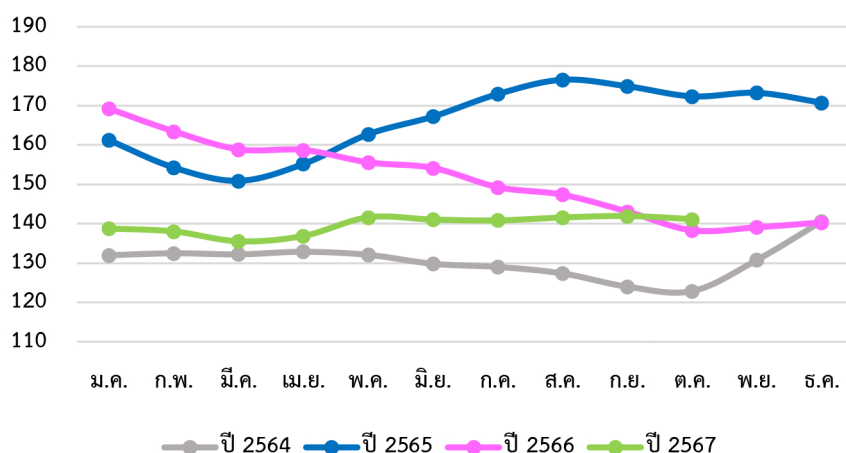
3) ดัชนีผลผลิตหมวดปศุสัตว์และดัชนีราคาหมวดปศุสัตว์ที่เกษตรกรขายได้

ในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 ดัชนีผลผลิตหมวดปศุสัตว์เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 194.5 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 187.4 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8 ขณะที่ดัชนีราคาหมวดปศุสัตว์ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 139.7 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 153.8 หรือลดลงร้อยละ 9.1

ดัชนีผลผลิตหมวดปศุสัตว์ (ปีฐาน = 2548)

ดัชนีราคาหมวดปศุสัตว์ที่เกษตรกรขายได้

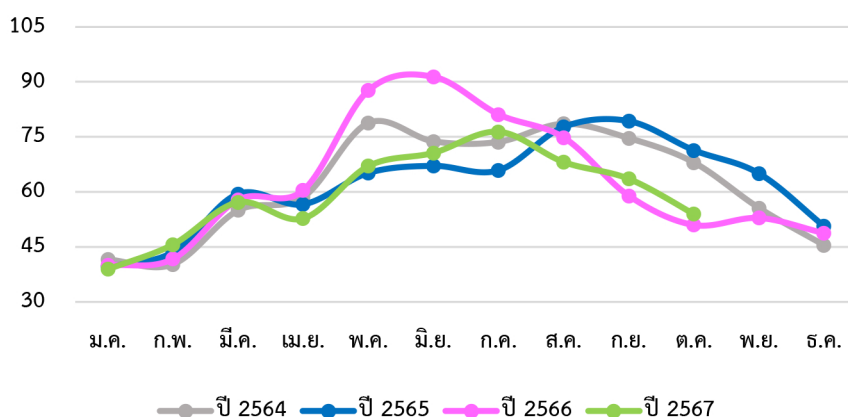

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

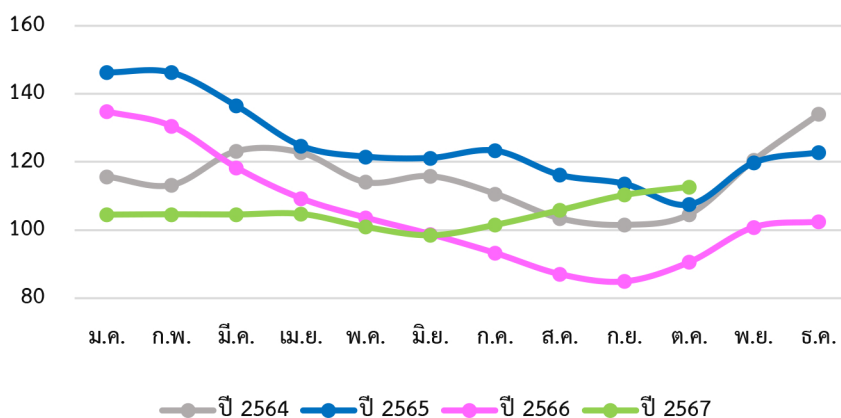
4) ดัชนีผลผลิตหมวดประมงและดัชนีราคาหมวดประมงที่เกษตรกร

ขายได้ ในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 ดัชนีผลผลิตหมวดประมงเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 59.4 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 64.5 หรือลดลงร้อยละ 7.9 ขณะที่ดัชนีราคาหมวดประมงที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 104.8 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 105.1 หรือลดลงร้อยละ 0.3

ดัชนีผลผลิตหมวดประมง (ปีฐาน = 2548)

ดัชนีราคาหมวดประมงที่เกษตรกรขายได้

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

5) การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์

การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทยไปตลาดโลกในช่วงเดือนมกราคม - กันยายน 2567 มีมูลค่าอยู่ที่ 1,486,051 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 ซึ่งอยู่ที่ 1,361,038 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.2 โดยตลาดส่งออกหลักที่มีมูลค่าส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น ได้แก่ อาเซียน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป ในขณะที่ตลาดที่มีมูลค่าส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ลดลง ได้แก่ จีน สำหรับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์สำคัญที่มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวและผลิตภัณฑ์ ยางพารา น้ำมันปาล์ม ผลไม้และผลิตภัณฑ์ เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ สุกรและผลิตภัณฑ์ นมและผลิตภัณฑ์ และปลาและผลิตภัณฑ์ ส่วนสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าส่งออกลดลง ได้แก่ มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ ผักและผลิตภัณฑ์ กุ้งและผลิตภัณฑ์ และปลาหมึกและผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 4 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทยไปยังตลาดที่สำคัญ

ประเทศ	มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)		อัตรา การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	สินค้าส่งออกที่สำคัญ
	ปี 2566 (ม.ค. – ก.ย.)	ปี 2567 (ม.ค. – ก.ย.)		
โลก	1,361,038.15	1,486,051.49	9.2	ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ข้าวและผลิตภัณฑ์ ยางพารา เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์
จีน	432,652.62	408,159.25	-5.7	ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ยางพารา มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ กุ้งและผลิตภัณฑ์
อาเซียน (9 ประเทศ)	302,654.21	321,177.89	6.1	น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ ข้าวและผลิตภัณฑ์ เครื่องดื่ม ยางพารา ผลไม้และผลิตภัณฑ์ และของปรุงรสและปรุงกลิ่นอื่น
สหรัฐอเมริกา	110,048.11	139,187.42	26.5	ข้าวและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์ ยางพารา กระดูกและเขาสัตว์ยังไม่ประดิษฐ์ กุ้งและผลิตภัณฑ์

ประเทศ	มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)		อัตรา การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	สินค้าส่งออกที่สำคัญ
	ปี 2566 (ม.ค. – ก.ย.)	ปี 2567 (ม.ค. – ก.ย.)		
ญี่ปุ่น	125,802.80	137,636.71	9.4	เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ ปลาและ ผลิตภัณฑ์ ยางพารา กุ้งและ ผลิตภัณฑ์ แป้งมันสำปะหลัง ตัดแปรรูป ผักและผลิตภัณฑ์
สหภาพยุโรป (27 ประเทศ)	94,853.21	116,478.07	22.8	เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ ยางพารา ข้าวและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และ ผลิตภัณฑ์ น้ำซอสและเครื่องปรุง กระดุกและเขาสัตว์ยังไม่ประดิษฐ์
อื่น ๆ	295,027.21	363,412.15	23.2	ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ข้าวและ ผลิตภัณฑ์ ยางพารา เนื้อไก่และ ผลิตภัณฑ์ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์

หมายเหตุ: สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ หมายถึง สินค้าในพิกัดศุลกากร ตอนที่ 1-24, 35.05.10, 35.05.20, 40.01, 4002.80, 4002.91, 4002.99, 40.05, 44.03, 50.01 - 50.03, 52.01, 53.03

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567 หดตัวร้อยละ 1.1 เมื่อเทียบกับปี 2566 โดยสาขาพืช สาขาสัตว์ และสาขาบริการทางการเกษตร หดตัว ขณะที่สาขาปศุสัตว์ และสาขาป่าไม้ ยังคงขยายตัวได้

ปัจจัยลบ

- ปรากฏการณ์เอลนีโญ – ลานีญา และสภาพอากาศที่แปรปรวน
 - ปรากฏการณ์เอลนีโญที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2566 ต่อเนื่องมาถึงช่วงต้นปี 2567 ทำให้ปริมาณฝนน้อยกว่าปีที่ผ่านมา สภาพอากาศร้อนจัดและแห้งแล้ง ส่งผลกระทบต่อ การเพาะปลูก และการเจริญเติบโตของพืชสำคัญหลายชนิด เกษตรกรบางส่วนงดหรือปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืช
 - การเข้าสู่ปรากฏการณ์ลานีญาในเดือนกันยายน 2567 ทำให้ประเทศไทยเผชิญกับมรสุม และมีฝนตกหนัก มีปริมาณน้ำสะสมจำนวนมาก เกิดอุทกภัยและน้ำป่าไหลหลากในหลายพื้นที่ ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้ผลผลิตเกษตรบางส่วนได้รับความเสียหาย
 - เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2567 เกิดอุทกภัยทางภาคใต้ ทำให้พื้นที่ทางการเกษตร บางส่วนได้รับความเสียหาย
- ราคาปัจจัยการผลิตหลายชนิดยังอยู่ในระดับสูง ทั้งราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปุ๋ยเคมี และวัตถุดิบ อาหารสัตว์ ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรมีต้นทุนสูง เกษตรกรบางส่วนจึงมีการปรับลด/ปรับเปลี่ยนการใช้ปุ๋ย และอาหารสัตว์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต
- เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าบางประเทศยังคงชะลอตัว ส่งผลกระทบต่อการค้าและความต้องการ สินค้าเกษตรของไทย
- ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ในหลายภูมิภาคทั่วโลก อาทิ รัสเซียและยูเครน อิหร่าน และฮามาส ส่งผลต่อราคาพลังงาน ห่วงโซ่อุปทานโลก และการค้าระหว่างประเทศ ทำให้เศรษฐกิจโลก พ้นตัวช้า

ปัจจัยบวก

- ราคาสินค้าเกษตรหลายชนิดในช่วงปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี จูงใจให้เกษตรกรเพิ่มการผลิต และมีการบำรุงดูแลรักษามากขึ้น
- การบริหารจัดการฟาร์มปศุสัตว์ที่ดี มีการดูแลเฝ้าระวังโรคระบาดอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง
- เศรษฐกิจไทยปรับตัวดีขึ้น และมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการบริโภค และการส่งออก ทำให้มีความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้น

➤ การดำเนินนโยบายของภาครัฐในการพัฒนาศักยภาพการผลิตและบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตร การยกระดับสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับภัยพิบัติต่าง ๆ การเพิ่มช่องทางให้เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อการวางแผนและรองรับความเสี่ยง

สาขาพืช

สาขาพืชในปี 2567 หดตัวร้อยละ 1.7 เมื่อเทียบกับปี 2566 เนื่องจากปรากฏการณ์เอลนีโญที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2566 ต่อเนื่องมาถึงช่วงต้นปี 2567 ทำให้ปริมาณฝนน้อยกว่าปีที่ผ่านมา สภาพอากาศร้อนจัดและแห้งแล้ง ส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูกและการเจริญเติบโตของพืชสำคัญหลายชนิด เกษตรกรบางส่วนงดหรือปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชบางชนิด และการเข้าสู่ปรากฏการณ์ลานีญาในเดือนกันยายน 2567 ทำให้ประเทศไทยเผชิญกับมรสุมและมีฝนตกหนัก ส่งผลให้มีปริมาณน้ำสะสมจำนวนมาก เกิดอุทกภัยและน้ำป่าไหลหลากในหลายพื้นที่ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งทำให้ผลผลิตสินค้าเกษตรบางส่วนได้รับความเสียหาย

พืชสำคัญที่มีผลผลิตลดลง ได้แก่ ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน สับปะรด-ปัตตาเวีย ยางพารา พุเรียน และเงาะ โดยข้าวนาปรังผลผลิตลดลง เนื่องจากปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่และในแหล่งน้ำตามธรรมชาติน้อยกว่าปีที่ผ่านมา ส่งผลให้น้ำต้นทุนไม่เพียงพอ เกษตรกรบางรายจึงปล่อยพื้นที่ว่างหรือปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชใช้น้ำน้อยแทน ประกอบกับภาครัฐขอความร่วมมือเกษตรกรให้ลดการเพาะปลูกข้าวนาปรัง ทำให้มีเนื้อที่เพาะปลูกลดลง **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** ผลผลิตลดลง เนื่องจากต้นทุนค่ายาปราบศัตรูพืชและ

ค่าเมล็ดพันธุ์เพิ่มขึ้น ประกอบกับราคาข้าวในช่วงที่ผ่านมาปรับตัวสูงขึ้น จึงให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไปปลูกข้าวและพืชอื่นที่มีราคาสูงกว่าแทน **มันสำปะหลัง** ผลผลิตลดลง เนื่องจากผลกระทบของภัยแล้งและฝนทิ้งช่วง ตั้งแต่ปี 2566 ต่อเนื่องจนถึงต้นปี 2567 ส่งผลให้ต้นมันสำปะหลังไม่ออกและยืนต้นตาย บางส่วนเจริญเติบโตไม่เต็มที่และหัวมีขนาดเล็ก ทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง ประกอบกับท่อนพันธุ์มันสำปะหลังขาดแคลนและมีราคาสูง และยังพบการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง เกษตรกรบางรายจึงปล่อยพื้นที่บางส่วนให้เป็นพื้นที่ว่างเปล่าหรือปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น ทำให้เนื้อที่เก็บเกี่ยวของทุกภาคลดลง **อ้อยโรงงาน** ผลผลิตลดลง เนื่องจากแหล่งผลิตสำคัญ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบภัยแล้งและฝนทิ้งช่วง ทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูกและการเจริญเติบโตของต้นอ้อย **สับปะรดปัตตาเวีย** ผลผลิตลดลง เนื่องจากสภาพอากาศร้อนจัด ฝนทิ้งช่วง และมีปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นสับปะรด ทำให้ต้นไม่สมบูรณ์ และการบังคับออกดอกของสับปะรดได้ผลน้อย ทำให้ผลผลิตสับปะรดภาพรวมลดลง **ยางพารา** ผลผลิตลดลง เนื่องจากเกษตรกรในภาคใต้มีการตัดโค่นต้นยางอายุมากที่ให้ผลผลิตได้น้อย เพื่อปรับเปลี่ยนไปปลูกไม้ผลและปาล์มน้ำมัน ประกอบกับในช่วงครึ่งแรกของปีปริมาณน้ำฝนต่ำกว่าปีที่ผ่านมา และอุณหภูมิสูงกว่าปกติ ส่งผลให้น้ำยางออกน้อยและในช่วงปลายปีภาคใต้เผชิญกับฝนตกหนักและเกิดอุทกภัย ทำให้จำนวนวันกรีดยางในบางพื้นที่ลดลง รวมทั้งยังมีการระบาดของโรคใบร่วงชนิดใหม่อย่างต่อเนื่อง **ทุเรียน** ผลผลิตลดลง เนื่องจากแหล่งผลิตสำคัญในภาคตะวันออกและภาคใต้ประสบปัญหาสภาพอากาศแห้งแล้งและมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ส่งผลกระทบต่อการออกดอกติดผลของต้นทุเรียน ทำให้ผลผลิตลดลง และ **เงาะ** ผลผลิตลดลง เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนมีการตัดโค่นต้นเงาะที่มีอายุมากเพื่อไปปลูกทุเรียนซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่า ประกอบกับสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการออกดอกติดผล ทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง

สำหรับพืชที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ **ข้าวนาปี** **ปาล์มน้ำมัน** **ลำไย** และ **มังคุด** โดย **ข้าวนาปี** ผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศเริ่มเข้าสู่ภาวะปกติในช่วงกลางปี 2567 ทำให้มีปริมาณฝนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ในช่วงฤดูเพาะปลูกข้าวนาปีมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว ประกอบกับราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ในช่วงที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี จึงให้เกษตรกรดูแลรักษามากขึ้น ทำให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น แม้ว่าในบางจังหวัดของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะประสบอุทกภัย แต่ในภาพรวมผลผลิตข้าวทั้งประเทศยังคงเพิ่มขึ้น **ปาล์มน้ำมัน** ผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาปาล์มในปี 2564 อยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูกแทนยางพารา พื้นที่นา และพื้นที่กร้าง โดยต้นปาล์มเริ่มให้ผลผลิตในปี 2567 เป็นปีแรก แม้ว่าสภาพอากาศที่แห้งแล้งและปริมาณฝนน้อยทำให้ต้นปาล์มไม่สมบูรณ์และมีขนาดทะลายลดลง แต่ผลผลิตโดยรวมยังคงเพิ่มขึ้นตามเนื้อที่ให้ผล **ลำไย** ผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาลำไยในช่วงที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี จึงให้เกษตรกรดูแลรักษาต้นลำไย

ประกอบกับในปีที่ผ่านมาต้นลำไยได้พักต้นสะสมอาหารและไม่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิต ทำให้มีการออกดอกติดผลมากขึ้น และ**มังคุด** ผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้นมังคุดได้พักต้นสะสมอาหารจากการให้ผลน้อยในปีที่ผ่านมา ทำให้ผลผลิตรวมในปีเพิ่มขึ้น แม้ว่าเนื้อที่ให้ผลจะลดลงจากการที่เกษตรกรตัดโค่นต้นมังคุดเพื่อไปปลูกทุเรียนซึ่งให้ผลตอบแทนดีกว่า

ด้านราคา สินค้าพืชที่มีราคาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 ได้แก่ อ้อยโรงงาน สับปะรดปัตตาเวีย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ทุเรียน และเงาะ โดย**อ้อยโรงงาน** ราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตลดลง และโรงงานน้ำตาลยังมีความต้องการอ้อยเพื่อเข้าหีบอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับมีการปรับราคารับซื้อตามราคาในตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้น **สับปะรดปัตตาเวีย** ราคาเพิ่มขึ้นจากผลผลิตที่ออกสู่ตลาดลดลง ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศและความต้องการของโรงงานแปรรูปเพื่อส่งออกไปต่างประเทศ **ยางพารา** ราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตยางพาราในหลายพื้นที่มีปริมาณลดลง ขณะที่ความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับราคาน้ำมันดิบยังคงอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้ราคายางปรับตัวเพิ่มขึ้น **ปาล์มน้ำมัน** ราคาเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลก เนื่องจากประเทศอินโดนีเซียซึ่งเป็นผู้ผลิตน้ำมันปาล์มรายใหญ่ที่สุดของโลก มีผลผลิตออกสู่ตลาดต่ำกว่าศักยภาพที่เคยผลิตได้ **ทุเรียนและเงาะ** ราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง ขณะที่ความต้องการของตลาดยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

สินค้าพืชที่มีราคาเฉลี่ยลดลงในเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ลำไย และมังคุด โดย**ข้าว** ราคาลดลง เนื่องจากผลผลิตข้าวออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น และประเทศอินเดียซึ่งเป็นผู้ผลิตข้าวรายใหญ่ของโลกได้ยกเลิกมาตรการควบคุมการส่งออกข้าวและกลับมาส่งออกข้าวขาวทุกชนิดที่ไม่ใช่ข้าวบาสมาดิ ทำให้ราคาข้าวไทยปรับตัวลดลง **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** ราคาลดลง เนื่องจากฝนที่ตกอย่างต่อเนื่องในช่วงเก็บเกี่ยว ทำให้ผลผลิตมีความชื้นสูง ประกอบกับมีการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศปรับตัวลดลง **มันสำปะหลัง** ราคาลดลง เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนเร่งขุดผลผลิตที่ไม่ครบอายุออกจำหน่ายเพื่อหนีน้ำในฤดูฝน ทำให้หัวมันสำปะหลังมีสิ่งเจือปนสูงและเชื้อแป้งต่ำ ประกอบกับความต้องการนำเข้าจากประเทศคู่ค้าลดลง **ลำไยและมังคุด** ราคาลดลง เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น

ด้านการส่งออก สินค้าพืชและผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นในเดือนมกราคม – กันยายน 2567 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 ได้แก่ ข้าวรวม น้ำมันปาล์ม ลำไยและผลิตภัณฑ์ และมังคุด โดย**ข้าวรวม** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศคู่ค้า ได้แก่ อินโดนีเซีย สหรัฐอเมริกา และอิรัก มีความกังวลเกี่ยวกับผลผลิตข้าวในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ทำให้มีผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคของประชาชน จึงเร่งสั่งซื้อข้าวสำรองไว้เพื่อความมั่นคงทางอาหารตั้งแต่ในช่วงต้นปี 2567 **น้ำมันปาล์ม** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากค่าเงินบาท

อ่อนค่าลง ทำให้ไทยมีความสามารถในการแข่งขันทางด้านราคากับประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ประเทศอินเดียซึ่งเป็นคู่ค้าหลักของไทยมีการนำเข้าน้ำมันปาล์มมากขึ้น **ลำไยและผลิตรักน้** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศคู่ค้าสำคัญ ได้แก่ จีน เวียดนาม และอินโดนีเซีย มีความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้น และ**มังคุด** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการบริโภคของตลาดหลักอย่างจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สินค้าพืชและผลิตรักน้ที่มีปริมาณและมูลค่าส่งออกลดลงในเดือนมกราคม - กันยายน 2567 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 ได้แก่ **มันสำปะหลังและผลิตรักน้ น้ำตาลและผลิตรักน้ สับปะรดและผลิตรักน้ และทุเรียนและผลิตรักน้** โดย**มันสำปะหลังและผลิตรักน้** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกลดลงเนื่องจากตลาดส่งออกสำคัญอย่างประเทศจีนลดการนำเข้ามันเส้น ซึ่งมีสาเหตุจากราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจีนที่เป็นสินค้าทดแทนมันสำปะหลังปรับตัวลง **น้ำตาลและผลิตรักน้** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกลดลงเนื่องจากปริมาณผลผลิตอ้อยภายในประเทศลดลง จึงต้องสำรองเพื่อให้เพียงพอกับการบริโภคภายในประเทศ **สับปะรดและผลิตรักน้** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกลดลง เนื่องจากปริมาณผลผลิตสับปะรดออกสู่ตลาดน้อยและไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานแปรรูปเพื่อส่งออก และ**ทุเรียนและผลิตรักน้** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกลดลง เนื่องจากผลผลิตลดลง ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้มีผลผลิตสำหรับส่งออกลดลง

สินค้าพืชและผลิตรักน้ที่มีปริมาณส่งออกลดลง แต่มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นในเดือนมกราคม - กันยายน 2567 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 คือ **ยางพารา** เนื่องจากความต้องการนำเข้าของประเทศคู่ค้าสำคัญลดลง โดยเฉพาะจีน รวมถึงเศรษฐกิจโลกที่ยังชะลอตัวต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามมูลค่าส่งออกยางพาราเพิ่มขึ้นตามราคาภายในตลาดโลกที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น

สินค้าพืชและผลิตรักน้ที่มีปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้น แต่มูลค่าส่งออกลดลงในเดือนมกราคม - กันยายน 2567 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 คือ **เงาะและผลิตรักน้** เนื่องจากความต้องการของประเทศคู่ค้าที่สำคัญเพิ่มขึ้น ได้แก่ เวียดนาม สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ มาเลเซีย และอินเดีย

สาขาปศุสัตว์

สาขาปศุสัตว์ในปี 2567 ขยายตัวร้อยละ 3.2 เมื่อเทียบกับปี 2566 เป็นผลจากความต้องการบริโภคสินค้าปศุสัตว์เพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับเกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐาน มีการเฝ้าระวังและควบคุมโรคอย่างเข้มงวด ทำให้สินค้าปศุสัตว์เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค โดยสินค้าปศุสัตว์ที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ สุนัข ผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากฟาร์มสุนัขมีมาตรฐานการผลิตที่ดี สามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคคหิวแอฟริกาในสุนัข (ASF) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และฟาร์มขนาดใหญ่มีการขยายการเลี้ยงสุนัขเพิ่มขึ้น ไก่เนื้อ ผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการผลิตเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับความต้องการบริโภคของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวจากการเติบโตของธุรกิจท่องเที่ยวและนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ไก่ไข่ ผลผลิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากมีการเพิ่มจำนวนการเลี้ยงไก่ไข่ในฟาร์มขนาดใหญ่เพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวและภาคบริการ โคเนื้อ ผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ ทำให้เกษตรกรขยายการผลิตเพิ่มขึ้น

สำหรับสินค้าปศุสัตว์ที่มีผลผลิตลดลง คือ นำนมดิบ เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง โดยเฉพาะราคาอาหารข้น เกษตรกรจึงปรับลดปริมาณการให้อาหารแก่แม่โครีดนม ประกอบกับเกษตรกรรายย่อยประสบปัญหาขาดทุนสะสม และเกษตรกรบางรายที่มีอายุมากขึ้นมีการเลิกเลี้ยง ทำให้แม่โครีดนมมีจำนวนลดลง ส่งผลให้ผลผลิตนมนมดิบโดยรวมลดลง

ด้านราคา สินค้าปศุสัตว์ที่มีราคาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 ได้แก่ ไก่ไข่ ราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้นทุนการผลิตที่อยู่ในระดับสูง ทำให้มีการปรับขึ้นราคาไข่ไก่ให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิต และนมนมดิบ ราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากการปรับราคากลางรับซื้อนมนมโคเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ต้นเดือนมกราคม 2567 ประกอบกับมีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง ขณะที่ความต้องการบริโภคนมและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคานมนมดิบปรับตัวสูงขึ้น

สินค้าปศุสัตว์ที่มีราคาเฉลี่ยลดลงในเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 ได้แก่ สุนัข ราคาลดลง เนื่องจากมีผลผลิตสุนัขออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลง ไก่เนื้อ ราคาลดลง เนื่องจากมีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับประเทศผู้ผลิตหลักของโลกมีปริมาณการผลิตไก่เนื้อสูงขึ้น ส่งผลให้ราคาไก่เนื้อในประเทศลดลง และโคเนื้อ มีราคาลดลง เนื่องจากการผลิตเพิ่มขึ้น ขณะที่การส่งออกลดลง ทำให้ราคาเนื้อโคและราคาโคมีชีวิตในประเทศปรับตัวลดลง

ด้านการส่งออก สินค้าปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น
ในเดือนมกราคม - กันยายน 2567 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 ได้แก่ เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์
มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศคู่ค้าสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์
ฟิลิปปินส์ เยอรมนี ไอร์แลนด์ และสิงคโปร์ มีความต้องการเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์จากไทยเพิ่มขึ้น
จากความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัยในระบบมาตรฐานฟาร์ม การขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตและแปรรูป
ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานและเบี่ยยอมรับของประเทศคู่ค้า รวมถึงการขยายตลาดส่งออกใหม่
ในภูมิภาคเอเชียและตะวันออกกลาง **เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจาก
ภาครัฐมีนโยบายผลักดันการส่งออกเนื้อสุกรไปยังต่างประเทศเพื่อรักษาเสถียรภาพราคา และผู้ประกอบการ
ที่มีศักยภาพสามารถส่งออกเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ไปยังต่างประเทศได้มากขึ้น ประกอบกับความต้องการสุกร
ของต่างประเทศเพิ่มขึ้น **นมและผลิตภัณฑ์** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากคุณภาพและมาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์นมของไทยเป็นที่ยอมรับของประเทศคู่ค้าสำคัญ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ กัมพูชา สิงคโปร์ และฮ่องกง
ทำให้มีความต้องการนำเข้านมและผลิตภัณฑ์จากไทยเพิ่มขึ้น **โคมีชีวิต** มีปริมาณและมูลค่าส่งออก
เพิ่มขึ้น ตามความต้องการของประเทศคู่ค้าในอาเซียน อาทิ สปป.ลาว เวียดนาม มาเลเซีย และกัมพูชา

สินค้าปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณและมูลค่าส่งออกลดลงในเดือนมกราคม - กันยายน 2567
เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 คือ ไก่ทอด เนื่องจากตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ ฮ่องกงและมาเก๊า
มีความต้องการไก่ทอดลดลง

สาขาประมงในปี 2567 หดตัวร้อยละ 2.8 เมื่อเทียบกับปี 2566 โดยกุ้งทะเลเพาะเลี้ยง ผลผลิตลดลง เนื่องจากราคากุ้งตกต่ำ และต้นทุนการผลิตหลักทั้งค่าอาหารสัตว์และค่าพลังงานอยู่ในระดับสูง ประกอบกับความต้องการซื้อจากต่างประเทศชะลอตัวลงต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงต้นปี ส่งผลให้เกษตรกรบางส่วนปรับลดการเพาะเลี้ยงและชะลอการปล่อยลูกกุ้ง **สัตว์น้ำที่นำขึ้นทำเทียบเรือ** ผลผลิตลดลง เนื่องจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งเป็นต้นทุนการผลิตหลักของการทำประมงทะเลเลี้ยงอยู่ในระดับสูง ประกอบกับอุณหภูมิหน้าทะเลที่สูงขึ้น สภาพอากาศที่แปรปรวน และพายุฝนที่รุนแรง ส่งผลให้ผู้ประกอบการเรือประมงลดรอบการออกเรือจับสัตว์น้ำ **ปลานิลและปลาดุก** ผลผลิตลดลง เนื่องจากต้นทุนอาหารปลาอยู่ในระดับสูง ประกอบกับสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำตามธรรมชาติมีไม่เพียงพอต่อการเลี้ยง ทำให้เกษตรกรลดรอบการเลี้ยงและพื้นที่เลี้ยง รวมทั้งลดปริมาณการปล่อยลูกพันธุ์ปลา

ด้านราคา สินค้าประมงที่มีราคาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 คือ ปลาดุก เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น

สินค้าประมงที่มีราคาเฉลี่ยลดลงในเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 คือ ปลานิล เนื่องจากผู้บริโภคมียุทธศาสตร์ความต้องการลดลง

สินค้าประมงที่มีราคาเฉลี่ยทรงตัวในเดือนมกราคม – ตุลาคม 2567 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 คือ กุ้งขาวแวนนาไม เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคในประเทศยังคงทรงตัว และมีการส่งออกต่างประเทศลดลง

ด้านการส่งออก สินค้าประมงและผลิตภัณฑ์ในเดือนมกราคม - กันยายน 2567 เทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2566 ปลาและผลิตภัณฑ์ มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศคู่ค้าสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เวียดนาม และมาเลเซีย มีความต้องการเพิ่มขึ้น ขณะที่กุ้งและผลิตภัณฑ์ มีปริมาณและมูลค่าส่งออกลดลง เนื่องจากประเทศคู่ค้าสำคัญ ได้แก่ จีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และไต้หวัน มีความต้องการนำเข้าลดลง ส่วนปลาหมึกและผลิตภัณฑ์ มีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น แต่มูลค่าส่งออกลดลง เนื่องจากตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และจีน มีความต้องการนำเข้าลดลง

สาขาบริการทางการเกษตร

สาขาบริการทางการเกษตรในปี 2567 หดตัวร้อยละ 0.5 เมื่อเทียบกับปี 2566 เนื่องจากผลกระทบของปรากฏการณ์เอลนีโญตั้งแต่ปี 2566 ต่อเนื่องมาถึงปี 2567 ทำให้อากาศร้อนจัดและมีปริมาณฝนน้อย ส่งผลให้น้ำต้นทุนมีไม่เพียงพอต่อการผลิตทางการเกษตรในบางพื้นที่ เกษตรกรบางรายจึงปล่อยพื้นที่เพาะปลูกให้ว่าง ประกอบกับการเข้าสู่สภาวะลานีญาในเดือนกันยายน 2567 ทำให้มีฝนตกหนักและเกิดอุทกภัยในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกิดความเสียหายต่อผลผลิตพืชและเป็นอุปสรรคต่อการเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่งผลให้กิจกรรมการจ้างบริการเตรียมดินและเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชที่สำคัญลดลง โดยเฉพาะข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน สับปะรดปัตตาเวีย และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

สาขาป่าไม้

สาขาป่าไม้ในปี 2567 ขยายตัวร้อยละ 2.2 เมื่อเทียบกับปี 2566 โดยผลผลิตป่าไม้สำคัญที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ไม้ยูคาลิปตัส รังนก และถ่านไม้ สำหรับไม้ยูคาลิปตัสเพิ่มขึ้นตามความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตเยื่อกระดาษทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะจีน ขณะที่ญี่ปุ่นยังมีความต้องการใช้เพื่อเป็นเชื้อเพลิงชีวมวลสำหรับการผลิตไฟฟ้า ส่วนรังนกยังมีความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ถ่านไม้เพิ่มขึ้นตามความต้องการของธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร และการท่องเที่ยวที่ขยายตัวได้ดี อย่างไรก็ตาม ไม้ยางพาราลดลงตามพื้นที่การตัดโค่นสวนยางพาราเก่าและปลูกทดแทนด้วยยางพาราพันธุ์ดีหรือพืชเศรษฐกิจอื่นของการยางแห่งประเทศไทย ประกอบกับราคายางพาราที่อยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้เกษตรกรมีการตัดโค่นไม้ยางพาราลดลง และครึ่งผลผลิตลดลงจากสภาพอากาศที่แปรปรวนและร้อนจัด ไม่เอื้ออำนวยในการเจริญเติบโตของครึ่ง

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี 2568

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรในปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 1.8 – 2.8 โดยมีปัจจัยสนับสนุนดังนี้

➤ **ปริมาณฝนที่มีมากขึ้น**จากอิทธิพลของสภาวะลานีญาที่คาดว่าจะยังส่งผลจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2568 ส่งผลดีต่อการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ทำให้มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตของพืช รวมถึงการเพาะปลูกในรอบถัดไป

➤ **เศรษฐกิจไทยปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวได้ดี** โดยการบริโภคภายในประเทศ การท่องเที่ยว และการส่งออก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

➤ **ความต้องการสินค้าเกษตรในตลาดโลกที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น** เพื่อรองรับความมั่นคงทางอาหาร เนื่องจากเกิดภัยพิบัติในหลายประเทศ รวมถึงปัญหาด้านห่วงโซ่อุปทานจากภาวะสงครามที่อาจเกิดขึ้น ทำให้หลายประเทศมีความกังวลว่าจะมีผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศ

➤ **การดำเนินนโยบายของภาครัฐ** อาทิ การพัฒนาศักยภาพการผลิตและบริหารจัดการสินค้าเกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตร การยกระดับสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานและมีมูลค่าสูง การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตร ตลอดจนการพัฒนาระบบประกันภัยและการรองรับความเสี่ยงต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2568 ยังมีปัจจัยเสี่ยงและสถานการณ์สำคัญที่ต้องติดตาม ดังนี้

➤ **การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** โดยอิทธิพลของลานีญาที่คาดว่าจะส่งผลจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2568 อาจทำให้สภาพอากาศแปรปรวน เกิดวาตภัยและอุทกภัยที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ทางการเกษตรและการเจริญเติบโตของพืช

➤ **ราคาปัจจัยการผลิตหลายชนิดที่ยังคงอยู่ในระดับสูง** ทั้งราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดโรคและแมลง และวัตถุดิบอาหารสัตว์ ส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าเกษตรและความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

➤ **เศรษฐกิจโลกมีทิศทางชะลอตัว** โดยเฉพาะประเทศคู่ค้าสำคัญทั้งจีน สหรัฐอเมริกา ประเทศในกลุ่มยูโรโซน ส่งผลต่อการค้าและความต้องการสินค้าเกษตรของไทย

➤ **ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ในหลายภูมิภาคทั่วโลก** อาทิ ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ความขัดแย้งในภูมิภาคตะวันออกกลางที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น อาจเป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทย

➤ **กฎระเบียบและมาตรการกีดกันทางการค้าที่เข้มงวดมากขึ้น** โดยเฉพาะมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขอนามัยของสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นคู่ค้าที่สำคัญของไทย อาจส่งผลกระทบต่อการแข่งขันและการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย

➤ **สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน** อาจส่งผลกระทบต่อโซ่อุปทานโลกและการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทย

สาขาพืช

สาขาพืชในปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 2.6 – 3.6 โดยพืชที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้นได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน สับปะรดปัตตาเวีย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ลำไยทุเรียน มังคุด และเงาะ

สำหรับ**ข้าวนาปี** คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณน้ำที่มีเพียงพอในการเพาะปลูกและการเจริญเติบโตของต้นข้าว ประกอบกับราคาข้าวอยู่ในเกณฑ์ดี จึงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น **ข้าวนาปรัง** คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเข้าสู่ภาวะลานีญาในช่วงปลายปี 2567 ทำให้มีฝนตกเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำตามธรรมชาติมีเพียงพอต่อการเพาะปลูก และราคาข้าวที่อยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นในพื้นที่นาปรังที่เคยปล่อยว่าง **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้นจากปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อการเพาะปลูก ทำให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น **มันสำปะหลัง** คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้นจากเนื้อที่เก็บเกี่ยวที่เพิ่มขึ้นในทุกภาค ประกอบกับราคาหัวมันสดที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี จึงใจให้เกษตรกรบางส่วนขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น โดยปลูกแทนอ้อยโรงงานและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อย่างไรก็ตาม แหล่งผลิตหลักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงพบการระบาดของโรคใบด่าง ซึ่งอาจทำให้ผลผลิตต่อไร่ในบางพื้นที่ลดลง **อ้อยโรงงาน** คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย และปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูก ไม่ประสบภัยแล้งเหมือนปีที่ผ่านมา ประกอบกับราคาอ้อยโรงงานมีแนวโน้มสูงขึ้น และภาครัฐมีนโยบายช่วยเหลือชาวไร่อ้อยในการตัดอ้อยสด ซึ่งจะทำให้มีรายได้มากกว่าตัดอ้อยไปไหม้ จึงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นในพื้นที่ที่เคยปล่อยว่าง **สับปะรดปัตตาเวีย** คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณฝนที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูก

ส่งผลให้ต้นทุนสับปรดสมบูรณ์ และสามารถบังคับส่งออกผลได้ ประกอบกับราคาสับปรดอยู่ในเกณฑ์ดีจึงทำให้เกษตรกรดูแลรักษามากขึ้น **ยางพารา** คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้นยางพาราที่กรีดได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุที่ให้ผลผลิตสูง และปริมาณน้ำฝนที่มีแนวโน้มมากกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้ต้นยางมีความสมบูรณ์มากขึ้น ประกอบกับเกษตรกรมีการเฝ้าระวังและป้องกันโรคใบร่วงยางพาราได้ดีขึ้น และ **ปาล์มน้ำมัน** คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคापาล์มน้ำมันในปี 2565 อยู่ในเกณฑ์ดี เกษตรกรจึงขยายพื้นที่ปลูกแทนยางพารา ซึ่งจะให้ผลผลิตในปี 2568 เป็นปีแรก **สำหรับสินค้ากลุ่มผลไม้** ได้แก่ **ลำไย ทุเรียน มังคุด และเงาะ** คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศในแหล่งผลิตสำคัญเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก รวมถึงความต้องการบริโภคทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศยังมีอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรมีการดูแลมากขึ้น

ด้านราคา สินค้าพืชที่คาดว่าจะราคาจะอยู่ในเกณฑ์ดี คือ **ปาล์มน้ำมัน** เนื่องจากคาดว่าราคาจะเพิ่มขึ้นตามทิศทางราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลก และ **กลุ่มสินค้าผลไม้** ได้แก่ **ลำไย ทุเรียน มังคุด และเงาะ** เนื่องจากความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศยังคงมีอยู่มาก ประกอบกับภาครัฐมีนโยบายพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐานและส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น **สินค้าพืชที่คาดว่าจะราคาจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา** ได้แก่ **ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน สับปรดปัดดาเวีย และยางพารา** ทั้งนี้ ราคาที่เกษตรกรขายได้ขึ้นกับคุณภาพของผลผลิตเป็นสำคัญ เช่น ความชื้น เปอร์เซ็นต์แป้ง ขนาดและความสมบูรณ์ของผลผลิต รวมถึงสิ่งปนเปื้อนต่าง ๆ

สาขาปศุสัตว์

สาขาปศุสัตว์ในปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 1.7 – 2.7 โดยไก่เนื้อ คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการบริโภคที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัย การควบคุมป้องกันโรคในสัตว์ปีกที่เข้มงวด และการรับรองมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับของประเทศคู่ค้า **ไข่ไก่** คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากมีการเลี้ยงไก่ไข่เพิ่มขึ้นเพื่อรองรับความต้องการบริโภคภายในประเทศสูงขึ้น แต่มาตรการการรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่อาจทำให้ปริมาณผลผลิตไข่ไก่เพิ่มขึ้นไม่มากนัก **น้ำนมดิบ** คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำนวนแม่โคนมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามโคสาวที่เข้ามาทดแทน และเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมมีศักยภาพในการเลี้ยง สามารถจัดการฟาร์มให้มีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนในการเลี้ยง และ **โคเนื้อ** คาดว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากภาครัฐมีการส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพการผลิตโคเนื้อ การกำกับดูแลคุณภาพการผลิตโคเนื้อให้เป็นไปตามมาตรฐานฟาร์มปลอดโรค มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ รับรองฟาร์มปลอดการใช้สารเร่งเนื้อแดง เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ ส่วน **สุกร** คาดว่าผลผลิตจะลดลง เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมา

ราคาสุกรไม่สนใจและต้นทุนการผลิตยังอยู่ในระดับสูง ทำให้ผู้เลี้ยงชะลอการเลี้ยงสุกร ประกอบกับภาครัฐมีโครงการรักษาเสถียรภาพราคาสุกร โดยขอความร่วมมือผู้เลี้ยงรายใหญ่ปรับลดแม่พันธุ์สุกร ซึ่งส่งผลให้จำนวนแม่พันธุ์และสุกรบางส่วนลดลง

ด้านราคา สินค้าปศุสัตว์ที่คาดว่าจะราคาจะปรับตัวเพิ่มขึ้น ได้แก่ สุกร เนื่องจากการดำเนินโครงการรักษาเสถียรภาพราคาสุกรของภาครัฐ ทำให้จำนวนแม่พันธุ์สุกรและจำนวนสุกรลดลง ส่งผลให้ราคาสุกรปรับตัวสูงขึ้น **ไข่ไก่** คาดว่าราคาจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากการดำเนินมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่ของภาครัฐ **น้ำมันดิบ** คาดว่าราคาจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากการปรับเพิ่มราคากลางในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์นม โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2567 และ **โคเนื้อ** คาดว่าราคาจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากการควบคุมการผลิตโคเนื้อให้เป็นไปตามมาตรฐานฟาร์ม ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ ส่วน **สินค้าปศุสัตว์ที่คาดว่าจะราคาจะทรงตัว** คือ **ไก่เนื้อ**

สาขาประมง

สาขาประมงในปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ (-0.5) – 0.5 โดยผลผลิต **กุ้งทะเลเพาะเลี้ยง** คาดว่าจะลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากราคาขายที่ตกต่ำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงต้นปี 2567 ประกอบกับต้นทุนการผลิตที่ยังอยู่ในระดับสูง ทำให้เกษตรกรบางรายลดพื้นที่การเลี้ยง ลดปริมาณการปล่อยลูกกุ้ง อย่างไรก็ตาม ภาครัฐได้ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการวางแผนการผลิตให้เหมาะสม และบริหารจัดการผลผลิตให้ตรงตามความต้องการของตลาด ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำโครงการเชื่อมโยงการจัดจำหน่ายผลผลิตกุ้งทะเลระหว่างเกษตรกรและธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern Trade) เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าภายในประเทศ และจัดทำโครงการเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรอย่างยั่งยืน เช่น การลดต้นทุนด้านอาหาร และการใช้พลังงานไฟฟ้า เป็นต้น สำหรับ **ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าเทียบเรือ** คาดว่าจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากราคาน้ำมันยังมีความผันผวนและมีความเสี่ยงในด้านสภาพอากาศที่แปรปรวน ส่วนผลผลิต **ประมงน้ำจืดทั้งปลานิลและปลาดุก** มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณน้ำในแหล่งน้ำต่าง ๆ มีมากขึ้น และความต้องการของผู้บริโภคที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น

ด้านราคา สินค้าประมงที่คาดว่าจะราคาจะปรับตัวเพิ่มขึ้น คือ **ปลาดุกและปลานิล** เนื่องจากความต้องการบริโภคภายในประเทศที่ยังคงมีอย่างต่อเนื่อง สำหรับ **ราคากุ้งขาวแวนนาไม** **คาดว่าจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา** เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคค่อนข้างทรงตัว ทั้งนี้ ภาครัฐได้ดำเนินการส่งเสริมการบริโภคกุ้งทะเลในประเทศ และเร่งขับเคลื่อนอุตสาหกรรมกุ้งไทยตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อแก้ไขปัญหาราคากุ้งตกต่ำ

สาขาบริการทางการเกษตร

สาขาบริการทางการเกษตรในปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 1.7 – 2.7 เนื่องจากการเข้าสู่สภาวะลานีญา ทำให้มีปริมาณฝนมากขึ้นตั้งแต่ช่วงปลายปี 2567 ส่งผลให้มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูก ประกอบกับราคาพืชสำคัญหลายชนิดอยู่ในเกณฑ์ดี เกษตรกรมีแนวโน้มที่จะขยายพื้นที่เพาะปลูกมากขึ้น ส่งผลต่อเนื่องให้กิจกรรมการจ้างบริการเตรียมดินและเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชที่สำคัญเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

สาขาป่าไม้

สาขาป่าไม้ในปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 1.8 – 2.8 โดยไม้ยูคาลิปตัสจะเพิ่มขึ้นตามความต้องการของตลาดเพื่อนำไปเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษและเป็นเชื้อเพลิงชีวมวล **ไม้ยางพารา** คาดว่าจะเพิ่มขึ้นตามพื้นที่การตัดโค่นพื้นที่สวนยางพาราเก่าและปลูกทดแทนด้วยยางพาราพันธุ์ดีหรือพืชเศรษฐกิจอื่น และความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ ส่วน**ถ่านไม้** คาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากความต้องการใช้ในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริการและการท่องเที่ยว และ**รังนก** คาดว่าจะเพิ่มขึ้นตามความต้องการของตลาดจีนที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ส่วนผลผลิต**ครั่ง** คาดว่าจะลดลงจากสภาพอากาศที่แปรปรวน

แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตร

การขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต และทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อให้ภาคเกษตรเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. การดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในระยะเร่งด่วน

1) การบรรเทาความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรจากสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ
ในช่วงที่ผ่านมา ได้ทำการสำรวจความเสียหายและวางแผนทางการช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบภัยแล้งและผู้ประสบอุทกภัย กรณีภัยแล้งได้มีการเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำและอุปกรณ์สำหรับเก็บน้ำ เชื่อมโยงการทำงานทั้งระดับพื้นที่และส่วนกลางเพื่อบริหารจัดการน้ำให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และให้มีน้ำเพียงพอสำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร เพิ่มการสื่อสารข้อมูลและการเตือนภัยเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างทั่วถึง โดยการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนชนิดและวิธีการปลูกพืชให้เหมาะกับพื้นที่และการใช้น้ำอย่างเหมาะสม กรณีอุทกภัยได้มีการเตรียมแผนงานและกิจกรรมเพื่อฟื้นฟูเกษตรกรหลังน้ำลด ในระยะเร่งด่วน แบ่งเป็นการฟื้นฟูอาชีพหลังน้ำลด โดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิต พันธุ์ข้าว พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ต่าง ๆ พร้อมทั้งปรับปรุงและฟื้นฟูพื้นที่ทางการเกษตร และมาตรการลดภาระหนี้สินให้เกษตรกร โดยการผ่อนผันหรือขยายเวลาการชำระหนี้ และการปล่อยเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ

2) การรับมือกับสถานการณ์โรคใบร่วงยางพารา การยางแห่งประเทศไทยได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและยับยั้งการเกิดโรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา อาทิ การจัดหาสารเคมีที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดและยับยั้งเชื้อรา ควบคุมไปกับการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้แก่เกษตรกร และส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรด้วยการปรับเปลี่ยนพืชในพื้นที่ที่ระบาดรุนแรง มีการประสานงานกับกรมวิชาการเกษตรในการขยายพันธุ์และขนย้ายกล้ายางที่ปลอดโรค ตลอดจนเร่งการวิจัยเพื่อพัฒนาพันธุ์ยางต้านทานโรค รวมถึงการทดสอบปุ๋ยและชีวภัณฑ์ในสวนยางพาราที่ประสบปัญหา เพื่อหาวิธีการที่ทำให้ความรุนแรงของโรคลดลง

3) การแก้ปัญหาการขาดแคลนก่อนพันธุ์มันสำปะหลัง เนื่องจากก่อนพันธุ์มีราคาสูง กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการผลิตต้นกล้ามันสำปะหลังสะอาดพันธุ์ต้านทานโรคใบด่าง โดยดำเนินการผลิตต้นกล้าให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จำนวน 240,000 ต้น เพื่อให้ได้ต้นพันธุ์ที่พร้อมเป็นพันธุ์ตั้งต้นสำหรับใช้เพิ่มปริมาณต้นกล้าในปี 2568 นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินมาตรการชะลอการเก็บเกี่ยว

มันสำปะหลัง ปีเพาะปลูก 2566/67 เพื่อดูแลเกษตรกรให้ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า โดยการชะลอการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้ผ่านพ้นช่วงแล้ง และให้ได้รับน้ำฝนซึ่งจะทำให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นและเปอร์เซ็นต์แป้งสูงขึ้น และการรักษาเสถียรภาพราคาหัวมันสด ปี 2566/67 เพื่อให้การกำกับดูแลมันสำปะหลังเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรและเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย รวมทั้งมีการส่งเสริมการเพาะปลูกด้วยระบบน้ำหยดเพื่อเพิ่มผลผลิตและรองรับการขยายท่อนพันธุ์

4) การลดต้นทุนการผลิต ได้มีโครงการปรับปรุงดินและพัฒนาพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจให้สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นการช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุนในการใส่ปุ๋ยได้ และโครงการเชื่อมโยงปุ๋ยเคมีราคาถูกให้แก่เกษตรกรผ่านสถาบันเกษตรกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรจากการที่เกษตรกรสามารถซื้อปุ๋ยได้ในราคาถูก

5) การปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมาย โดยเฉพาะสินค้าปศุสัตว์และยางพารา มีการจัดตั้งชุดพยานาคราชร่วมปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบ ติดตาม และจับกุมผู้กระทำความผิดลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมาย

6) การจัดสรรที่ดินให้เกษตรกรสามารถมีที่ดินทำกินของตนเอง โดยการสร้างและขยายโอกาสให้ประชาชนได้มีสิทธิในที่ดิน มีชีวิตที่มั่นคง และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในระยะยาว ซึ่งได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (สคทช.) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในรูปแบบแปลงรวม โดยไม่ใช้กรรมสิทธิ์ แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่ม หรือชุมชน ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ สคทช. กำหนด ซึ่งได้กำหนดเป้าหมาย 71 จังหวัด รวมเนื้อที่ 5.9 ล้านไร่

7) การเตรียมพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

- **ความเสี่ยงจากสถานการณ์ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์** ทั้งความขัดแย้งในตะวันออกกลาง ระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มฮามาส และอิหร่านกับอิสราเอลที่ยังมีความไม่แน่นอนสูง รวมถึงความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ยืดเยื้อ และมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน ที่ส่งผลกระทบต่อ การขยายตัวของเศรษฐกิจและการค้าโลก รวมทั้งตลาดเงินและตลาดทุนมีความผันผวนมากขึ้น

- **การใช้มาตรการที่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs)** ที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการค้าสินค้าระหว่างประเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปริมาณหรือราคาของสินค้า โดยมาตรการและกฎระเบียบทางการค้าที่ต้องติดตาม อาทิ กฎระเบียบว่าด้วยสินค้าที่ปลอดจากการตัดไม้ทำลายป่าของสหภาพยุโรป (Deforestation-free products Regulation : EUDR) และมาตรการปรับราคาคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism : CBAM)

2. การดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรอย่างต่อเนื่อง

1) การสร้างภูมิคุ้มกันและความยั่งยืน กับเกษตรกร ประกอบด้วย

- **ด้านปัจจัยการผลิต พันธุ์ ดิน ปุ๋ย น้ำ** พัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ส่งเสริมการนำเทคนิคการปรับแต่งหรือแก้ไขยีนมาใช้ (Gene Editing: GEd) ปรับเปลี่ยนชนิดพืชให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ (Agri-Map) ส่งเสริมให้ไทยเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีศักยภาพและใหญ่ที่สุดในอาเซียน ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยแม่นยำ ถูกสูตร ถูกอัตรา ถูกเวลา และถูกวิธี รวมถึงเพิ่มพื้นที่ชลประทาน และเพิ่มแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน

- **ด้านเทคโนโลยี** ส่งเสริมการนำเครื่องจักรกลการเกษตรมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงาน แรงงานสูงวัย และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ส่งเสริมการทำเกษตรแม่นยำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิต ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพ

- **สร้างอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน** อาทิ การลดการเผาในพื้นที่เกษตร ส่งเสริมมาตรการจูงใจลดการเผาแบบมีเงื่อนไข และการพักพื้นที่เกษตรกร และมาตรการประกันภัยการเกษตร โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในระบบประกันภัยเพื่อช่วยประเมินความเสียหาย เช่น การใช้ดาวเทียม เครื่องวัดความเร็วลม และเครื่องวัดความชื้นของอากาศ เป็นต้น

2) การยกระดับสินค้าเกษตรสู่การเพิ่มรายได้ ใน 3 กลุ่มสินค้า ดังนี้

- **กลุ่มที่ 1 สินค้าที่มีการผลิตมากกว่าความต้องการของตลาดภายในประเทศ** (ข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ลำไย ไข่ และกุ้ง) มุ่งเน้นนโยบายสร้างสมดุลระหว่างปริมาณการผลิตกับความต้องการใช้ การควบคุมปริมาณการผลิต และมีสินค้าทางเลือก สร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างตลาดใหม่ และส่งเสริมการตลาด

- **กลุ่มที่ 2 สินค้าที่ตลาดมีความต้องการ** (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และทุเรียน) มุ่งเน้นนโยบายการเพิ่มผลผลิตในประเทศ ทั้งการเพิ่มผลผลิตต่อไร่และการขยายพื้นที่ปลูกที่เหมาะสม ตลอดจนการผลิตด้วยพันธุ์ดีคุณภาพสูง การเพิ่มช่องทางและการเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศ

- **กลุ่มที่ 3 สินค้าศักยภาพ** (ถั่วเหลือง กาแฟ ชา โคเนื้อ และโคนม) มุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า โดยการสนับสนุนพันธุ์ดี เทคโนโลยีนวัตกรรมที่เหมาะสม และการเข้าถึงตลาด

3) การบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำและอุปกรณ์สำหรับเก็บน้ำ เชื่อมโยงการทำงานทั้งระดับพื้นที่และส่วนกลางเพื่อบริหารจัดการน้ำให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และมีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร เพิ่มการสื่อสารข้อมูล ข่าวสารและการเตือนภัย เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างทั่วถึง มีการวางแผนการผลิตและการใช้น้ำอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีแผนรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นทั้งด้านการป้องกันและการบรรเทาปัญหา

4) การส่งเสริมการผลิต การแปรรูป และการตลาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดการปล่อย

ก๊าซเรือนกระจก โดยเร่งพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพและนวัตกรรมมาใช้ในการผลิตพันธุ์พืช ปศุสัตว์ และประมง ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการผลิตโดยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (คาร์บอนเครดิต) ซึ่งอาจเป็นข้อกำหนดทางการค้าในอนาคต และเกษตรกรสามารถขายคาร์บอนเครดิตได้

5) การส่งเสริมเกษตรกร สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรแบบครบวงจร

โดยส่งเสริมให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่เป็นเจ้าของเครื่องมือเครื่องจักรกล อุปกรณ์เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัย ให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรแบบครบวงจร โดยมีเป้าหมายที่จะขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ให้บริการทางการเกษตรเพื่อยกระดับมาตรฐานการบริการทางการเกษตร

6) การยกระดับสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และต่อยอดสู่เกษตรมูลค่าสูง

โดยส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้มีความปลอดภัย มีคุณภาพมาตรฐาน มีการดูแลและการเก็บเกี่ยวที่ดี ส่งเสริมให้เกษตรกรแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า รวมทั้งพัฒนาสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ สินค้าเพื่อสุขภาพ พัฒนาแบรนด์และบรรจุภัณฑ์ให้น่าสนใจ เป็นที่ยอมรับและเข้าถึงผู้บริโภค ตลอดจนมีระบบตรวจสอบย้อนกลับเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

7) การพัฒนาระบบการประกันภัยภาคการเกษตร

โดยการสร้างและพัฒนาระบบประกันภัยให้เกษตรกรไทยผ่านคณะกรรมการขับเคลื่อนการประกันภัยการเกษตร เพื่อกำหนดทิศทางการประกันภัยการเกษตร ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อเป็นกลไกหลักในการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน และสร้างความมั่นใจให้เกษตรกร

8) การส่งเสริมการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด

โดยการรวมกลุ่มและพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการผลิต การตลาด เทคโนโลยี และเข้าถึงความต้องการของตลาด เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายมากขึ้น เพิ่มช่องทางการตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์ บริหารจัดการสินค้าเกษตรให้ออกสู่ตลาดอย่างเหมาะสม พัฒนาระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงตลอดโซ่อุปทาน เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรตั้งแต่ต้นทางจนถึงผู้บริโภค

9) การส่งเสริม Soft Power จากภาคเกษตร

ทั้งสินค้าเกษตร วัฒนธรรมเกษตร และพื้นที่เกษตร โดยนำอัตลักษณ์ที่โดดเด่นมาทำการตลาดสมัยใหม่ให้เข้าถึงผู้บริโภค รวมทั้งผลักดันการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีคุณภาพ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศได้มากขึ้น

ตารางที่ 5 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร

หน่วย: ร้อยละ

สาขา	ปี 2567	ปี 2568
ภาคเกษตร	-1.1	1.8 - 2.8
พืช	-1.7	2.6 - 3.6
ปศุสัตว์	3.2	1.7 - 2.7
ประมง	-2.8	(-0.5) - 0.5
บริการทางการเกษตร	-0.5	1.7 - 2.7
ป่าไม้	2.2	1.8 - 2.8

ที่มา: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
(ประมาณการ ณ เดือนพฤศจิกายน 2567)

ตารางที่ 6 ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ปีปฏิทิน)

หน่วย: ล้านตัน

สินค้า	ปี 2566	ปี 2567*	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ข้าวนาปี	26.88	26.99	0.43
ข้าวนาปรัง	6.92	6.56	-5.17
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	4.82	4.75	-1.32
มันสำปะหลัง	29.39	26.83	-8.73
อ้อยโรงงาน (รวมพันธุ์)	93.57	87.09	-6.92
สับปะรดปัตตาเวีย	1.25	1.15	-7.91
ยางพารา	4.81	4.79	-0.44
ปาล์มน้ำมัน	18.27	18.61	1.82
ลำไย	1.41	1.44	1.75
ทุเรียน	1.48	1.29	-13.01
มังคุด	0.271	0.273	0.61
เงาะ	0.22	0.20	-5.77
ไก่เนื้อ (ล้านตัว)	1,974.16	1,994.42	1.03
สุกรมีชีวิต (ล้านตัว)	20.46	21.72	6.19
ไข่ไก่ (ล้านฟอง)	15,742.36	15,810.10	0.43
โคเนื้อ (ล้านตัว)	1.30	1.31	0.97
นํ้านมดิบ	1.04	1.02	-2.56
กุ้งทะเลเพาะเลี้ยง (พันตัน)	368.98	350.42	-5.03
ปลานิล (พันตัน)	266.48	258.16	-3.12
ปลาดุก (พันตัน)	91.00	88.97	-2.24

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนพฤศจิกายน 2567

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 7 ราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

สินค้า	ปี 2566		ปี 2567	อัตรา การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	ทั้งปี	ม.ค. – ต.ค.	ม.ค. – ต.ค.	
ข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% (บาท/ตัน)	10,686	10,816	10,733	-0.76
ข้าวนาปีหอมมะลิ (บาท/ตัน)	13,527	14,491	15,301	5.59
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ความชื้น 14.5%	9.21	9.74	8.45	-13.26
หัวมันสำปะหลังสดคละ	2.90	2.88	2.85	-1.11
อ้อยโรงงาน (บาท/ตัน)	1,185	1,127	1,438	27.58
สับปะรดปัตตาเวียส่งโรงงาน	8.50	7.95	11.80	48.34
ยางแผ่นดิบชั้น 3	45.77	44.57	69.03	54.88
ผลปาล์มน้ำมันทั้งทะลายคละ	5.29	5.26	5.40	2.59
ลำไยเกรด A	30.83	31.19	27.94	-10.43
ทุเรียนหมอนทองคละ	98.07	98.07	122.07	24.48
มังคุดคละ	39.63	39.63	39.46	-0.43
เงาะโรงเรียนคละ	32.48	32.48	37.97	16.91
ไถ่รุ่นพันธุ์เนื้อ	43.52	44.13	40.56	-8.10
สุกร น้ำหนัก 100 กก. ขึ้นไป	77.99	80.43	68.53	-14.80
ไข่ไก่สดคละ (บาท/ร้อยฟอง)	356	353	367	4.04
โคเนื้อขนาดกลางน้ำหนัก 350 – 450 กก. (บาท/ตัว)	32,437	32,671	29,368	-10.11
น้ำมันดิบ	19.46	19.37	20.89	7.85
กุ้งขาวแวนนาไมขนาด 70 ตัว/กก.	127	128	128	0.00
ปลานิลขนาดกลาง	56.39	57.59	52.89	-8.16
ปลาอุกบึกอุย ขนาด 2 – 4 ตัว/กก.	60.80	60.80	61.27	0.77

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ

สินค้า	ปริมาณ (ล้านตัน)			มูลค่า (ล้านบาท)		
	ม.ค.-ก.ย.		อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	ม.ค.-ก.ย.		อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	ปี 2566	ปี 2567		ปี 2566	ปี 2567	
สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์	-	-	-	1,361,038.15	1,486,051.49	9.19
ข้าวรวม	6.10	7.45	22.04	117,939.43	172,019.34	45.85
มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์	6.35	4.22	-33.54	74,796.37	61,781.14	-17.40
น้ำตาลและผลิตภัณฑ์	7.54	5.47	-27.38	134,222.23	110,221.19	-17.88
ยางพารา	3.14	2.96	-5.99	157,995.07	191,329.11	21.10
น้ำมันปาล์ม	0.82	0.98	19.03	26,768.01	34,305.12	28.16
สับปะรดและผลิตภัณฑ์	0.31	0.23	-24.67	12,842.50	12,510.26	-2.59
ลำไยและผลิตภัณฑ์	0.30	0.37	24.51	13,285.15	16,328.21	22.91
ทุเรียนและผลิตภัณฑ์	1.03	0.88	-14.24	152,364.37	144,436.77	-5.20
มังคุด	0.24	0.28	15.92	16,627.74	17,109.07	2.89
เงาะและผลิตภัณฑ์	0.013	0.014	2.98	666.15	662.49	-0.55
เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์	0.81	0.86	5.45	104,482.61	113,562.32	8.69
เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ (พันทัน)	4.48	5.81	29.88	893.67	1,011.60	13.20
ไข่ไก่สด (ล้านฟอง)	345.89	305.25	-11.75	1,536.83	1,247.19	-18.85
โคมีชีวิต (พันตัว)	68.87	94.22	36.80	1,415.63	2,140.06	51.17
นมและผลิตภัณฑ์	0.27	0.29	9.78	11,968.59	13,994.06	16.92
ปลาและผลิตภัณฑ์	0.59	0.71	21.55	81,026.54	96,799.19	19.47
ปลาหมึกและผลิตภัณฑ์ (พันทัน)	30.60	31.97	4.45	8,074.22	7,842.16	-2.87
กุ้งและผลิตภัณฑ์ (พันทัน)	102.21	100.76	-1.42	34,161.87	31,830.20	-6.83
ผลิตภัณฑ์จากป่า (พันทัน)	58.20	51.71	-11.15	1,877.39	2,083.63	10.99

หมายเหตุ: สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ หมายถึง สินค้าในพิกัดศุลกากร ตอนที่ 1-24, 35.05.10, 35.05.20, 40.01, 4002.80, 4002.91, 4002.99, 40.05, 44.03, 50.01 - 50.03, 52.01, 53.03

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

ส่วนที่ 2

การขับเคลื่อนเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 2
ยุติความหิวโหย บรรลุ ความมั่นคง
ทางอาหารและยกระดับโภชนาการ
และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน
ปี 2567

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุ ความมั่นคง ทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ปี 2567

ส่วนนโยบายและแผนการเกษตร กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เริ่มต้นมาจากการประชุม United Nations Conference on Environmental and Development (UNCED) ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ในปี ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) ต่อมาประเทศสมาชิกสหประชาชาติ 193 ประเทศ ได้มีการร่วมรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. 2573 (2030 Agenda for sustainable development) ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ครั้งที่ 70 เมื่อวันที่ 25 กันยายน ค.ศ. 2014 (พ.ศ. 2558) ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาร่วมกันเพื่อบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี พ.ศ. 2573 กำหนดให้ SDGs มีเป้าหมายทั้งหมด 17 เป้าหมาย 169 เป้าหมายย่อย และ 247 ตัวชี้วัด ซึ่งสามารถจัดกลุ่ม SDGs ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกันใน 5 มิติ ได้แก่ 1) การพัฒนาคน (People) 2) สิ่งแวดล้อม (Planet) 3) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) 4) สันติภาพ (Peace) และ 5) ความเป็นหุ้นส่วน (Partnership)

ในส่วนของประเทศไทยได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) เพื่อเป็นกลไกระดับชาติ ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย ให้บรรลุผลตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ของสหประชาชาติ โดยมอบหมายสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นฝ่ายเลขานุการ กพย. ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับมอบหมาย ให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก (Custodian 1: C1) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 2 (SDG 2) ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานรับผิดชอบรายเป้าหมายย่อย (Custodian 2: C2) ทั้งหมด 8 เป้าหมายย่อย 14 ตัวชี้วัด และบูรณาการทำงานภาพรวมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืน

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 2 ปี 2567

สศช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพย. ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องข้อมูลตัวชี้วัด SDGs เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2567 เพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการหาข้อสรุป ข้อมูลตัวชี้วัดและช่องทางการรายงานข้อมูลความก้าวหน้าตามตัวชี้วัด SDGs ของประเทศไทย รวมถึงแนวทาง ที่เกี่ยวข้องและกำหนดการขับเคลื่อน SDGs รายตัวชี้วัด และให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการ 1) ปรับปรุง ข้อมูลรายเป้าหมายย่อยให้เป็นข้อมูลปัจจุบัน 2) กำหนดค่าปีฐาน และ 3) กำหนดค่าเป้าหมายที่สอดคล้อง กับบริบท โดย (1) อ้างอิงค่าเป้าหมายกับแผนแม่บท หรือแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติหรือเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน (2) การกำหนดค่าเป้าหมายตามหลักสากล (3) การกำหนดค่าเป้าหมายแบบ Binary และ (4) การประเมิน ค่าเป้าหมาย (จากการตีความ การใช้สูตรคำนวณ หรือการหาค่าการเปลี่ยนแปลง) เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 2 ให้บรรลุตามเป้าประสงค์ขององค์การสหประชาชาติ โดย สศช. ได้มอบหมาย หน่วยงานที่รับผิดชอบแต่ละเป้าหมายตรวจสอบความถูกต้อง และจัดการข้อมูลให้มีความครบถ้วน เป็นไปตามหลักระเบียบวิธีของสหประชาชาติ

สศก. ในฐานะ C1 ได้จัดประชุมหารือข้อมูลตัวชี้วัด SDG 2 ร่วมกับหน่วยงาน C2 และหน่วยงาน สนับสนุนข้อมูล เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2567 และรวบรวมข้อมูลเป้าหมายย่อยและตัวชี้วัด ประมวลผล และสรุปค่าสถานะการดำเนินงานตัวชี้วัดรายเป้าหมายย่อยในช่วงปี 2564 -2566 และกำหนดค่าสถานะสี ของการดำเนินงานรายตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดที่มีทิศทางการดำเนินการดีขึ้น มีค่าสถานะ **สีเขียว**

ตัวชี้วัดที่มีทิศทางการดำเนินการคงที่ มีค่าสถานะ **สีส้ม**

ตัวชี้วัดที่มีทิศทางการดำเนินการลดลง มีค่าสถานะ **สีแดง**

ตัวชี้วัดที่ไม่สามารถวิเคราะห์ทิศทางของข้อมูลได้ เนื่องจากยังไม่มีกรรารายงานข้อมูล หรือข้อมูลที่มีอยู่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ มีค่าสถานะสีเป็น **สีเทา**

ตัวชี้วัด 2.1.1 ความชุกของภาวะขาดสารอาหาร (สถานะข้อมูลเป็น Global) โดยใช้ข้อมูล Prevalence of Under nourishment (POU) ขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) มีค่าปีฐาน (ปี พ.ศ. 2558) อยู่ที่ร้อยละ 9.5 และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2570) อยู่ที่ร้อยละ 7 (อ้างอิงจากแผนปฏิบัติการด้านอาหารของประเทศไทย) ทั้งนี้ การดำเนินงานปี พ.ศ. 2565 มีค่าอยู่ที่ร้อยละ 5.2 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ร้อยละ 8.8 แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานในตัวชี้วัดนี้มีทิศทางดีขึ้น ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเขียว**

ตัวชี้วัด 2.1.2 ความชุกของความไม่มั่นคงทางอาหารของประชากรในระดับปานกลางหรือรุนแรง (สถานะข้อมูลเป็น Global) โดยใช้ข้อมูล Food Insecurity Experience Scale (FIES) ของ FAO มีค่าปีฐาน (ปี พ.ศ. 2558) อยู่ที่ร้อยละ 15.1 และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2573) อยู่ที่ร้อยละ 5 (อ้างอิงจากค่าความไม่มั่นคงอาหารระดับปานกลาง (Moderate) อยู่ระหว่างร้อยละ 4 – 6) ทั้งนี้ การดำเนินงานปี พ.ศ. 2565 มีค่าอยู่ที่ร้อยละ 7.1 ลดลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ร้อยละ 33.8 แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานในตัวชี้วัดนี้มีทิศทางดีขึ้น ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเขียว**

ตัวชี้วัด 2.2.1 ความชุกของภาวะเตี้ยในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี (สถานะข้อมูลเป็น Global) โดยใช้ข้อมูลจากรายงานสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (Multiple Indicator Cluster Surveys: MICS) มีค่าปีฐาน (ปี พ.ศ. 2558) อยู่ที่ร้อยละ 10.5 และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2573) อยู่ที่ร้อยละ 8.2 ทั้งนี้ การดำเนินงานปี พ.ศ. 2565 มีค่าอยู่ที่ร้อยละ 12.5 แต่เนื่องจากรายงาน MICS มีการจัดทำทุก 3 ปี จึงทำให้ไม่สามารถเทียบกับผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2564 ได้ ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเทา**

ตัวชี้วัด 2.2.2 ความชุกของภาวะทุพโภชนาการในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี (สถานะข้อมูลเป็น Global) โดยใช้ข้อมูลจากรายงาน MICS โดยจำแนกเป็น 2 ส่วน คือ (ก) ภาวะผอมแห้ง (Wasting) มีค่าปีฐาน (ปี พ.ศ. 2558) อยู่ที่ร้อยละ 5.4 และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2573) อยู่ที่ร้อยละ 3 การดำเนินงานปี พ.ศ. 2565 มีค่าอยู่ที่ร้อยละ 7.2 และ (ข) ภาวะน้ำหนักเกิน (overweight) มีค่าปีฐาน (ปี พ.ศ. 2558) อยู่ที่ร้อยละ 8.2 และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2573) อยู่ที่ร้อยละ 3 การดำเนินงานปี พ.ศ. 2565 มีค่าอยู่ที่ร้อยละ 10.9 แต่เนื่องจากรายงาน MICS มีการจัดทำทุก 3 ปี จึงทำให้ไม่สามารถเทียบกับผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2564 ได้ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเทา**

ตัวชี้วัด 2.2.3 ความชุกของภาวะโลหิตจางในหญิงอายุระหว่าง 15 – 49 ปี (สถานะข้อมูลเป็น Global) จำแนกเป็น 2 ส่วน คือ (ก) ร้อยละของหญิงวัยเจริญพันธุ์ อายุ 15 – 44 ปี มีภาวะโลหิตจาง โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย (National Health Examination Survey: NHES) มีค่าปีฐาน (ปี พ.ศ. 2563) อยู่ที่ร้อยละ 16.7 เนื่องจากเป็นปีแรกที่มีการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2573) อยู่ที่ร้อยละ 30 (อ้างอิงจาก Global Nutrition Target) และ (ข) ร้อยละของหญิงตั้งครรภ์ มีภาวะโลหิตจาง โดยใช้ข้อมูลจาก Health Data Center (HDC) ของกระทรวงสาธารณสุข มีค่าปีฐาน (ปี พ.ศ. 2566) อยู่ที่ร้อยละ 29.7 เนื่องจากเป็นปีแรกที่มีการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2573) อยู่ที่ร้อยละ 20 (อ้างอิงจากเกณฑ์ของ WHO กำหนดให้ความชุกโลหิตจางเชิงสาธารณสุขระดับต่ำ (Mild) ไม่เกินร้อยละ 20) ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเทา**

ตัวชี้วัด 2.3.1 มูลค่าการผลิตต่อหน่วยแรงงาน (สถานะข้อมูลเป็น Proxy) โดยกำหนดตัวชี้วัดทดแทน คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรต่อแรงงานภาคเกษตร ซึ่งมีค่าปีฐาน (ปี พ.ศ. 2558) อยู่ที่ 47,355 บาท/คน/ปี และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2573) อยู่ที่ 94,710 บาท/คน/ปี (อ้างอิงจากค่าเป้าหมายย่อย 2.3 ที่กำหนดให้ผลผลิตทางการเกษตรและรายได้ของผู้ผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ภายในปี พ.ศ. 2573) ทั้งนี้ การดำเนินงานปี พ.ศ. 2565 มีค่า 54,727 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีค่า 52,253 บาท/คน/ปี แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานในตัวชี้วัดนี้มีทิศทางดีขึ้น ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเขียว**

ตัวชี้วัด 2.3.2 รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรผู้ผลิตอาหารรายย่อย (สถานะข้อมูลเป็น Proxy) โดยกำหนดตัวชี้วัดทดแทน คือ รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร มีค่าปีฐาน (ปี พ.ศ. 2558) อยู่ที่ 195,840 บาท/ครัวเรือน/ปี และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2570) อยู่ที่ 537,000 บาท/ครัวเรือน/ปี (อ้างอิงจากแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 – 2570) ทั้งนี้ การดำเนินงานปี พ.ศ. 2565 มีค่า 294,159 บาท/ครัวเรือน/ปี เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีค่า 288,156 บาท/ครัวเรือน/ปี แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานในตัวชี้วัดนี้มีทิศทางดีขึ้น ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเขียว**

ตัวชี้วัด 2.4.1 พื้นที่เกษตรที่มีการทำการเกษตรอย่างมีผลผลิตและยั่งยืน (สถานะข้อมูลเป็น Proxy) โดยกำหนดตัวชี้วัดทดแทน คือ พื้นที่ที่ได้รับรองตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และพื้นที่เกษตรอินทรีย์ มีค่าปีฐาน (ปี พ.ศ. 2563) อยู่ที่ 3,806,948.17 ไร่ เนื่องจากเป็นปีแรกที่มีการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2570) อยู่ที่ 4,500,000 ไร่ ทั้งนี้ การดำเนินงานปี พ.ศ. 2565 มีพื้นที่ 4,610,439 ไร่ ซึ่งบรรลุตามค่าเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเขียว**

ตัวชี้วัด 2.5.1 จำนวนแหล่งพันธุ์กรรมพืชและสัตว์เพื่ออาหารและการเกษตรที่เก็บรักษาในสถานที่สำหรับอนุรักษ์ทั้งในระยะกลางและระยะยาว (สถานะข้อมูลเป็น Proxy) โดยกำหนดการรายงานข้อมูลเป็นแบบ Binary คือ 1 = มี และ 0 = ไม่มี ทั้งนี้ ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว รวมทั้งกำหนดค่าพื้นฐานและค่าเป้าหมาย ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเทา**

ตัวชี้วัด 2.5.2 สัดส่วนพันธุ์สัตว์ท้องถิ่นที่จัดอยู่ในระดับความเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์ (สถานะข้อมูลเป็น Proxy) ซึ่งตัวชี้วัดนี้ยังไม่ได้กำหนดหน่วยงาน C2 และขณะนี้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม อยู่ระหว่างประสานกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินการต่อไป ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเทา**

ตัวชี้วัด 2.a.1 ดัชนีทิศทางการลงทุนภาครัฐเพื่อการเกษตร (Agriculture Orientation Index: AOI) (สถานะข้อมูลเป็น Proxy) โดยกำหนดการรายงานข้อมูลเป็นแบบ Binary คือ 1 = ภาครัฐมีงบประมาณ และ 0 = ภาครัฐไม่มีงบประมาณในภาคเกษตร ซึ่งมีค่าพื้นฐาน (ปี พ.ศ. 2558) และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2573) มีค่าเท่ากับ 1 ทั้งนี้ การดำเนินงานปี พ.ศ. 2565 มีค่าเท่ากับ 1 ซึ่งบรรลุตามค่าเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเขียว**

ตัวชี้วัด 2.a.2 กระแสความช่วยเหลือรวมที่ให้แก่ยังภาคการเกษตร ขณะนี้อยู่ระหว่างพิจารณารูปแบบการรายงานข้อมูล โดยสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะหน่วยงาน C2 ร่วมกับ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศ ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเทา**

ตัวชี้วัด 2.b.1 การอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตร (สถานะข้อมูลเป็น Global) โดยกำหนดการรายงานข้อมูลเป็นแบบ Binary คือ 1 = มีการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตร และ 0 = ไม่มีการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตร ซึ่งมีค่าพื้นฐาน (ปี พ.ศ. 2558) และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2573) มีค่าเท่ากับ 0 ทั้งนี้ การดำเนินงานปี พ.ศ. 2565 มีค่าเท่ากับ 0 ซึ่งบรรลุตามค่าเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเขียว**

ตัวชี้วัด 2.c.1 ตัวชี้วัดราคาอาหารที่ปกติ (สถานะข้อมูลเป็น Global) โดยใช้ดัชนีราคาอาหารที่ผิดปกติ (สินค้าข้าวและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) ซึ่งมีค่าพื้นฐาน (ปี พ.ศ. 2558) เป็นข้อมูลตัวชี้วัดราคาอาหารที่ผิดปกติในแต่ละปี และค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. 2573) อยู่ระหว่าง $-0.5 < IFPA < 0.5$ ทั้งนี้ การดำเนินงานปี พ.ศ. 2565 มีค่าเกินกว่าค่าเป้าหมาย โดยข้อมูลมีความแปรผกผันระหว่างราคาที่ผิดปกติของข้าวกับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ค่าสถานะสีของการดำเนินงานเป็น **สีเทา**

สรุปภาพรวมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 2 ของประเทศไทย

ปัจจุบันทั่วโลกได้รับผลกระทบจากวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้น อาทิ สถานการณ์ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งการชะลอตัวทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของโลกอย่างเห็นได้ชัด และมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เกิดความเสี่ยงต่อความก้าวหน้าในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้ง 17 เป้าหมาย ในส่วนของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 2 สำหรับประเทศไทย แม้บางประเทศจะได้รับผลกระทบจากวิกฤติการณ์ต่าง ๆ แต่ยังมีศักยภาพในการผลิตวัตถุดิบและอาหารที่เพียงพอต่อการบริโภคของประชากรในประเทศ รวมถึงมีศักยภาพในการส่งออก ซึ่งจากผลการสำรวจแนวโน้มปีต่อปีของดัชนีความมั่นคงด้านอาหารโลก (Global Food Security Index: GFSI) พบว่า ปี พ.ศ.2564 ประเทศไทยมีคะแนนอยู่ในลำดับที่ 51 จาก 133 ประเทศทั่วโลก แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีศักยภาพในการจัดการกับสมดุลทางความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้งการรายงานค่า POU และค่า FIES ของ FAO แสดงให้เห็นถึงทิศทางข้อมูลที่ดีขึ้น โดยปี พ.ศ. 2565 ค่า POU อยู่ที่ร้อยละ 5.2 และค่า FIES อยู่ที่ร้อยละ 7.1 ทั้งนี้ ในด้านโภชนาการ ประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ดีขึ้น แต่ยังคงมีความท้าทายในส่วนของประชากรที่น้ำหนักเกินมาตรฐาน จากการบริโภคที่ขาดสมดุลทางโภชนาการ ซึ่งต้องเร่งสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโภชนาการที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย หากไม่มีการบริหารจัดการด้านการเกษตรและอาหารที่ยั่งยืนและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และไม่มีการรองรับที่เพียงพอ อาจมีความเสี่ยงที่จะเกิดวิกฤติการณ์ความมั่นคงทางอาหารได้

อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการด้านการเกษตรและอาหารที่ยั่งยืนตลอดจนสร้างความมั่นคงทางอาหาร เพื่อเป็นหลักประกันและเสริมสร้างความร่วมมือที่แข็งแกร่งในการยุติความหิวโหยนั้น ประเทศไทยมีการจัดทำแผนเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการ เช่น แผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566 - 2570) แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2566 - 2570 และแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 - 2570 ที่ยกระดับการผลิตให้มีคุณภาพ และมาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้บริโภคเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย สินค้าเกษตรอินทรีย์ และสินค้าเกษตรแปรรูป รวมถึงการกำกับดูแลและการตรวจสอบเพื่อระวังคุณภาพและความปลอดภัยด้านอาหารตลอดห่วงโซ่ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศและพันธกรณีขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO)

ทั้งนี้ การขับเคลื่อน SDG 2 ในภาพรวมของประเทศไทยให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามที่องค์การสหประชาชาติ (United Nations) กำหนดไว้ จำเป็นต้องสร้างความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ทำให้เกษตรกรและภาคการเกษตรไทยเติบโตอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

ส่วนที่ 3

โครงสร้างเศรษฐกิจการเกษตร
ของประเทศสมาชิกอาเซียน
และประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตร
ที่สำคัญของโลก

โครงสร้างเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก

ส่วนวิเคราะห์และประมาณการเศรษฐกิจการเกษตร

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) เป็นเครื่องมือหรือตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงผลการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวมและใช้เปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เศรษฐกิจในหลายประเทศมีการเติบโตแบบก้าวกระโดดและมีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจึงไม่สามารถพิจารณาเพียงแค่สถานการณ์ภายในประเทศเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาถึงแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน รวมทั้งเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าและประเทศคู่แข่ง เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและมาตรการในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การศึกษาในครั้งนี้จะพิจารณาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจการเกษตรในช่วงปี 2545 – 2564 ของประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย เวียดนาม กัมพูชา อินโดนีเซีย สปป.ลาว มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ บรูไน และสิงคโปร์ รวมถึงประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และบราซิล โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น 6 ส่วน

ประกอบด้วย มูลค่าเพิ่มภาคเกษตร หรือ GDP ภาคเกษตร สัดส่วน GDP ภาคเกษตรต่อ GDP ทั้งประเทศ อัตราการเติบโตของ GDP ภาคเกษตร พื้นที่ทางการเกษตร แรงงานภาคเกษตร และผลผลิตทางการผลิตภาคเกษตร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. มูลค่าเพิ่มภาคเกษตร หรือ GDP ภาคเกษตร

1.1 ประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศที่มีมูลค่า GDP ภาคเกษตรเฉลี่ยมากที่สุดในช่วงปี 2545 – 2564 คือ อินโดนีเซีย มีมูลค่า 96,718 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมา คือ ไทย 35,497 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เวียดนาม 31,256 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ฟิลิปปินส์ 30,770 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มาเลเซีย 22,548 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมียนมา 13,872 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กัมพูชา 4,268 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สปป.ลาว 2,252 ล้านดอลลาร์สหรัฐ บรูไน 132 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และสิงคโปร์ มีมูลค่า GDP ภาคเกษตรน้อยที่สุด อยู่ที่ 95 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

1.2 ประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก ประเทศสหรัฐอเมริกามีมูลค่า GDP ภาคเกษตรเฉลี่ยในช่วงปี 2545 – 2564 อยู่ที่ 164,970 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมา คือ บราซิล 70,074 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ญี่ปุ่น 49,580 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ไทย 35,497 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ออสเตรเลีย 29,534 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเกาหลีใต้ 26,828 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

GDP ภาคเกษตรของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากปี 2545 ที่มีมูลค่า 28,993 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นเป็น 38,306 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2564 โดยในช่วงปี 2545 – 2564 ไทยมีมูลค่าเพิ่มภาคเกษตรเฉลี่ยมากเป็นอันดับ 2 ของอาเซียน เป็นรองเพียงประเทศอินโดนีเซีย และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก พบว่า GDP ภาคเกษตรของไทยมีมูลค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับออสเตรเลียและเกาหลีใต้ ขณะที่ประเทศที่มีมูลค่าเฉลี่ยมากกว่าไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา มากกว่า 4.6 เท่า บราซิล มากกว่า 2.0 เท่า และญี่ปุ่น มากกว่า 1.4 เท่า

2. สัดส่วน GDP ภาคเกษตรต่อ GDP ทั้งประเทศ

2.1 ประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศที่มีสัดส่วน GDP ภาคเกษตรต่อ GDP ทั้งประเทศเฉลี่ยมากที่สุดในช่วงปี 2545 – 2564 คือ เมียนมา ร้อยละ 31.90 รองลงมา คือ กัมพูชา ร้อยละ 30.48 สปป.ลาว ร้อยละ 20.99 เวียดนาม ร้อยละ 17.54 อินโดนีเซีย ร้อยละ 14.40 ฟิลิปปินส์ ร้อยละ 12.34 ไทย ร้อยละ 10.05 มาเลเซีย ร้อยละ 9.01 บรูไน ร้อยละ 1.02 และสิงคโปร์ ร้อยละ 0.038

2.2 ประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก ประเทศไทยมีสัดส่วน GDP ภาคเกษตรต่อ GDP ทั้งประเทศเฉลี่ยในช่วงปี 2545 – 2564 อยู่ที่ร้อยละ 10.05 รองลงมา คือ บราซิล ร้อยละ 4.26 ออสเตรเลีย ร้อยละ 2.62 เกาหลีใต้ ร้อยละ 2.09 ญี่ปุ่น ร้อยละ 1.16 และสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 0.96

สัดส่วน GDP ภาคเกษตรต่อ GDP ทั้งประเทศของไทยมีทิศทางลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับประเทศอื่น ๆ โดยในปี 2545 – 2564 ไทยมีสัดส่วนเฉลี่ยมากเป็นอันดับ 7 ของอาเซียน (เมียนมาอยู่ในอันดับ 1) และมากกว่าประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลกซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ที่มีสัดส่วนเฉลี่ยอยู่ในช่วงร้อยละ 0.96 – 2.62

3. อัตราการเติบโตของ GDP ภาคเกษตร

3.1 ประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศที่มีอัตราการเติบโต GDP ภาคเกษตรเฉลี่ยมากที่สุดในช่วงปี 2545 – 2564 คือ เมียนมา ร้อยละ 4.85 รองลงมา คือ กัมพูชา ร้อยละ 3.57 เวียดนาม ร้อยละ 3.53 อินโดนีเซีย ร้อยละ 3.53 บรูไน ร้อยละ 2.89 สปป.ลาว ร้อยละ 2.88 ฟิลิปปินส์ ร้อยละ 2.42 มาเลเซีย ร้อยละ 2.23 ไทย ร้อยละ 1.48 และสิงคโปร์ ร้อยละ 0.92

3.2 ประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก ประเทศบราซิลมีอัตราการเติบโต GDP ภาคเกษตรเฉลี่ยในช่วงปี 2545 – 2564 อยู่ที่ร้อยละ 3.20 รองลงมา คือ สหรัฐอเมริกา ร้อยละ 2.42 ออสเตรเลีย ร้อยละ 2.24 ไทย ร้อยละ 1.48 เกาหลีใต้ ร้อยละ 1.07 และญี่ปุ่น ร้อยละ -2.00

อัตราการเติบโตของ GDP ภาคเกษตรของไทยชะลอตัวต่อเนื่อง โดยในปี 2545 – 2564 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยมากเป็นอันดับ 9 ของอาเซียน (เมียนมาเป็นอันดับ 1) และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก ไทยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่ำกว่าบราซิล สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย แต่สูงกว่าเกาหลีใต้และญี่ปุ่น

4. พื้นที่ทางการเกษตร

4.1 ประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศที่มีพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ยมากที่สุดในช่วงปี 2545 – 2564 คือ อินโดนีเซีย 357.13 ล้านไร่ รองลงมา คือ ไทย 142.05 ล้านไร่ เมียนมา 76.87 ล้านไร่ ฟิลิปปินส์ 75.84 ล้านไร่ เวียดนาม 68.53 ล้านไร่ มาเลเซีย 48.73 ล้านไร่ กัมพูชา 34.61 ล้านไร่ สปป.ลาว 13.39 ล้านไร่ บรูไน 0.082 ล้านไร่ และสิงคโปร์ 0.005 ล้านไร่ สำหรับประเทศที่มีสัดส่วนพื้นที่ทางการเกษตรต่อพื้นที่ทั้งหมดเฉลี่ยมากที่สุด คือ ไทย ร้อยละ 44.29 รองลงมา คือ ฟิลิปปินส์ ร้อยละ 40.45 เวียดนาม ร้อยละ 33.13 กัมพูชา ร้อยละ 30.59 อินโดนีเซีย ร้อยละ 29.87 มาเลเซีย ร้อยละ 23.58 เมียนมา ร้อยละ 18.18 สปป.ลาว ร้อยละ 9.04 บรูไน ร้อยละ 2.28 และ สิงคโปร์ ร้อยละ 1.03

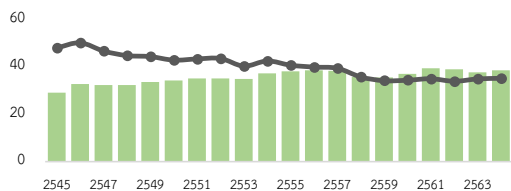
4.2 ผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก ประเทศสหรัฐอเมริกา มีพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ยในช่วงปี 2545 – 2564 อยู่ที่ 2,549.86 ล้านไร่ ออสเตรเลีย 2,541.25 ล้านไร่ บราซิล 1,457.34 ล้านไร่ ไทย 142.05 ล้านไร่ ญี่ปุ่น 30.73 ล้านไร่ เกาหลีใต้ 11.05 ล้านไร่ สำหรับสัดส่วนพื้นที่ทางการเกษตรต่อพื้นที่ทั้งหมด ออสเตรเลียมีสัดส่วนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 52.52 รองลงมา คือ ไทย ร้อยละ 44.29 สหรัฐอเมริกา ร้อยละ 41.76 บราซิล ร้อยละ 27.38 เกาหลีใต้ ร้อยละ 17.68 และ ญี่ปุ่น ร้อยละ 13.01

พื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ยของไทยมากเป็นอันดับ 2 ของอาเซียน รองจากอินโดนีเซียที่มากกว่าไทย 2.5 เท่า และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ประเทศที่มีพื้นที่ทางการเกษตรมากกว่าไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกามากกว่า 18.0 เท่า ออสเตรเลียมากกว่า 17.9 เท่า และบราซิลมากกว่า 10.3 เท่า สำหรับสัดส่วนพื้นที่ทางการเกษตรต่อพื้นที่ทั้งหมด ไทยมีสัดส่วนเฉลี่ยมากที่สุด ในอาเซียน และมากกว่าประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และบราซิล แต่น้อยกว่าออสเตรเลีย

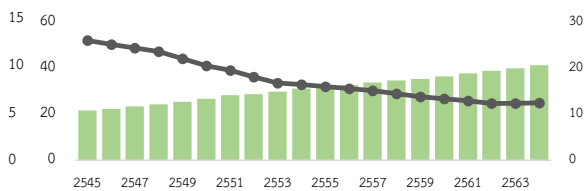

มูลค่า GDP ภาคเกษตรและสัดส่วน GDP ภาคเกษตรต่อ GDP ทั้งหมดของประเทศ ของประเทศสมาชิกอาเซียน

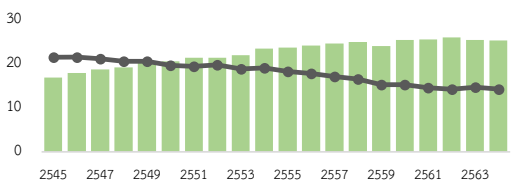
ไทย

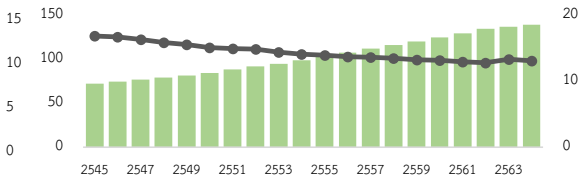
เวียดนาม

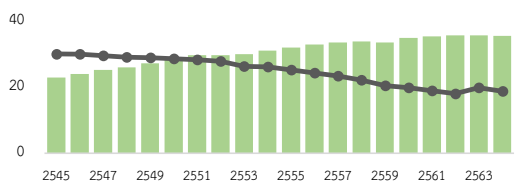
มาเลเซีย

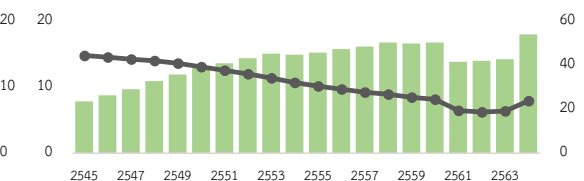
อินโดนีเซีย

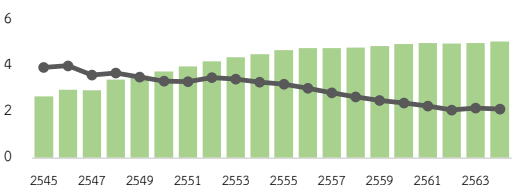
ฟิลิปปินส์

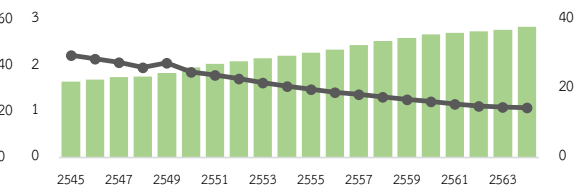
เมียนมา

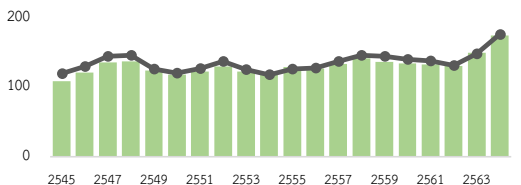
กัมพูชา

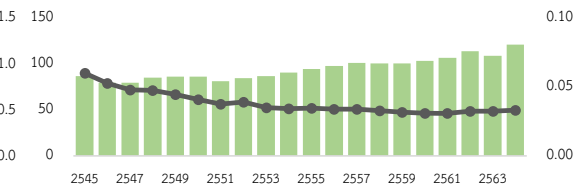
สปป.ลาว

บรูไน

สิงคโปร์

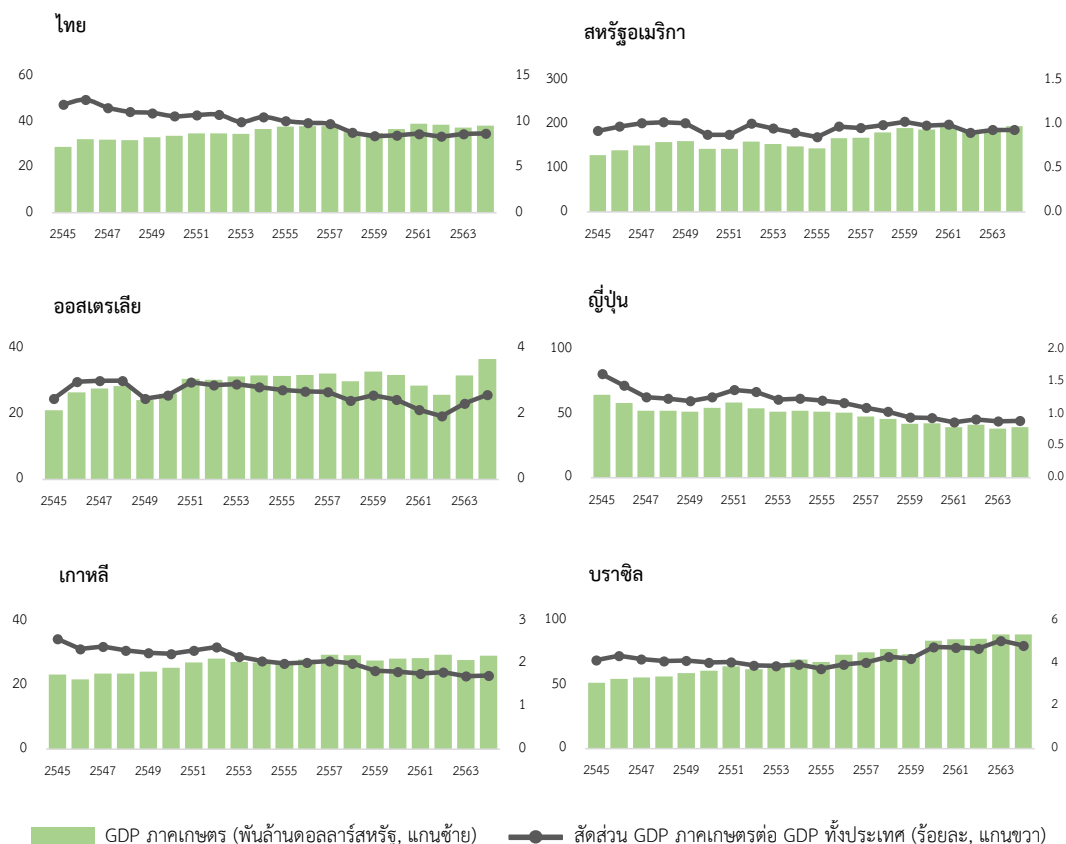
■ GDP ภาคเกษตร (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ, แขนซ้าย) —●— สัดส่วน GDP ภาคเกษตรต่อ GDP ทั้งหมด (ร้อยละ, แขนขวา)

หมายเหตุ: มูลค่า GDP ภาคเกษตรของประเทศบรูไนและสิงคโปร์ มีหน่วยเป็น ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สัดส่วน GDP ภาคเกษตรต่อ GDP ทั้งหมด คำนวณโดยกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร โดยใช้ข้อมูลจาก FAO

ที่มา: FAO

มูลค่า GDP ภาคเกษตรและสัดส่วน GDP ภาคเกษตร ของประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก

หมายเหตุ: สัดส่วน GDP ภาคเกษตรต่อ GDP ทั้งหมดโดยกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร โดยใช้ข้อมูลจาก FAO
ที่มา: FAO

5. แรงงานภาคเกษตร

5.1 ประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศที่มีจำนวนแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ยมากที่สุดในช่วงปี 2545 – 2564 คือ อินโดนีเซีย 39,354,083 คน รองลงมา คือ เวียดนาม 22,704,581 คน ไทย 13,131,862 คน ฟิลิปปินส์ 11,259,831 คน มาเลเซีย 1,556,015 คน สิงคโปร์ 2,845 คน สำหรับประเทศที่มีสัดส่วนแรงงานภาคเกษตรต่อแรงงานทั้งหมดเฉลี่ยมากที่สุด คือ เวียดนาม ร้อยละ 47.25 รองลงมา คือ อินโดนีเซีย ร้อยละ 36.45 ไทย ร้อยละ 35.70 ฟิลิปปินส์ ร้อยละ 31.06 มาเลเซีย ร้อยละ 12.75 และสิงคโปร์ ร้อยละ 0.10

5.2 ประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก ประเทศไทยมีจำนวนแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ยในช่วงปี 2545 – 2564 อยู่ที่ 13,131,862 คน รองลงมา คือ บราซิล 11,506,484 คน ญี่ปุ่น 2,395,167 คน สหรัฐอเมริกา 2,271,292 คน เกาหลีใต้ 1,587,852 คน และออสเตรเลีย 337,841 คน สำหรับสัดส่วนแรงงานภาคเกษตรต่อแรงงานทั้งหมด ไทยมีสัดส่วนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 35.70 รองลงมา คือ บราซิล ร้อยละ 14.22 เกาหลีใต้ ร้อยละ 6.49 ญี่ปุ่น ร้อยละ 3.73 และออสเตรเลีย ร้อยละ 3.07 และสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 1.56

แรงงานภาคเกษตรของประเทศสมาชิกอาเซียนพิจารณาเฉพาะ 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ เนื่องจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ รายงานข้อมูลไม่ครบทุกปี โดยไทยมีจำนวนและสัดส่วนของแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ยมากเป็นอันดับ 3 ของอาเซียน และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ พบว่า ไทยมีจำนวนและสัดส่วนของแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ยมากกว่าประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญทั้ง 5 ประเทศ

6. ผลภาพการผลิตภาคเกษตร

6.1 ประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศที่มีผลผลิตภาพต่อการใช้พื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ยมากที่สุดในช่วงปี 2545 – 2564 คือ สิงคโปร์ 21,207 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ รองลงมา คือ บรูไน 1,607 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ มาเลเซีย 462 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ เวียดนาม 451 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ ฟิลิปปินส์ 404 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ อินโดนีเซีย 286 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ ไทย 250 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ เมียนมา 179 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ สปป.ลาว 168 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ และกัมพูชา 123 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ สำหรับประเทศที่มีผลผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ยมากที่สุดในช่วงปี 2545 – 2564 คือ สิงคโปร์ 39,486 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน รองลงมา คือ มาเลเซีย 14,474 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน ฟิลิปปินส์ 2,763 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน ไทย 2,731 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน อินโดนีเซีย 2,658 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน และเวียดนาม 1,432 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน

6.2 ประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก ประเทศเกาหลีใต้มีผลผลิตภาพต่อการใช้พื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ยในช่วงปี 2545 – 2564 อยู่ที่ 2,444 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ ญี่ปุ่น 1,608 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ ไทย 250 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ สหรัฐอเมริกา 65 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ บราซิล 48 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ และออสเตรเลีย 12 ดอลลาร์สหรัฐต่อไร่ สำหรับผลผลิตภาพแรงงานทางการเกษตร ประเทศออสเตรเลียมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 88,228 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน รองลงมา คือ สหรัฐอเมริกา 75,539 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน ญี่ปุ่น 20,764 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน เกาหลีใต้ 17,393 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน บราซิล 6,555 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน และไทย 2,484 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน

ผลผลิตภาพต่อการใช้พื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ยของไทยอยู่ในอันดับ 7 ของอาเซียน ซึ่งต่ำกว่า สิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย รวมทั้งเกาหลีใต้และญี่ปุ่น สำหรับผลผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ยของไทยต่ำกว่าสิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ รวมถึงประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญทั้ง 5 ประเทศ

unสรุป

ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา (ปี 2545 - 2564) มูลค่าเพิ่มภาคเกษตร หรือ GDP ภาคเกษตรของไทยมีทิศทางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีมูลค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 35.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่สัดส่วน GDP ภาคเกษตรต่อ GDP ทั้งประเทศของไทยมีแนวโน้มลดลง โดยมูลค่าและสัดส่วนของ GDP ภาคเกษตรของไทยมีทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับหลายประเทศในอาเซียนและประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม การเติบโตของ GDP ภาคเกษตรของไทยยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ เช่น ออสเตรเลีย บราซิล เวียดนาม และอินโดนีเซีย เป็นต้น สำหรับพื้นที่ทางการเกษตรของไทยมีทิศทางที่เพิ่มขึ้น และมีสัดส่วนพื้นที่ทางการเกษตรต่อพื้นที่ทั้งหมดเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 44.29 ซึ่งมากกว่าทุกประเทศ โดยเป็นรองเพียงประเทศออสเตรเลีย นอกจากนี้ จำนวนและสัดส่วนของแรงงานภาคเกษตรของไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับทุกประเทศที่ศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรที่เน้นการเพิ่มสัดส่วนของ GDP ภาคเกษตรต่อ GDP ทั้งประเทศ อาจไม่ได้เป็นแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรที่มีประสิทธิภาพ สะท้อนจากสัดส่วนของ GDP ภาคเกษตรในประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลกและส่วนใหญ่เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วพบว่า สัดส่วนของ GDP ภาคเกษตรอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ 0.96 – 2.62 เท่านั้น เนื่องจากโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศที่พัฒนาแล้วจะถูกปรับเปลี่ยนจากการที่มีสัดส่วนภาคเกษตรสูงไปสู่สัดส่วนภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการสูง ดังนั้น ประเด็นสำคัญของการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศคือ การผลักดันให้มูลค่า GDP ภาคเกษตรเพิ่มขึ้นต่อเนื่องและเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ โดยใช้ทรัพยากร

การผลิตอย่างเต็มศักยภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ควบคู่กับการพัฒนาภาคเศรษฐกิจอื่นให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพเช่นเดียวกันเพื่อขับเคลื่อนให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลางไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

นอกจากนี้ ประเทศไทยมีผลิตภาพต่อการใช้พื้นที่ทางการเกษตรและผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรต่ำกว่าหลายประเทศในอาเซียนและผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก กล่าวคือ การใช้พื้นที่ทางการเกษตรหรือจำนวนแรงงานภาคเกษตรที่เท่ากัน เกษตรกรไทยสามารถสร้างมูลค่าหรือรายได้จากการผลิตสินค้าเกษตรได้น้อยกว่า สะท้อนถึงข้อจำกัดในด้านการบริหารจัดการและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ดังนั้น การยกระดับผลิตภาพการผลิตภาคเกษตร และการผลักดันให้ GDP ภาคเกษตรของประเทศเติบโตแบบก้าวกระโดด จะต้องเน้นการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในภาคเกษตรให้มากขึ้น รวมทั้งเร่งถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้กับเกษตรกรทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับตัวและรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่มีความท้าทายมากขึ้น และช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

A smiling woman wearing a straw hat and a red and blue plaid shirt is holding a bunch of leafy green vegetables. She is standing in a field of similar plants. A large white circle with a blue border is overlaid on the image, containing the text.

ส่วนที่ 4

ดัชนีความพึงพอใจ
ของเกษตรกร
ปี 2566

ดัชนีความพอใจของเกษตรกรปี 2566

ส่วนนโยบายและแผนพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร ได้ดำเนินการจัดทำดัชนีความพอใจของเกษตรกร เพื่อเป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในองค์กร รวมทั้งใช้เป็นตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 - 2570 และใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแผนในการพัฒนาภาคเกษตร โดยดัชนีความพอใจของเกษตรกร มีองค์ประกอบ 5 ด้าน 15 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง เกษตรกรมีรายได้ที่เพียงพอ ซึ่งเกิดจากการมีงานทำที่ดี มั่นคง ภายใต้ระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็งเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร 2) การมีสิทธิในที่ดินทำกิน 3) การมีงานทำของแรงงานเกษตรกร 4) รายจ่ายที่ไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร 5) การออมของครัวเรือนเกษตรกร และ 6) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร

2. ด้านสุขอนามัย หมายถึง เกษตรกรมีร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บป่วย มีอายุยืนยาว มีสุขภาพจิตที่ดี มีพละกำลังที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และ 2) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ

3. ด้านการศึกษา หมายถึง การศึกษาจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น ทำให้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพพึ่งพาตนเองได้ สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด คือ ร้อยละสมาชิกครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับและสูงกว่าภาคบังคับ

4. ด้านสังคม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการจัดการชุมชนและท้องถิ่น ความภาคภูมิใจในอาชีพ ความอบอุ่นในครัวเรือน โดยสมาชิกในครัวเรือนมีความมุ่งมั่นในการดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างมีจุดหมายสามารถเลี้ยงดูผู้สูงอายุได้อย่างมีความสุข และรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เพื่อให้สามารถดำรงความเป็นครอบครัวได้อย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) เกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตร 2) ครัวเรือนมีความอบอุ่น 3) สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตรกร และ 4) สัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด

5. ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การมีระบบนิเวศที่สมดุลและมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ และ 2) สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด

สำหรับดัชนีความผาสุกของเกษตรกรระดับประเทศ ในปี 2566 มีค่าอยู่ที่ระดับ 80.79 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดี เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2565 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 80.46 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความผาสุกของเกษตรกรในภาพรวม ได้แก่ **ด้านสุขอนามัย** มีค่าดัชนีอยู่ที่ 99.86 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก ใกล้เคียงกับปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ 99.85 **ด้านสังคม** มีค่าดัชนีอยู่ที่ 92.83 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ 91.06 **ด้านเศรษฐกิจ** มีค่าดัชนีอยู่ที่ 76.97 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ลดลงจากปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ 78.26 **ด้านสิ่งแวดล้อม** มีค่าดัชนีอยู่ที่ 62.39 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง ใกล้เคียงกับปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ 62.67 และ**ด้านการศึกษา** มีค่าดัชนีอยู่ที่ 52.20 เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ 50.39 แต่ยังคงอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ดัชนีความฟาสุกของเกษตรกร ระดับประเทศ ปี 2560 - 2566

ดัชนี/ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565)					แผนฯ 13
	2560	2561	2562	2564	2565	2566
ดัชนีความฟาสุกของเกษตรกร	78.94	80.29	81.39	81.10	80.46	80.79
1. ด้านเศรษฐกิจ	74.85	75.27	75.58	77.31	78.26	76.97
1.1 รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร	72.83	82.79	87.36	92.11	93.54	95.64
1.2 การมีสิทธิในที่ดินทำกิน	76.83	73.76	72.83	71.72	72.81	67.88
1.3 การมีงานทำของแรงงานเกษตรกร	59.26	59.67	51.01	58.28	65.41	61.68
1.4 รายจ่ายไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร	70.00	63.24	65.38	66.90	64.32	57.38
1.5 เงินออมของครัวเรือนเกษตรกร	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1.6 สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สิน ของครัวเรือนเกษตรกร	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00
2. ด้านสุขอนามัย	97.14	98.17	98.79	98.77	99.85	99.86
2.1 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหาร ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน	98.47	98.88	99.09	99.50	99.95	99.98
2.2 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัด บ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ	95.78	97.45	98.48	98.02	99.76	99.74
3. ด้านการศึกษา	45.50	54.22	55.09	56.28	50.39	52.20
3.1 ร้อยละสมาชิกครัวเรือนเกษตรกรได้รับ การศึกษาตามภาคบังคับและสูงกว่า ภาคบังคับ	45.50	54.22	55.09	56.28	50.39	52.20
4. ด้านสังคม	90.13	90.98	92.67	92.64	91.06	92.83
4.1 เกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จ ในการทำอาชีพเกษตรกร	65.37	67.65	75.66	83.18	76.34	82.22
4.2 ครัวเรือนเกษตรกรมีความอบอุ่น	99.13	99.48	99.76	98.79	99.63	99.85
4.3 สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแล เอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตรกร	99.94	99.90	99.99	99.97	99.99	99.92
4.4 สัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิก สถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกร ทั้งหมด	87.82	89.69	91.16	86.25	83.73	86.65

ดัชนี/ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565)					แผนฯ 13
	2560	2561	2562	2564	2565	2566
5.ด้านสิ่งแวดล้อม	66.71	67.18	69.60	64.49	62.67	62.39
5.1 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด ของประเทศ	61.58	61.58	61.68	61.59	61.57	61.47
5.2 สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟู ทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตร ทั้งหมด	71.15	71.97	76.05	67.16	63.74	63.29

ที่มา: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ: 1. ไม่มีการจัดทำดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ปี 2563 เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่รุนแรง ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน

2. คะแนนอยู่ระหว่าง	90.00-100.00	คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก
คะแนนอยู่ระหว่าง	80.00-89.99	คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดี
คะแนนอยู่ระหว่าง	70.00-79.99	คือ การพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนอยู่ระหว่าง	60.00-69.99	คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง
คะแนนอยู่ระหว่าง	00.00-59.99	คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข

เมื่อพิจารณา**ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรในแต่ละภูมิภาค** ปี 2566 พบว่า ภาคใต้มีค่าดัชนีสูงที่สุด อยู่ที่ระดับ 82.29 รองลงมา คือ ภาคเหนืออยู่ที่ระดับ 81.22 ภาคกลาง¹อยู่ที่ระดับ 80.98 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ที่ระดับ 80.14 ซึ่งทุกภาคมีการพัฒนาอยู่ในระดับดี และ**ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรในแต่ละด้าน**มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านสุขอนามัย ปี 2566 ภาพรวมระดับประเทศมีค่าอยู่ที่ระดับ 99.86 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.85 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคของครัวเรือนเกษตรกรที่ดูแลเอาใจใส่ในเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยของอาหารมากขึ้น ประกอบกับภาครัฐได้มีการขับเคลื่อนการเป็นเมืองสุขภาพดี เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี รวมทั้งส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) สินค้าเกษตรปลอดภัย และสินค้าเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นผลดีต่อสุขภาพของเกษตรกรผู้ผลิตผู้บริโภค ตลอดจนช่วยลดดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม สำหรับภูมิภาคที่มีดัชนีด้านสุขอนามัยมากที่สุด คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹ เป็นการแบ่งภาคตามการจัดเก็บข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตรของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยภาคกลาง ประกอบด้วย จังหวัดสระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สุพรรณบุรี อ่างทอง อโยธยา นนทบุรี กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว จันทบุรี ตราด ระยอง ชลบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์

อยู่ที่ระดับ 99.91 รองลงมา คือ ภาคเหนืออยู่ที่ระดับ 99.88 ภาคใต้อยู่ที่ระดับ 99.82 และภาคกลางอยู่ที่ระดับ 99.65 ซึ่งทุกภาคมีการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก

2. ด้านสังคม ปี 2566 ภาพรวมระดับประเทศมีค่าอยู่ที่ระดับ 92.83 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 91.06 เป็นผลจากการที่สมาชิกในครัวเรือนเกษตรมีการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครัวเรือน ขณะเดียวกันภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ รวมทั้งส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สำหรับภูมิภาคที่มีดัชนีด้านสังคมมากที่สุด คือ ภาคเหนือมีค่ามากที่สุดอยู่ที่ระดับ 94.37 รองลงมา คือ ภาคกลางอยู่ที่ระดับ 93.46 ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ที่ระดับ 92.08 และภาคใต้อยู่ที่ระดับ 91.84 ซึ่งทุกภาคมีการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก

3. ด้านเศรษฐกิจ ปี 2566 ภาพรวมระดับประเทศมีค่าอยู่ที่ระดับ 76.97 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ลดลงจากปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 78.26 โดยผลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนเกษตรและแรงงานเกษตร พบว่า การมีสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกรลดลง เนื่องจากปัญหานี้สินของเกษตรกรทำให้เกษตรกรจำเป็นต้องจำหน่ายที่ดินทำกินของตนเองบางส่วนหรือทั้งหมด เพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ ครัวเรือนเกษตรมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลจากความเครียด ปัญหาทางด้านรายได้และภาระหนี้สิน สำหรับภูมิภาคที่มีดัชนีด้านเศรษฐกิจมากที่สุด คือ ภาคใต้อยู่ที่ระดับ 84.88 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดี รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ที่ระดับ 78.21 ภาคกลางมีค่าอยู่ที่ระดับ 77.35 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดี และภาคเหนืออยู่ที่ระดับ 67.03 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

4. ด้านสิ่งแวดล้อม ปี 2566 ภาพรวมระดับประเทศมีค่าอยู่ที่ระดับ 62.39 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง ลดลงเล็กน้อยจากปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 62.67 เนื่องจากปี 2566 มีพื้นที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดิน 1.73 ล้านไร่ ลดลงจากปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ 1.76 ล้านไร่ ขณะที่สัดส่วนพื้นที่ป่าต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศลดลงเช่นกัน เนื่องจากคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ได้เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่ป่าไม้ไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงมีพื้นที่ป่าได้รับผลกระทบจากไฟป่าเพิ่มขึ้น สำหรับภูมิภาคที่มีดัชนีด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ ภาคเหนืออยู่ที่ระดับ 75.70 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ภาคกลางมีค่าอยู่ที่ระดับ 62.49 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง ภาคใต้อยู่ที่ระดับ 58.40 และภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ที่ระดับ 55.60 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข

5. ด้านการศึกษา ปี 2566 ภาพรวมระดับประเทศอยู่ที่ระดับ 52.20 เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ ระดับ 50.39 แต่ยังคงอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข เนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.42 เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาน้อยกว่าภาคบังคับ ทำให้การศึกษาของเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ สำหรับภูมิภาคที่มีดัชนีด้านการศึกษามากที่สุด คือ ภาคใต้อยู่ที่ระดับ 59.07 รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ที่ระดับ 52.57 ภาคกลางอยู่ที่ระดับ 52.31 และภาคเหนือ อยู่ที่ระดับ 47.51 ซึ่งค่าดัชนีของทุกภาคสะท้อนถึงการพัฒนาที่อยู่ในระดับ ต้องเร่งแก้ไข รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร ระดับประเทศและระดับภาค ปี 2566

ดัชนี/ตัวชี้วัด	ประเทศ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้
ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร	80.79	81.22	80.14	80.98	82.29
1. ด้านเศรษฐกิจ	76.97	67.03	78.21	77.35	84.88
1.1 รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร	95.64	77.47	81.23	100.00	100.00
1.2 การมีสิทธิในที่ดินทำกิน	67.88	68.59	88.04	50.93	99.34
1.3 การมีงานทำของแรงงานเกษตรกร	61.68	68.11	53.06	72.10	68.71
1.4 รายจ่ายไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร	57.38	55.57	72.29	52.49	50.00
1.5 เงินออมของครัวเรือนเกษตรกร	100.00	74.11	100.00	100.00	100.00
1.6 สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร	50.00	50.00	50.00	50.00	62.13
2. ด้านสุขอนามัย	99.86	99.88	99.91	99.65	99.82
2.1 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน	99.98	99.97	99.98	99.93	99.98
2.2 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ	99.74	99.78	99.84	99.36	99.66

ตารางที่ 2 ดัชนีความพอใจของเกษตรกร ระดับประเทศและระดับภาค ปี 2566 (ต่อ)

ดัชนี/ตัวชี้วัด	ประเทศ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้
3. ด้านการศึกษา	52.20	47.51	52.57	52.31	59.07
3.1 ร้อยละสมาชิกครัวเรือน เกษตรกรได้รับการศึกษา ตามภาคบังคับและสูงกว่า ภาคบังคับ	52.20	47.51	52.57	52.31	59.07
4. ด้านสังคม	92.83	94.37	92.08	93.46	91.84
4.1 เกษตรกรมีความภูมิใจ ต่อความสำเร็จ ในการทำอาชีพเกษตรกร	82.22	73.83	84.32	89.21	76.84
4.2 ครัวเรือนเกษตรกรมีความ อบอุ่น	99.85	99.89	99.81	99.94	99.90
4.3 สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุ ได้รับการดูแลเอาใจใส่ จากคนในครัวเรือนเกษตรกร	99.92	99.92	99.90	99.94	99.96
4.4 สัดส่วนจำนวนเกษตรกร ที่เป็นสมาชิกสถาบัน เกษตรกรต่อจำนวน เกษตรกรทั้งหมด	86.65	98.82	81.03	82.37	86.58
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	62.39	75.70	55.60	62.49	58.40
5.1 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ ทั้งหมดของประเทศ	61.47	82.00	50.00	59.33	54.34
5.2 สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟู ทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการ เกษตรทั้งหมด	63.29	68.13	60.26	65.37	61.97

ที่มา : กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในแต่ละด้าน มีดังนี้

1. ด้านการศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะแก่เกษตรกรสูงวัยในชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดรูปแบบให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมทางการเกษตรแต่ละพื้นที่ ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านประสบการณ์และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ระหว่างเกษตรกรสูงวัยกับเกษตรกรรุ่นใหม่ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และควรส่งเสริมให้สมาชิกของครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาสูงขึ้น เพื่อยกระดับการทำเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ด้านสิ่งแวดล้อม ควรส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้เกษตรกรดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม อาทิ ส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ การทำวนเกษตร ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Zero Waste) งดการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร รวมถึงส่งเสริมให้เกษตรกรในทุกภูมิภาคปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่การเกษตรอย่างต่อเนื่อง และเพาะปลูกพืชตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

3. ด้านเศรษฐกิจ ควรพัฒนาและส่งเสริมให้ครัวเรือนเกษตรกรยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ควรจัดสรรที่ดินทำกินให้กับครัวเรือนเกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ครอบครองที่ดินน้อย โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคกลางและภาคเหนือ และกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำบัญชีครัวเรือนตามข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้เกษตรกรสามารถประเมินสถานภาพทางการเงินของตนเองได้ดีขึ้น ทั้งด้านรายได้ รายจ่าย ทรัพย์สิน หนี้สิน และต้นทุนการผลิต เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. 2566. รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2566

โดยคณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.)

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2566. ข้อมูลสถิติจำนวนประชากรแยกอายุ

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2566.

แนวทางขับเคลื่อนครอบครัวอบอุ่น

กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2567. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการจัดทำ

ข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2566

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2566. รายงานการฟื้นฟูทรัพยากรดิน ปีงบประมาณ 2566

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2566. เกณฑ์มาตรฐานเมืองสุขภาพดี ปี 2567

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2566. แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3

(พ.ศ. 2566 - 2580)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. 2567. สรุปผลการสำรวจภาวะการ

ทำงานของประชากร รายไตรมาส 1 - 4 ปี 2566

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2565. แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์

พ.ศ. 2566 - 2570

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2567. ภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงาน

เกษตร ปี 2565/2566

ส่วนที่ 5

การศึกษาแนวทาง
การสร้างมูลค่าเพิ่ม
สินค้าเกษตร กรณีศึกษา
ว่านหางจระเข้

การศึกษาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร กรณีศึกษา ว่านหางจระเข้

ส่วนนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรพื้นที่เศรษฐกิจเฉพาะ
กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

นับตั้งแต่การระบาดของโรคโควิด-19 จนถึงปัจจุบัน ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศได้หันมาให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพและการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อรักษาและป้องกันการเกิดโรคภัยไข้เจ็บ เน้นการบริโภคอาหารปลอดภัยและมีประโยชน์ อาทิ ผัก ผลไม้ และสมุนไพร เพื่อส่งเสริมการมีสุขภาพดี จากภายในสู่ภายนอก ส่งผลให้พืชสมุนไพรได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายมากขึ้น โดยมีการนำพืชสมุนไพรมาใช้ประโยชน์ในหลากหลายรูปแบบ และมีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งอาหารเสริม เครื่องดื่ม เพื่อสุขภาพ และใช้เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง ทำให้ความต้องการพืชสมุนไพรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ประเทศไทยถือว่ามีความศักยภาพในการปลูกพืชสมุนไพรหลากหลายชนิดและสายพันธุ์ โดยในช่วงที่ผ่านมาภาครัฐได้มีการส่งเสริมให้สมุนไพรเป็นพืชเศรษฐกิจ และเน้นการพัฒนาสมุนไพรตลอดโซ่อุปทาน ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยในส่วนต้นน้ำ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมให้เกิดประสิทธิภาพซึ่งรวมถึงพืชสมุนไพร เช่น ว่านหางจระเข้ ขมิ้นชัน บัวบก จิง โพล เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการปลูกพืชให้เหมาะสมตามศักยภาพ

ของพื้นที่ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลที่สนับสนุนให้มีการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและเศรษฐกิจ รวมทั้งสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น

สำหรับว่านหางจระเข้เป็นพืชสมุนไพรที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลายทั้งภายในและภายนอกร่างกาย เนื่องจากมีสรรพคุณหลายประการ โดยในปี 2566 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกว่านหางจระเข้รวม 10,168.72 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 10,016.56 ไร่ ในปี 2565 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.52 สำหรับแหล่งผลิตว่านหางจระเข้ที่สำคัญของประเทศ ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี เพชรบุรี ฉะเชิงเทรา และราชบุรี นอกจากนี้ ว่านหางจระเข้ยังเป็นพืชสมุนไพรที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดให้เป็นสินค้าเป้าหมายภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ รวมทั้งเป็นหนึ่งในสมุนไพร Herbal Champions ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสมุนไพรตลอดห่วงโซ่มูลค่า วางเป้าหมายออกสู่ตลาดโลกและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ

ปี 2567 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จึงได้มีการศึกษาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรกรณีศึกษา ว่านหางจระเข้ โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่แหล่งผลิตและแปรรูปว่านหางจระเข้ที่สำคัญของประเทศ ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี เพชรบุรี ฉะเชิงเทรา ราชบุรี สมุทรสาคร ลพบุรี อ่างทอง บุรีรัมย์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ และน่าน เพื่อให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการว่านหางจระเข้ได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ และสามารถพัฒนาต่อยอดไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและมีมูลค่าสูง โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลของว่านหางจระเข้ มีผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกว่านหางจระเข้กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ผู้ค้าปลีก และผู้บริโภค โดยเริ่มจากต้นน้ำ คือ เกษตรกรผู้ปลูกว่านหางจระเข้ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการตั้งแต่จัดหาปัจจัยการผลิต เพาะปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว จนถึงจำหน่ายผลผลิต โดยพันธุ์ว่านหางจระเข้ที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ บาร์บาเดนซิส จากนั้นจำหน่ายไปว่านหางจระเข้ไปยังกลางน้ำ ได้แก่ 1) กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนแปรรูปขั้นต้น (ว่านหางจระเข้ปอกเปลือก/หั่นเต๋า) ร้อยละ 5 ของผลผลิตทั้งหมด ซึ่งมีการจำหน่ายต่อไปยังกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนนำว่านหางจระเข้บรรจุขวด ร้อยละ 0.5 และจำหน่ายไปยังผู้บริโภค ร้อยละ 4.5 2) กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนแปรรูปนำว่านหางจระเข้บรรจุขวด ร้อยละ 55 ของผลผลิตทั้งหมด ซึ่งมีการจำหน่ายต่อไปยังผู้ค้าปลีก ร้อยละ 10 และจำหน่ายไปยังผู้บริโภค ร้อยละ 45.5 และ 3) กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนแปรรูปเครื่องสำอาง (เจล/โลชั่น แชมพู/ครีมนวด สบู่) ร้อยละ 40 ของผลผลิตทั้งหมด ซึ่งมีการจำหน่ายต่อไปยังผู้ค้าปลีก ร้อยละ 10 และจำหน่ายไปยังผู้บริโภค ร้อยละ 30 และผู้ค้าปลีกจำหน่ายนำว่านหางจระเข้บรรจุขวดไปยังผู้บริโภค ร้อยละ 10 และจำหน่ายเครื่องสำอางไปยังผู้บริโภค ร้อยละ 10

2. ห่วงโซ่คุณค่าของว่านหางจระเข้ กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนจะรับซื้อใบว่านหางจระเข้จากเกษตรกรผู้ปลูกว่านหางจระเข้ทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อนำมาแปรรูปได้แก่ 1) การแปรรูปขั้นต้น (ว่านหางจระเข้ปอกเปลือก/หั่นเต๋า) ส่วนใหญ่จะจำหน่ายให้กลุ่มลูกค้าประจำเพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ 2) การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้แก่ น้ำว่านหางจระเข้บรรจุขวด และเครื่องสำอาง (เจล/โลชั่น แชมพู/ครีมนวด สบู่) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานต่าง ๆ เช่น มาตรฐานอาหารและยา (อย.) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นต้น โดยส่วนใหญ่จะมีการจำหน่ายในงานแสดงสินค้า หน้าร้าน ร้านค้าชุมชน โรงพยาบาล และจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ และบางกลุ่มมีการจำหน่ายผ่านตัวแทนจำหน่าย และเมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิจากการแปรรูปว่านหางจระเข้ พบว่า 1) การแปรรูปขั้นต้น จากการใช้ใบว่านหางจระเข้สด 1 กิโลกรัม มาแปรรูปเป็นว่านหางจระเข้ปอกเปลือก มีผลตอบแทนสุทธิ 3.34 บาท/กิโลกรัม และว่านหางจระเข้หั่นเต๋า มีผลตอบแทนสุทธิ 5.01 บาท/กิโลกรัม 2) การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากการใช้ใบว่านหางจระเข้สด 1 กิโลกรัม มาแปรรูปเป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้แก่ น้ำว่านหางจระเข้บรรจุขวดพลาสติก มีผลตอบแทนสุทธิ 182.31 บาท น้ำว่านหางจระเข้บรรจุขวดแก้ว มีผลตอบแทนสุทธิ 235.00 บาท เจล/โลชั่น มีผลตอบแทนสุทธิ 973.10 บาท แชมพู/ครีมนวด มีผลตอบแทนสุทธิ 887.73 บาท และสบู่ (ก้อน) มีผลตอบแทนสุทธิ 1,163.75 บาท

3. แนวทางการบริหารจัดการว่านหางจระเข้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

3.1 เกษตรกรผู้ปลูกว่านหางจระเข้ มีแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) ยกระดับศักยภาพของเกษตรกร โดยพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้วยการส่งเสริมทักษะ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ให้มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ มีการวางแผนการผลิตและการตลาด สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ต่าง ๆ

2) ประสิทธิภาพการผลิตว่านหางจระเข้ โดยสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ เพื่อรวบรวมและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกระบวนการผลิตว่านหางจระเข้ให้ได้คุณภาพมาตรฐาน ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการวางแผนบริหารจัดการปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม เพื่อช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในพื้นที่เพื่อการบริหารจัดการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาแหล่งน้ำ เช่น การขุดบ่อหรือสระเก็บน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร การพัฒนาระบบส่งน้ำชลประทานในการนำน้ำจากแหล่งน้ำเข้าพื้นที่ปลูกว่านหางจระเข้เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำ เป็นต้น

3) สนับสนุนสารสนเทศและเทคโนโลยีด้านการเกษตร โดยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร เช่น ระบบการบันทึกข้อมูลการผลิต ระบบการจัดทำบัญชีฟาร์ม สนับสนุนข้อมูลสารสนเทศด้านการผลิตและการตลาดที่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ สนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับว่านหางจระเข้และเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติจริง เป็นต้น รวมทั้งสนับสนุนปัจจัยอื่น ๆ ที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถนำงานวิจัยมาปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แหล่งเงินทุน บุคลากรที่มีความรู้ เป็นต้น

4) สร้างมูลค่าเพิ่มว่านหางจระเข้ โดยส่งเสริมการแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าว่านหางจระเข้ ส่งเสริมให้เกษตรกรเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ รองรับความต้องการของผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพเพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปว่านหางจระเข้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค

3.2 กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน มีแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) ยกระดับขีดความสามารถของกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน โดยการสนับสนุนการเชื่อมโยงข้อมูลจากทุกภาคส่วน เช่น ข้อมูลด้านการผลิต สถานการณ์น้ำ สภาพอากาศ เป็นต้น สนับสนุนการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน และสนับสนุนการสร้างกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนต้นแบบ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนต้นแบบ และกลุ่มอื่น ๆ

2) เพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยการสนับสนุนองค์ความรู้ และทักษะด้านการแปรรูป ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูปที่เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมการรับรองมาตรฐานการผลิต เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค เช่น มาตรฐานอาหารและยา (อย.) เป็นต้น

3) วิจัยและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด โดยส่งเสริมการต่อยอดงานวิจัยการแปรรูปผลิตภัณฑ์ไปสู่การปฏิบัติจริง ส่งเสริมการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และสนับสนุนการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค

4) จัดการด้านการผลิตและการตลาด โดยส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนวางแผนการผลิตและการตลาดอย่างเป็นระบบ สนับสนุนการสร้างความโดดเด่นให้ผลิตภัณฑ์ว่านหางจระเข้ให้เป็นที่จดจำของผู้บริโภค ด้วยการสร้างตราสินค้า (Branding) ควบคู่กับการสร้างเรื่องราวของสินค้า (Storytelling) รวมทั้งส่งเสริมการขายตลาดผลิตภัณฑ์ว่านหางจระเข้ให้ลูกค้าเข้าถึงได้มากขึ้น

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายฉันทานนท์ วรรณเขจร

นายวินิต อธิสุข

นางสาวตาปี วัชรางกูร

นางสาวพรชาดา บุสสุวัฒน์โณ

เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายระบบเศรษฐกิจการเกษตร

ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายพัฒนาการเกษตรชนบท

คณะผู้จัดทำ

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567 และแนวโน้มปี 2568

นางสาวพนิดา ไพบูลย์จิตต์อารี

นางสาวมินท์ฐิตา ธนวงศ์จิรสิน

นางสาวน้ำทิพย์ เมืองอินทร์

นายพงษ์พีระ มุขแจ้ง

นายวาธีร ศรีวิราช

นายธนิต อุปมายนต์

นางสาวกัลย์สุตา ส่งสวัสดิ์

นางสาวศศิธร เพชรสถิตย์

นายจิรายุ จะเรียมพันธ์ุ

นายชิตพันธ์ุ เติดยุชัย

นายรัฐภูมิ อธิรัตน์

ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์

และประมาณการเศรษฐกิจการเกษตร

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน